

31/3

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 12-వ తేది గురువారము } సంచిక ౨౧౦
Vol. 17 } MADRAS, THURSDAY, 12th DECEMBER 1929. } No. 210
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర మార్గశిరమాస శుద్ధ ఏకాదశి

గొప్పగొప్ప వారిచే
జేలకుజేలు యోగ్యతా

వత్తములు పొందియున్నది

తలనొప్పల మాన్పును. నాయుపుపోట్ల
కాపును. పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెబుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలకు
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
జానము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-4 0-10-0
డబ్బన్ 1-4 రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు
109, ప్రెసిడెన్సీ, ఫోర్టు, బొంబాయి.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త—మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2. 8
సంఘకాలికకోటైండు థెడర్ టైటు కాగితములు } పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము } ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము, 7, తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు.

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి

మామిడి అంట్లు జనాంగీకృత మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200
కకములన్నూ యితర ఫల, పుష్ప, కృత్రిమాలు అమృతము
కల సిద్ధముగా నున్నవి. కాళ్లూరు ఉచితము.
రావు చిన్నా రావు యి నన్ను,
రాయల్ నర్సరీ, కడియం, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

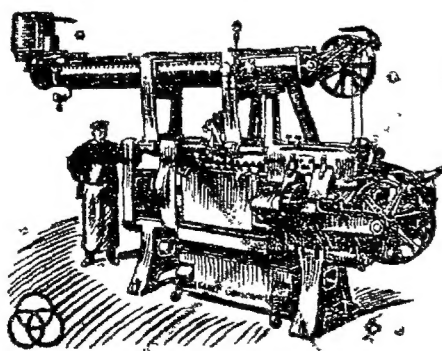
కావలెను. 108-1

KRUPP AUTOMATIC OIL EXPELLER

జగత్ ప్రఖ్యాతి గాంచిన

క్రుప్ప్ ఆయిల్ యక్సు వెల్లరు

ప్రపంచమంతటలోను
గొప్పది యగు క్రుప్ప్
ఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయ
బడినది. దీనితో సమాన
ముగా పని యిచ్చునది
రెండవదిలేదు.

హిందూదేశములో పని
చేయు 600 యక్సు వెల్ల
ర్లలో 50% క్రుప్ప్ యక్సు
వెల్లర్లు అయివున్నవి.
అసలు యీ యక్సు వెల్లర్లు
నూతనమైన పని చెప్పవచ్చు
చున్నది.

పళ్లచక్రములు, వరము, క్రోములు మొదలగు సామాన్యముల అరగకుండనట్లుగా స్పెషల్
క్రోముస్తీలుతో తయారుచేయబడినవి. వేరుశనగ, కొబ్బరి, నువ్వులు, ఆముదము, అవిశి,
ఆవాలు, గానుగ మొదలైన అన్ని నూనెలు తీయవచ్చును. ఆముదమును, నువ్వులు ఆడుటకు
యీ యక్సు వెల్లరు గాక యితర మేకర్లు పనికిరావు. విడిభాగములు సిద్ధముగా దొరకును.

ప్రాప్తిగల } పోల్ ఏజెంట్లు:—ఆంధ్ర యింజనీరింగు కంపెనీ,
సి. వి. రెడ్డి బి. ఎ. } 91-1 యింజనీర్లు, బెజవాడ.

ఆంగ్లో-అమెరికన్ ఆయిల్ ప్రాడక్టు కంపెనీ
కావలెను:—తైలంపెనీకి సంబంధించిన అమెరి
కన్ లాబ్రికేటింగు ఆయిల్స్, మోటార్ ఆయిల్స్, గ్రీస్
మొదలగు వాటి మద్రాసు రాజధానిలో పలుచోట్లయందు
విక్రయించుకై ఏజన్సీల నేర్పాటు చేయుటకై సామర్థ్యము
గల జిల్లాప్రతినిధులు కావలెను. టెల్ 1 కి రు. 75-తేత ముందు
ను. రు. 150 వరకు హెచ్చును. నెట్లినకు రు. 15/-అధికము
చేయబడును. ప్రయాణపు ఖర్చులకు రు. 25 లు కమిషను
వగైరా లివ్వబడును. ఈపనికి నియమింపబడువారు వాటా
1 కి రు. 25 ధరగల 10 వాటాలు పుచ్చుకొనవలయును. ఉద్యోగ
గ మైనవెంటనే రు. 100 లు చెల్లించవలెను. తొలిమొత్త
మును 8 దఫాలుగా 8 నెలల కొకసారి చెల్లించవలెను. ఒక
సం॥ రం చక్కగా పనిచేసిన నెల 1 కి రు. 150 ల చొప్పున
డివిజన్లో ఏజంటుగా నియమింపబడుటకు సూచనగలదు. దర
ఖాస్తులు తపాల్ కార్డుమూలముగా పంపినను అంగీకరించబడును.
వారివారికి గల అనుభవములతో దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.
MODERN TRADING Co., Managing Agents,
P/105, Russa Road, South P. O. Kalighat, Calcutta

రోజాపుష్ప లేవ్యము 1533

మలబద్దమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల
వికేతనమును చక్కగా గలిగించును, రుచికరమయినది. పథకము
తేడు, 15 టున్ డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేవ్యము 4

తన్మ, ఉబ్బనము, కఫము, అల, మొదలగు కాస్తాకోశ
సంబంధముల వ్యాధులను వశించి గుండెకు ఎలమ నిచ్చును
15 టున్ డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. వి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము.
పి.సి.పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిచేసి, నెల్లూరుజిల్లా.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

రంగూను ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులుగా బిచ్చాకు విచ్చేయుట

బర్మా ఆంగ్లంల అపూర్వసమ్మానము

(నా ప్రత్యేకలేఖకుని యొద్దనుండి)

రంగూను, డిసెంబరు 11:- అనాదు సంబంధ 18 వ తారీఖు సోమవారం రేండుగంటలవేళ చెన్నపట్నపు ఓడలు నిలిచి ప్రాంతంను పీర్లువార్లు కర్ణాటక అగోగ్యతావారి వికార వైద సంఘము యాచన తలకు ప్రజయుక్త కలకలారావం తో నిండిపోయింది. ఆడుగుతీసి అడుగు పెట్టేవాని కైవాలో టులేదు. రిక్తాలేకాదు, గుడ్డపుబండ్లకాదు, మోటారులేకాదు, కుప్పలు కప్పలుగావచ్చి పడుచున్నవి. ఆ మహాసభాసభాలో కొందరు బంధువులందఱు, మరికొందరు మల్లెత్రులందఱు, ఇంకాకొందరు గులాబీలందఱును పుచ్చుకొని, యెవరి నిమిత్తమో జేవియన్న వారిలై కరుపమవుతుంటే, అవల కొంచెము మారంలో మోకాళ్లుదాటిన ఖడ్గములు, మిలటరీ వాళ్లలై కాళ్లకు అంటుకొన్న లాగున, పంగిలంసురంసు పాగా నుధరించి చూచేవారి నేపాదలి లాగున కరుపడుతూ, మొగం వైస చెమటధారలు కాటుకూ, నేపాధీలామన, స్వాధీనానా స్మి శక్తికపరమృతము ఒక యువకుడు రాటుచిత్రింపబడియున్న ఒక బంధువాని పుచ్చుకొని నిలబడ్డాడు. ఈయనకెదురుగా ఖడ్గము ధాటుకు నేపాదశయములున్నాయి. అంతాకోలాహలం, అంగరక్షణం, ఇంతా ప్రేమకు బిడ్డచేరి ప్రయాణికులు దిశావాసి ప్రారంభించారు. ఒక చిన్నగుంపు నేపాదకం వైపునకు బిడ్డచేరి, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులయిన డా॥ రి॥ నాథం గారు ముందున్నారు. వారి తరువారిన తెల్లటి ఖడ్గముచూరాలను ధరించి నిహుళపట్టం, నిగవ్వం, నిరాడంబరం ప్రకటిస్తూవున్న ఆకృతిని, రాకం, దయ, స్వగింపడేలే చూపులున్న, బ్రహ్మరేజస్సుకు నిదర్శనంగావున్న వికారమైన మొగమున్న, తోరమెరస్తూవున్న నేత్రాలున్నగుల పోకవ్యక్తి చిరునవ్వుతో, కొంచెం వారిన కేరీరంతో, ముల్లమెల్లగా నడుస్తూవున్నాడు. వెనుకను చొమ్మిటి వేంకటస్వామి, బంగ్లిన భక్తవత్సల నాయకుడు, పుగల వేంకటేశ్వరస్వామి మొదలయిన మహాశయలున్నారు. ఈ నూలు పట్టి వాళ్లు కమ్మిమదర్ల ప్రయాణికులై నిర్మించిన కాలలో బాయలతీర్చి నిలువబడ్డ నేపాదకం సుధ్యకు రావడంతోనే నేపాదకనీవాని తరచేతిలోని ధ్వజాన్ని గ్రంధకు త్రింపినాడు. వారును, వారిదండున్న మిలటరీ పడ్డతని డ్యూటీ చేశారు. వందేమాతరం! నాగేశ్వరరావుగారికి జై! దేశోద్ధారకునికి జై! అని నేనాని అన్నాడు. అంతలు, ఆకర్షణ పరచేమైన బహు సహస్రకంఠాలనుండి ఒడులుదేరిన అజయవ్రాహ్మణులు, నాయకులందఱునూ ప్రతిస్పందించినవి. గాఢంతు మునకప్రవ్రాసిన గీతం వాయిదించింది. ప్రతివానియం యెప్పుడు ఒక ఆలూకమైన ఉగ్రతం, అభిమానం పుత్రాశం పంతులుదేశాధిపతి. పిమ్మట, అనుచు పరమాహం యావత్తు శి యాభిమాన నూనకమయిన అనేకపదాలను పుచ్చుస్తూ, కోలాహలంచేస్తూ, దేశోద్ధారకునికంఠార్పి పూలమలలతో కప్పి శీతారు. వాలంటీర్ల సభ, సభ, అన్నారు. సందడి కొంచెం తగ్గింది. అంతలు, దాక్తురు రఘునాథం గారు ఒక బల్లమూడిక 'రంగూను ఆంగ్లంల పక్షం ఒక పత్రికను గుర్తించారు. నానిలో యాప్రకారంగా వుంది:-

“మహాశయ! ఆంగ్లావని తంతయూ నిద్రించుమంటిన యిరువదియేండ్లక్రిందలు మీరు ఆంగ్లపత్రికను వ్రాపించి యాంగ్రికారాజులు మూలమున ఏకధారగా ఆంగ్లాధీత్యుడుగు గుర్తిం ప్రాగించుట, మన జాతీయతకు, ఆల్మగోరమునకు, పుష్కలికిని, ధర్మాత్మరక్షిని బహుభవముల ప్రవాహించిన మన దేశాచారాగమనకు, నేపాధీలామన, త్యాగిలమున మన ధన్యవాదముల సర్వమయన్నాము. విశ్వవారో! నాటిలేని మన దాతృత్వము వెలస కథిలమైన గ్రంథము తెచ్చిమో విమమమన్నవి. అదగమమలేని కవులెడవో రెంచుచున్నాను. ఏకేశ్వరుని విద్యాభివృద్ధి విద్య లభించుచున్నది. లభిత నాల్గి కల చిరుద్యుతున్నవి. తేగ్గమైన దేవాలయములు పురుషధర్మము లనుచున్నవి. దుష్టాచారము నిరచాన్న దానకాలగ శోభిలు లున్నవి. ఇట్లు, తమకాలమున, శక్తిని, ద్రవ్యమున దేశోద్ధారక కర్మనిమోగించుచు, బంధుల కీర్తిని, ప్రతిభల నిష్ఠ

రింప జేయు నత్యుత్త కార్యమున్నై యున్న తమజాతి దేశభక్తుల, జాతీయ నిర్మాతల, పా చరితుల రాకవలన మేము ధన్యుల మైతిమి” అని.

ఈనూటలు పూర్తికావడంతోనే బయలుదేరిన కోలాహలానికిన్ని, కరతాళ ధ్వజులకున్న, ఈలలకున్న, దేశోద్ధారకునికి జై అనే కేకలకున్న మితిలేదు. నాగేశ్వరరావు పంతులు గారిని తిరిగి పుచ్చుచులలతో కప్పిచేశారు. ఇంతమంది ఆంగ్లంలనున్న తమకక్కడలేని సంతోషంకలుగుతోందనిన్ని, బర్మా ఆంగ్లంల స్థితిగతులను, తాము స్వయముగా పరిశీలించి వాటిని సరించుటకై పనిచేయుటకన్న తమకు సంతోషకరమైన కార్యంలేదనిన్ని, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు తమ కొనగబడిన సన్నానపత్రికకు సమాధానంగా చెప్పారు. తరువాత దాక్తురు రాజారామనాథ రెడ్డిగారు ప్రత్యేకంగాపంపిన తెల్లగుడ్డాల బండిలో దేశోద్ధారకుని హోమ్ జెట్టారు. ముందు జాతీయపతాకం ధరించిననాని, తరువాత నేపాదకం, వీరి తరువాత బ్యాండు, ఆతరువాత కొన్ని వేలజనం, పిమ్మటదేశోద్ధారకుని హోమ్ జెట్టారు. తేకటముచెనక తిరిగి కొన్ని వేల జనం, ఆఖరున తెంపులేని మోటారులు - యీ ప్రకారంగా ఒక మహోత్సవం బయలుదేరి నాగేశ్వర రావుగారికి జై! దేశోద్ధారకునికి జై! దేశమాతకు జై! ఆంగ్లమహాసభకు జై! అనే యరపులతో ముఖ్యమైన రాజనీధులలో నూరేగి సాయం కాలము 6 గంటలకు పంతులుగారి నిమిత్తమై ప్రత్యేకంగా యేర్పాటుచేయబడ్డ విడిచిచేరారు. ఇటువంటి మహోత్సవం యంతవరకు రంగూనులో గాంధీ మహాత్మునినికెప్పుడు మరేవాయ కునికిన్ని జరుగలేదని ప్రజల ఆనందమున్నాడు.

పాఠశాలలను దర్శించుట

మంగళవారం 19-వ తారీఖు ప్రాథమ దేశోద్ధారకులు దాక్తురు రఘునాథం, శ్రీయుత నారాయణరావుగారితో, ఆంగ్లమహాసభ సంఘం, ఆంగ్లసేవా సంఘం, అప్రయ్యనాయకు - వారల పాఠశాలలను చూచేదానికై వెళ్లారు. బాల బాలికలు దేశీయ గీతాలను చక్కగా పాడారు. ఆయాసంఘాల కార్యదర్శులు దేశోద్ధారకుని నేమను కీర్తించారు. పుచ్చుచూరాలను వేసి సత్కరించారు. దేశోద్ధారకునికి జై యనే, యరపులతో పాఠశాలల్ని మోగిపోయినాయి. తల్లి దండ్రులయందు భక్తి ని, ఉపాద్యాయులయెడ విషయమున్న కలిగి, చక్కగా చదువుకొంటూ, ఆటలు ఆడుకొంటూ, పాటలుపాడుకొంటూ విద్యకు ధ్యానాన్ని సంపాదించి, గౌరవమైన పనులుచేస్తూ తమకు, తమదేశానికీ, పరువుప్రతిష్ఠలు తేలపించి అన్నారు. మరిన్ని, విద్యార్థినికై కృషిచేస్తూవున్న సంఘాలవారినిన్ని అప్రయ్య నాయకుగారి నిన్ని దేశోద్ధారకులు క్లాపించారు.

సర్కి ప్రయాణం

సాయంకాలం 8 గంటలకు శీతంశెట్టి వెంకన్నగారు ప్రత్యేకంగా యేర్పాటుచేసిన లాంచీలో పడవలోను, ధాన్యపు మరలయందున్న పనిచేసే రెండునాడు విశేషంగావున్న సర్కి, కంపం, ప్రాంతాలను చూచేదానికై యేటిప్రయాణం చేశారు. వెంటను దాక్తురు రఘునాథం, చొమ్మిటి వేంకట స్వామి, శీతంశెట్టి వెంకన్న, బంగ్లిన భక్తవత్సలు నాయకు, రెడ్డి సవాగ్యయ్య, అవలపల్లి నారాయణరావు, నేపాదక వేనాని కంచన్నగారు వున్నారు. దేశోద్ధారకులు వస్తున్నారనే సంగతి తెలియబంతోనే సర్కిలోని ఆబాలగోపాలం బజారులో సమావేశమై, పెద్దసభ చేశారు. దేశోద్ధారకుని దేశమాతైక శీవనాన్ని క్లాపిస్తూ స్వాగతమిచ్చి, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి జై యనే రంగుగుడ్డనులతో పూలమలలవేసి ఆక్రడి నాయకులు గౌరవించారు- బర్మాలోని ఆంగ్లంలు తమ కతులను, వైరాలను మాని యొకమత్యంతో పనిచేస్తేనేగాని ప్రజలు బాగుపడజాలరని పంతులుగారు హెచ్చరించారు. ఇక్కడనుంచి బయలుదేరి నిలందుల చెడవ వెంబరవిల్లు దగ్గర ఆందరుడిగిరి, ఈమర యేటిపొద్దున వున్నందున పొట్టు సమయములో ప్రతిదినం పూర్తిపంతుండి-కార్మిక నివాసాలను చూచినట్లయితే అవన్నీ చిన్నచిన్న లాకల లాగున నీటిగుప్పలు వుంటుని-కొమ్మరికైతె, యరద యింతోవైపు, మురికినీర్లగుంటలు మరవోకైతె, యాప్రకారంగా పుచ్చుటలలో బొత్తులు పడి, శ్రుభుపట్టి, చూచేవానికి గుర్రాలపాకలకన్నా అప్రయ్యంగావుండే ఆకార్యక నివాసాలను చూచి నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు స్తుతా రి వెంట నున్న వారున్న చాలాజాతిపడ్డారు. అవీకటికోజాలలో, తడిపడిపోనుండి పురుషులతోబాటు ఒక స్త్రీవుండే సాసారాలను చూచి అంతా విభించారు.

కార్మికుల నివాసాలు

తిరిగి రంగూను చేరినతరువాత గాలి, వెలుతురులేకుండా 20, 30 మంది చొప్పున కుప్పలుకుప్పలుగా వుండే లాంచీలోని ఆంగ్లంల నివాసాలలోకి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు స్వయంగా ప్రవేశించి, పరిశీలుకుంటిని చూచి కార్మికులకు చతుక ఆదృగల ప్రత్యేకపు నివాసాలు ఏర్పాటుయితేగాని మనసంసారాలు, మననీ నిలవ నన్నారు. ఆతరువాతను, రాజనీధులలో వున్న సారాదు కాలదగ్గర సందలకొద్ది కూర్చుండి, మంచినీళ్లులాగున పిట్టుకల్లును త్రాగే ఆంగ్లమహాసభలను చూచి కార్మికనివాసాలదగ్గరను, రాజనీధులలోను సారాదుకాలను వుంటు మంచిడికాదన్నారు. రంగూనులోను, పరిసరమలయందున్నగుల యీ ఆంగ్లవైభవం యావత్తు చూచి బస చేకరిసికి రాత్రి 8 గంటలయింది.

కార్మికుల సన్మానము

బుధవారం 20 తారీఖు ప్రాథమ జగత్ప్రసిద్ధమైన మ్యేజ్ గాక్ బాధాలయమును, బర్మాచారి జాతీయవిద్యాలయమును, దగ్గరలోనున్న గ్రామాయలను దర్శించారు. సాయంకాలం సునే రామ్ హొలలో పంతులుగారిని సన్మానించేదానికై కార్మికుల సభ జరిగింది. చాలంతా కార్మికులతో నిండిపోయింది. ఓడలలో పనిచేసేవారు, విద్యుత్తుమరలలోను, కర్రమరలలోను పనిచేసేవారు, రిక్తాబండ్లను లాగేవారు వొకరి తరువాత వొకరు పూల ఓండలను నాగేశ్వరరావుపంతులుగారికి వేసి, నమస్కరించి, తమ మాతృకోతలనుగురించిన్ని, కష్టసుఖాలగురించిన్ని చెప్పుకొన్నారు. ఇప్పుట దేశోద్ధారకులు చేసిన మహోపన్యాసం కార్మికులను విశేషంగా ఆకర్షించి, వారికి చాల సంతృప్తి కలుగజేసింది. ఆంగ్లంలసంఖ్యకున్న, చేసేపని కిన్ని పుండవలసిన ప్రామాఖ్యం యేర్పడలేదనిన్ని, 20, 30 మందిచొప్పున వీకటికోజాలలో కాపురం చేస్తూ, సారాదుకాలదగ్గర గుంపులుగుంపులుగా చేరి, చెడత్రాగి కొందరు పాడైపోతున్నారనిన్ని, కార్మికుల కుటుంబపాదజానికి కావలసిన కూలి, ఉండేదానికి శుభ్రమైన యిల్లు, కట్టుకొనేదానికి మంచినీర్లు, పిల్లలకు చదువు, రోగంవస్తే మందు, డబ్బులు తగిలితే సహాయ్యం-యిటువంటి లాభాలు పూర్తిగా కలిగివరకు కార్మికులకిది బాగుపడదనిన్ని, అందునిమిత్తమై అందఱు కలిసి పనిచేయవలసి వుంటుందనిన్ని, యజమానులవారు తమలాభాలకమాత్రం గాక ఆలాభాలన్నిటిని కారణధూతులయిన కష్ట శీత్రుల జేమానికిన్ని ప్రయత్నింపవలసి వుంటుందనిన్ని, చేసిన ఉద్యోగప కార్మికులకు చాలా సంతృప్తి కలిగింది. ఉపన్యాసం పూర్తి అయిపోడనే దేశోద్ధారకునికి జై, నాగేశ్వరరావుపంతులుగారికి జై, అనే దేశభిమానపూరితమగు కేకలను పురికొల్పింది.

పెద్దవిందు

ఆరాత్రి 8 గంటలకు దేశోద్ధారకుని విడివిలో పెద్ద విందు జరిగింది. ఈ విందుకు సుప్రసిద్ధులయిన చాలామంది అవగా, బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, దాక్తురు రాజారామనాథ రెడ్డిగారు, ఇంజి పెరడెంటుకూ, నాయకులు అగు డిగ్గాకా పిల్లయమ్మ, యల్. పి., రంగూను కార్మికేదకా ప్రెసి డెంటు మిర్జా మహమ్మదురఫీ యమ్ యల్. పి., రంగూను గృహయజమానులసంఘాధ్యక్షులు యల్. ధమ్, కళాచికి యమ్, యల్. పి., కాపసభ్యులకు చెల్లింపడక, తయార్చి, ఈ. పి. పిల్ల, రంగూన్ కార్మికేదకసభ్యులకు హాకీయ్య పిల్ల, సి. కె. రంబి, పాటూన్, డెయిలీమ్యూన్ పత్రికా సంపాదకులకు మోటాలా, వైసరాయికాపసభ్యులకు లాల్కాత్రా, కాంగ్రెసు నాయకులకు వి. డి. మెహతా, నానాలా, మదకా జిత్తు, పి. పి. మెహతా, సుప్రసిద్ధ వైద్యులు దాక్తురు మారీరావు, దాక్తురు కే. యు. భ. రావు, దాక్తురు గురు దత్తసరకా, అసోసియేటెడ్లు ప్రెస్సు యేజంటు గోష్ గార్లున్న, యింకా నూర్గురు ఆంగ్ల ప్రముఖులన్ను విచ్చేసినారు. ఆంగ్ల దేశపు సంప్రదాయం అనుసరించే వంటలు చేడ్చబడ్డవి. ఈ సుప్రసిద్ధపు నాయకులందఱును కటికనీలూడనే కూర్చున్నారు. ఉర్లగడ్డకూర, వంకాయ పచ్చిపుటానీలకూర, క్యాబేజికూర, కొబ్బరికాయ పెరుగు పచ్చడి, అల్ల పు పచ్చడి, పెసరపచ్చడి, మలగ, చెండ, గుమ్మడి సారకాడిల పులుసు, నిమ్మపండ్లచాడు, పాయసం, లడ్డు, గులాబ్ జామ్, పాలపూరీ, చెక్క-చెరుగు-బిడ్డించారు. యూరోపియన్ భోజనానికి ఆలవాటు పడ్డ అతిథులు పాపంక్రించకావ్వండి, చెరులతో రిసలేక పోయారు. భోజనానంతరం బాయంటు జనరల్ సెక్రటరీగానున్న నారాయణరావుగారు ముఖ్య అతిథులయిన నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి విషయమై చుండ్రుచున్నట్లు

శ్రీయుతులు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభాగృహులుగాను, ఆంధ్ర పత్రికాధిపతులుగాను, పక్షపకారపాపాలుగాను, చేస్తూవున్న నేపథ్య వివరించి- ఆంధ్ర దేశంలో వీరిసహాయంపొందని సంస్థగాని, పుణ్యముగాని బహు తక్కువనినై, ఆంధ్ర దేశ మంతా వీరి ఋణంలో పడివున్నదనినై, అన్నారు. ఆ తరువాత, ప్రముఖులైన అతిథుల సుగంజాలను ప్రశంశిస్తూ చివర ను ఆంధ్రులదైన స్థితినిమార్చే ప్రయత్న నిశితోడ్వడవేసిరి. దీనికి ప్రత్యుత్తరమిస్తూ దేశోద్ధారకులు బర్మా ఆంగ్లంబును స్వదేశీయాంగ్లంబును పరస్పర సంబంధం యేర్పడి, యిక్కడివారి విషయమై యెక్కువ శ్రద్ధ వహించవలసివుంటుందనినై, ఆరా త్రి సమావేశమైన ప్రముఖులందరును ఆంగ్లంబు సత్ప్రయత్నం లకు సాయము చేయగోరుచుంటిమనినై, సెలవిచ్చిరి. ఇంకా పెండ్లంటు పక్షపాదులకు దిగ్భావముగారు వారాయణ రావుగారు కానన సభ్యులుగావుండి ప్రశంసనీయమైన కృషిని కార్మికుల యభివృద్ధికి చేసిరనినై, ఆంగ్లంబు లకు యభివృద్ధికి - ముఖ్యంగా కార్మికులనివాసాలకై - చేసే కృషికి తాము సంతోష పూర్వకంగా సాయము చేయుచున్నదిని, చెప్పి నారు. మీరూ మహమ్మదురసే, రాజేంద్ర ప్రసాద్, మనకా జిత్తుగార్ల పుష్కలసాలతో రాత్రి 10 గంటలకు విందు జయ ప్రసంగా ముగిసింది. బర్మా ఆంగ్లంబు చరిత్రలో యిదివరకెన్నడు న్నిట్టిదిగను జరగివుండలేదు.

మోల్కె సన్మానము

గురువారం ప్రాధున పూర్వక్షేత్రమయిన కాంచేలో నా టుకోటుకెట్టు కట్టించిన విద్యాలయమునను, గురువారముల విద్యాలయమునను దర్శించి, రాత్రి 9-30 గంటల రయిలలో మోల్కెను, వారాయణరావుగారితో, బయలుదేరిరి. శుక్రవారం 22 వ తారీఖు ప్రాధున 7 గంటలకు రయిలు మువ్వబాజు చేరినది. పరిమి సోమరాజు, కర్ణి అప్పలస్వామి, బండ్ల బసవరాజుగారు- మొదలయిన ఆంధ్రప్రముఖులు దేశోద్ధారకులను స్టేషనువద్ద సాగృహమొసగి, అరటిచెట్టు, కొబ్బరిమట్టలు, మామిడి ఆకులు, కాకితపుగొలుసులు, వీటితో అలంకరింపబడ్డ సోమరాజుగారి యింటికి అతిథిగా తీసుకొనివెళ్లిరి. చెండుగంటలకు సిండ్రియా స్టేషన్ కంపెనీమేనేజరు, గూడాల వేంకటరెడ్డినాయుడు, యమ్. మనెయ్య, చిన్న అప్పన్న, పడమటి వెంకన్నగార్లు, మొదలయిన ప్రముఖులు దేశోద్ధారకుని నిమిత్తమై ప్రత్యేకంగా ఒక స్ట్రీటులాంచిన మువ్వబాసుతుచ్చి, వాగేవ్వరరావుపంతులుగారిని మోల్కెనుకు తీసుకొనివెళ్లారు. స్టేషను మోల్కెను చేరటంతోనే అగ్రంధ సమావేశమైనజనం దేశోద్ధారకుని కి జై! వాగేవ్వరరావుగారికి జై అని అలలూ ఖడ్గరుమాలలు న్ను, పువ్వుమాలలును పంతులుగారిమెడలోవేసి గౌరవించిరి. తరువాతను, పంతులుగారిని సిండ్రియాకంపెనీవారి పెద్దమోటారులో మారుమండపెట్టి అనేక మోటారులతోగూడిన పెద్ద పుత్తనాన్ని యేర్పాటుచేసారు. ఈ మోటారులన్నీ ఘోరారాలుచేస్తూ, ముఖ్యమైనవిధులన్నిటినిగి, 4 గంటల ప్రాంతంలో ఇస్లామియాపాఠశాలవద్దగల సన్మానసభిమిత్తమై ఆగిపోయినది. అప్పటికే, పెళ్ళి-మంది గుజరాతీ, ద్రావిడ, ఆంధ్రప్రముఖులు న్ను, కార్మికులును, సమావేశమయ్యిరి. దేశోద్ధారకులు హాలులోపలికి ప్రవేశించుటతోనే అందరు నిలువబడి, దేశోద్ధారకునికి జై అని బ్రహ్మాండముగా కేకలువేస్తూ, ప్రత్యక్షమైన గులాబీపూలతో చేయబడ్డ పూలమాలను కంఠమనవేసిరి. ఆనరరీ మేజిస్ట్రేటును, మునిసిపల్ సభ్యులును, వర్తకులును, ఆంధ్రనాయకులును అయిన గూడాల వేంకటరెడ్డిగారు సభాగృహమునగ నిర్ణయమై మోల్కె ఆంగ్లంబులపైన కుసాగృహమొసగిరి. తరువాత, ఆంధ్రమహాజన సంఘకార్యదర్శిఅయిన కోలాధర్మారావునాయుడుగారు, మోల్కె ఆంగ్లంబులపైన సాగృహ పత్రాన్ని సమర్పించిరి. ఆ తరువాత, శ్రీయుతి వారాయణరావు, యమ్. మునిస్వామి, కే. అప్పలస్వామి, బి. బసవరాజు, గార్లు దేశోద్ధారకులు ఆంధ్రజాత్యుగంధకై చేస్తూవున్న మహాసేనను ప్రశంసించి వారిరాక బర్మా ఆంగ్లంబులకిత్రో కొర్రకం యేర్పాటుచేసినై, ప్రస్తుతం విశ్వల విడిగ బయలుదేరుచున్న సంఘాలన్నిటినుండి ఒక కేంద్రసంఘం బయలుదేరి వీటి ప్రయత్నాలను ఏకముఖానికి తెచ్చువరకును లుగవలసిన లాభం కలుగదనినై వికమత్తమేర్పడదనినై చెప్పి నారు. అదైన దేశోద్ధారకులు తమకు గావించిన సన్మానానికి కృతజ్ఞతను తెలుపుతూ ఆంధ్రసంఘాలకృషి కేంద్రీకరింపబడే వరకు బలము కలుగదనినై యందునిమిత్తమై యొక కేంద్రసంఘం అవసరమనినై రంగనూరుమీదుగా వచ్చిపోయేడి ఒక ప్రయాణ ఘటం ఒక ధర్మశాల అవసరమనినై తాము తిరిగి మోల్కెలో నువ్వులకై ప్రయత్నింతుమనినై సెలవిచ్చి నారు. పిమ్మటను దేశోద్ధారకులు ఆంధ్రమహాజనసంఘం అనాధసేవసంఘం, ఆంధ్రయువజనసంఘం-ముందుప పంథాలకు దర్శించి గూడాల వేంకటరెడ్డినాయుడుగారింట కాకి గంగను సిండ్రియా కంపెనీ మేనేజరుగా రింట టీని పుచ్చుకొని మువ్వబాసుకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. అక్కడనుంచి రాత్రి రయిలులో రంగూ నుకు బయలుదేరినారు.

నాటకములను చూచుట

శని, ఆదివారములందు ప్రథమ రంగూను ఆంధ్రమహా సభయొక్క కార్యములను చూచుకొన్నాము. శనివారమురాత్రి ఆంధ్రజాతీయనాటకసంఘాగృహము లకు వెలగల వేంకట రెడ్డి గారి యాహ్వానముపై వారిప్రదర్శనమునకు జోయిరి. అక్కడను నాటకసంఘమువారి పండిత శ్రీయర వాగేవ్వరరావు పంతులుగారికి స్వాగత మొసగుచు, వారాయణరావుగారు మాటలాడిన పిమ్మట వేంకటరెడ్డిగారు పంతులుగారిని పూలమాలల తోను, పూలులతోను గౌరవించిరి. దేశోద్ధారకులు వేంకట రెడ్డిగారు నాటకకళాభివృద్ధికై చేయుచున్న సేవకై అభినందిం చుచు, తమకు గావించిన సన్మానమునకు విండనము లొసగిరి. ఆదివారము రాత్రి ఆంధ్రసేవాసంఘపు నాటకకళాసభిచే బ్రహ్మాంపబడిన ద్రావీణస్థానిపసరణ మను నాటకానికి వెళ్లారు. సేవాసంఘ కార్యదర్శి యగు వారాయణరావుగారు దేశోద్ధారకుని ఆహ్వానిస్తూ సేవాసంఘపు కృషిని ఆర్థిక పరిస్థితులను తెలిపారు. దేశోద్ధారకులు సేవా సంఘ పిద్యాభివృద్ధికై చేస్తూవున్న కృషికి తమ సంగీ యన్ని వెలువిచ్చి మండ్రి కేవలరావు, మల్లెపల్లి సుబ్బయ్య, పిల్లలమర్రి లక్ష్మీవారాయణగారు మొదలయినవారు చేస్తున్న సేవను కొనియాడారు. మండ్రి కేవలరావుగారు దేశోద్ధారకులను పువ్వుమాలలకొసలం గావించి, తమకృతజ్ఞతను ప్రకటించారు.

సంఘముల సన్మానము

సోమవారము 25 వ తారీఖున ప్రాధునవెండులు రాత్రి 2 గంటలవరకును ఏకగ్రాగ సన్మానాలు జరిగినాయి. సోమ వారం సన్మానపుదినమని కెప్పుడప్పుడు, ప్రాధున 9 గంటలకు చెట్టిబిబిజి యువజన సంఘంవారి సన్మానం పూర్తి అయినతరువాత, శ్రీయుతి దొమ్మేటి వేంకటస్వామిగారు దేశోద్ధారకులకు శ్రీరామాలయమును జూపి చందనపుష్పతాంబూజాలతో గౌరవించారు. సాయంకాలం చెండున్నగంటలకు ఆదిమాంధ్ర యువజనసంఘ సన్మానం 9-30 గంటలకు దాక్కురు రాజారావు నాథ రెడ్డియడగారియంట సన్మానం 4-30 గంటలకు ప్రారంభ పాఠశాల పాఠ్యాయసంఘ సన్మానము, రాత్రి 9 గంటలకు, ఆంధ్ర సంఘముగారి విందు, 8 గంటలకు దీనపావకసమా జించారి సన్మానం, 9 గంటలకు ఆంధ్రయువజనసంఘంవారి విందు, 10 గంటలకు రెడ్డియువజనసంఘంవారి సన్మానం, 11 గంటలకు కార్మికసంఘం సన్మానం-యీ ప్రకారంగా సన్మానాలు విందులు జరిగినవి. ఈ సన్మానాలన్నిటియందును దేశోద్ధారకుల దానసర్వాల గురించిని, దేశసేవకు గురించిని దీన జనోద్ధారణ గురించిని ఉపన్యాసా లియ్యబడ్డారు. ప్రత్యేకంగా వ్రాయబడ్డ పద్యాలకు విదుమబడ్డారు. ఆరోజున దేశోద్ధారకునికి సమర్పించబడ్డ పువ్వుమాలలతో మోటారు సిండ్రియామంది ఆ రోజంతా దాక్కురు రసూనాథం, దొమ్మేటి వేంకటస్వామి, అమలపల్లి వారాయణరావుగార్లు దేశోద్ధారకులకు విందు సంది కార్యప్రజాళికకు తృప్తికరంగా నిర్వహింపజేసారు.

స్వదేశీ ప్రయాణము

మంగళవారం 26 వ తారీఖు ప్రాధున 10 గంటలకు దేశోద్ధారకులు కల కత్తె మీదగా స్వదేశానికి బయలుదేరారు. పంతులుగారు బర్మాలో వారంరోజులు మాత్రమే వున్నప్పటికిని యెంత యంతసేన సాధింపలేని కార్యాన్ని సాధించారు. ఒకవిం. 1. కి 9 రాక కల్ల వికమత్తం యేర్పడింది. అరెండ్రసంధి హోరాహోరీగా కలహించుకొంటూవున్న వెంకటస్వామి, ఆ. వారాయణరావు గార్లకు నాంతిని సమహారావు. ప్రజలలో నిర్మించగావున్న జాతీ యాభిమానాన్ని బయటపెట్టివారు. ఇక్కడి పరిస్థితులను బహు మనాయాసంగాను మాన్యుగాను గ్రహించి వాటి పరిష్కారా నికై కృషిచేస్తూవున్నారు. ఆంధ్రప్రజలకు హిందూని కొర నూర ప్రయాణంచేసి యిక్కడ అడుగు పెట్టినవారలలో మొదటివారయిన శ్రీ దేశోద్ధారక వాగేవ్వరరావు పంతులుగారిని దేశానికి సంపదానికై నిర్మించి దిగివెళ్లటకు సమావేశమైన ఆ మహాసమూహంలో ప్రతివాని పూర్వాయత న్ను పోక విధ మైన విచారాన్ని సాంధికపాలేదు శ్రీయుతి వాగేవ్వరరావు పంతులుగారిని యిక్కడివారందఱును ఆహ్వానింపవలసిన మాచివారసులు నిర్ణయం. అట్టి బంధువు వయోధ్యుని గల వాళ్లకు సహజమయిన తృప్తకంబోడి. అభినందనంబ్డ. శ్రేయ కొద్ది, రెక్క-వేసిని పూర్వకాంత కలమెడలించి వేసార ఒడవియలుచేరమనన్న అక్కడనే నిలువండి అది బయలుదే రించువారత కంటికి కనుపడుటందా పోయేవరకును వానంకనే మాన్తూ దేశోద్ధారకునికి జై' అని అనుకొంటూ యిద్దరు చేరుకొన్నారు.

శ్రీకృష్ణభారతము

ఆదిపర్వము మొదలకొని శ్రీపర్వమువరకు 5 సంపు టములు. సంపుటము 1-కి రు. 2-0-0. ఆయిదు సంపుటము లను ఒకేసారి కొనువారికి రు. 9-0-0. పోస్టేజీవేలు. పుయవారు:- లలితా ముద్రాశాల, రాజమండ్రి.

గాంధీ వై వ జ్ఞ ము

102-2
ధర్మన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయటకు రు. 1-0-0. వైచిత్ర్యప్రశ్నకు రు. 4-0-1 సమాప్త్యం నెలవా రిగ ఫలము ప్రాయటకు రు. 5-0-0. జననకాలాభివరము దేశ ప్రశ్నప్రాయకాలము తెలుపగలదు. వి. పి. 0-4-0 అవును. గాంధీ జ్యోతిషనిలయర, తిరుత్తణి.

చెల్లచా నెట్టిలోటలూ- నేలం బండ్ల

శి సంగీ అంటామిడికెట్టు, ఇతర ఫల అంటుకెట్టు కలకా తు శిశు, శిశు, ప్యదే శిశుగారి పూచిత్తులు, 24 దినుసులు కలకా తు 2, 12 దినుసులు 1, "చామంతి పూలు" మదరాస్, ౪౪ 8 కియ F. ర్యాటలాను ఇశాం. Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

సెలక బంగారు ఆభరణములు శ్రేష్ఠ మైన రత్నాలు. మంచినమ్మకను గలిగిం చును. శేరిలో పూర్తి నామ్మ వాప నివ్వబడును. నేలలను ఉంచితము.

(22-3) బాంబేయ్ దివ్యయలరీ మాట్టు, 94 చెవానశాంతిగార్లు, సాపుకారు శిశు, మదరాసు.

HEALTH & VITALITY THROUGH YOGA.
"Yogic Physical Culture"
 By Sjt. S. SUNDARAM, Pleader, Bangalore.
 A practical Guide-Book in English on Yoga-Asanas, Pranayam and Yogic Cure.
 All the 20 Asanas are illustrated by Photo Blocks. Paper Bound Re. 1/- Calico Bound Re. 1/8/
 (Reg: POSTAGE AS. 4 extra)
 Publishers:- "BRAHMACHARYA" OFFICE, P O Kengeri, Bangalore.

ఇంతను	మలేరియా	ధయమా
లేను!	ముక్కుటికి!	లేను!!
క్రిస్వా వివచా ముంగళికి! క్రొత్త కోగలపాలు కాసిలి!		
క్రైస్వా కలియని మందు. అసమానమైనమందు. అపా యమా లేనిమందు అపామమైనమందు. అమృత రుబ్బమై మందు. అనేక మంది రాజవైద్యులూ డాక్టరులూ పరీక్షించి మెచ్చుకొన్న మందు అనేక ప్రాణములకు రక్షించిన మందు చిత్తవర రాకునిచే నీడింపబడు వారినీ పుష్కల ముఖము నువ్వువారినీ రక్షింపగల మందు ఇది యెక్కడ! ఒక్క గాత్రగో సుణము! మూడు మాత్రలతో నివారణము! ఇట్టి అశ్రుర్యకరమైన మందు ఇంకొక్కటి కరుదా? వాడిచూడుడు 10 మాడ్రిలు రు. 1-0-0. 50 మాత్రలు రు. 4-0-0. 99-1		
	దగ్గు మాత్రలు	212
	ఒక్క మాత్రకే సుణము! ఏలాటి దగ్గు వాడనైనా అయిన నిమిషంలోనే తగ్గించి శుభ మివ్వును. శిశువులకు గర్భవతులూడా వాడగుచు. 100 మాత్రలు రు. 1-0-0. ఆయి శోధకుటిగము. తణుకు. పశ్చిమగోదావరి.	

నేపల్ యిండియన్ ట్రైపుయిన్సూ
రెన్సుకంపెని లిమిటెడ్.
 సామాన్య రేట్లతో సిరీ మైనట్టియ్య అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.
 మానేజ్ మెంటు క్లుప్తముగను
 సాగిగను వేయబడును బలమైన డైరెక్టు.
 శేనిగలు యిండియను పాలిస్మాలా సులభమైనది. ఆకం కే నీలకు అయ్యేఖులకై టీని యివ్వును. మీరు శ్రీమిమములు మాత్రం కృతుండవలెను. పోలీస్ శిర్కాసముకాగానే మీకు గానీ, చినివాడునప్పుడు విశ్వసంతి వారికిగాని ఇన్నాగిడ్ ముల్తమును యిచ్చివేయుట. కష్టమైన నిర్బంధములతేవు తక్షణము యివ్వబడును.
 టీనియెదలచినచాడున్నా ఏజెంట్లుగావుండుటకు వ బలబడిగల పెద్దయనుష్యులన్నా అప్పికేవల్లు ఈ క్రిందివాటి కునుకొనుదు.
టి. వి. రాఘవయ్య యస్. వయర్,
 హైదరాబాదు కలకత్తా శివ్ ఏజెంట్లు,
 2-2 నార్తరక్ సర్కారు, బెజవాడ

1930 ఆమృతాంజనము డిపోవారి 1930

అందమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన

నుందరి, శ్రీ సీతారాములు, మహాత్మాగాంధీ

త్రవణ్ణ చిత్రపటములు గలవి.

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0, 12-కి 1-4-0, 100-కి 9-12-0

ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

మ.రా.—50 క్యాలెండర్లు అంతకుపై ఆర్డరుకు సగముసాము అడ్వాన్సుగా పంపుచు దగ్గర
రైల్వేస్టేషన్ లెటుపవలెను.

8 క్యాలెండర్లు అంతకు పైని మాత్రమే వి. పి. పి మూలముగా పంపబడును.

బొంబాయి — ఆమృతాంజనము డిపో — మదరాసు.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్.

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు

ఈక్రింద నుదహరించిన షరతులమీద పుష్కలకొనబడును

రు. 10,000 అంతకుపైని మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రు. 5 చొప్పునను

2 వత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి రు. 5½ చొప్పునను

అంతకు తక్కువ మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రు. 4½ చొప్పునను

2 సంవత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి 5 చొప్పునను

వడ్డీ యివ్వబడును.

విద్యా సాగర వండ్యా,

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

117-3

ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు శ్రేణులరీపేర వ్రాయవలెను.

ఆశ్చర్యము నీమేలుకే

పట్టువంటి మజిల్లీను

ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమంతట అన్ని కాలములలోను వాడుదురు. దొరల కంటే ప్రతికరమైనది, అందముగ దోర్తాలు, దట్టముగ నేత, యెక్కుచైన పురుషులముగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమీజులు, భారతీయులకును వసుల రకంవారిగా మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచెయించి అన్ని దేశములకు అమ్మి యెన్నో యోగ్యతాపత్రికలు బడసియున్నాయి. స్త్రీలకు ముద్దుగుల్మెడు చీరలనులు పురుషులకు నాజూబ్బగావుండునట్లు విశ్వీలీ తక్కువదలకు కొద్దికోజులుమాత్రమే అంపనెంచి తివి. ఈసమయము లోగొట్టుకొనకుడు. అక్కరలేనివో డబ్బువాపనిత్తుము. 45 అంగుళముల చెడల్పు 12 గజముల తాను గల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని ధూ 7-8-0 లు, 5 పట్టుకమీజుల పెట్టె ధూ 10-0-0. లోస్తేకే వేరు. మజిలీను కమీజులు 6 పెట్టి ధూ 9. గుప్తా అందు కో, చికాకోల్ సిటీ, గంజారిజిల్లా.

కోకోకోము!

కళాశాస్త్రము!!

రతి రహస్యము!!

ఆని యుక్తపూరితోత్సాహముతో కలవరించువాడు, ప్రాయశః మహిమ తెలియచేయు పుస్తకములు లేవని పరిపరిచువాడు, తృప్తిపొందునటులు - ఆనందము ననుభవించునటులు వెలువడిన యత్నద్విత గ్రంథము. భోగానందము పొందుట కెదురుమాచుచుండు పురుషులకు ప్రత్యక్ష ఫలస్వరూప మీ గ్రంథరాజము. లోకమునగల స్త్రీలును పురుషులును నొక్కవిధమైన ననురాగము కలవారై ఒకరిపై నొకరు నిజనురాగము కలిగి, యొకరినొకరు చేపట్టి, మాడి యానందించి, సత్సంతానమునుపొంది, గృహస్థధర్మములను సక్రమముగ నిర్వహించుచుండ యుండే నిజమైన యానందము కలదు; ఇట్టి సంతోషమయివీరితమును పొందుట కనుచైనవారటులు మన ప్రాచీనులు కోకోకోము, వాతాయన కామసూత్రములు, కామకళాశాస్త్రము, మరి పలుగ్రంథములను సంస్కృతమునను దేశభాషలందును రచించియున్నారు. పై యన్నిగ్రంథములలోని సారాంశములను త్రి గృహస్థులు తప్పక చదువు లుర్తే కూర్చుబడిన శాస్త్ర మిది.

ముద్దుల మర్తము

గ్రంథకర్త:

శ్రీమతి ప్రభావతి కుమారి.

సంసారమును ఆనందమయముగ చేయుటకై యుపేక్షించు భార్యలు తడవజే

యీ యములగ్రంథరాజమును కొని చదువుడు.

వెల ధూ. 1-0-0

తపాలుచ్చా 0-4-0 అణాలు.

ఎం.ఎస్. రాములు అందుకంపెనీ, పుస్తకవ్యాపారులు, రాయపురం, మదరాసు.

లాహారు కాంగ్రెసు

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారి తీర్మానములు

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారు లాహారు కాంగ్రెసు సభలో యీ క్రింది తీర్మానముల నుపపాదించడవి యు న్నారు. —

(1) మలయద్వీపములలో బ్రిటీషు పరిపాలనను లగు 15 గురు సిక్కులు ఇటీవల ఆరెన్సు కాబడుటయును వీరిలో కొందరు ఎట్టి విచారణయును గావించబడకుండ మలయద్వీపముల దేశభ్రష్టుత్వ కానముక్రింద వెడలగొట్టబడుటయును గొప్ప అన్యాయ మని యీ కాంగ్రెసుసభ అభిప్రాయపడుచున్నది.

మరియు పైయిట్లు సెటిల్మెంటులలో నున్న బ్రిటీషు పరిపాలకులు వెడలగొట్టగూడ దని పైయిట్లు సెటిల్మెంటుల దేశభ్రష్టుత్వకానములో స్పష్టముగా విధింపబడియున్నందున మలయద్వీపములలో నున్న బ్రిటీషు పరిపాలకులను వెడలగొట్టుటకు బ్రిటీషు ప్రెసిడెంటున కధి కారముండు నట్లు గా మలయద్వీపముల దేశభ్రష్టుత్వకానము గావించబడగూడదని, యీ కాంగ్రెసు అభిప్రాయపడుచున్నది.

మరియు, అట్టి కానము మలయద్వీపములలో నున్న బ్రిటీషు పరిపాలకుల సంరక్షణమునకు భంగకరముగా నున్నందున, సవరు కానము సింగపూరు, పినాంగు, మలాకా, ద్వీపములలో అనుసరింపబడుచున్న దేశభ్రష్టుత్వకానమువలెనే యుండునట్లు గా సవరింపబడుటకు తగుచర్య తీసుకోవలసివదిగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని, పైయిట్లు సెటిల్మెంటు, మలయ ద్వీపముల, ప్రభుత్వమువారికిని, యీ కాంగ్రెసు విన్నవించు చున్నది.

2. (ఏ) ఫ్రెంచి ఇండోచైనా, కొచ్చినుచైనాలో నున్న భారతీయుల శ్రేణుద్రులను దీసికొనుట, యీ క్రింది కారణములనుబట్టి, మానివేయవలసినదిగా ఫ్రెంచి రిపబ్లిక్ అధ్యక్షునకును సభ్యులకును, ఫ్రెంచి ఇండోచైనా, కొచ్చినుచైనా నాలయొక్క ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారికిని, యీ కాంగ్రెసు విన్నవించుచున్నది:—

1. అట్టి శ్రేణుద్రులను నిర్బంధించుకానన మేదియును ఫ్రెంచి ప్రభుత్వముచే గావించబడియుండలేదు.

(2) గత ఐకోపాయుధములో ఫ్రెంచివారికి గొప్ప నైపుణ్యము, చాలద్రవ్యమునుగూడ, సహాయ మొనర్చియుండిన భారతదేశమునకు అట్టి శ్రేణుద్రులు తీసికోబడుట అవమానకరముగా నున్నది.

(3) భారతదేశమునకు నానాజాతిసమితిలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండుట బట్టియు, తనస్వంతరాజ్యాంగ మేర్పడి యుండుట బట్టియు, భారతీయులు అస్యప్రభుత్వమునకు లోబడియున్నట్లుగా భావించబడగూడదు.

(4) ఏదియెట్లుండినను, క్రేరథులను పోలికపట్టుట వ్యధేయంబు బడిన శ్రేణుద్రుల, ఫ్రెంచిదేశమునందు కాంతముగా తీవరిమును గడపుచున్న భారతీయులకు నిర్బంధింపబడగూడదు.

(5) సయాము, ఫ్రెంచి ఇండోచైనా లలో నివసించుచున్న భారతీయులకును, పదరు ప్రదేశములను దర్శించు భారతీయులకును, తగు సంరక్షణ మొనరుటకుగాను, బ్రిటీషు లీగ్ నుకు పైకు కాన్సులుగా లోక భారతీయుడు నియమింపబడవలెనని యీ కాంగ్రెసు అభిప్రాయపడుచున్నది. అట్టివానిని నియమించుటకును, ఫ్రెంచి ఇండోచైనాలో భారతీయులనుండి శ్రేణుద్రులు తీసికోబడుటను అంతముందించుటకును, తగు చర్య తీసికోవలసినదిగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి యీ కాంగ్రెసు సభ విన్నవించు చున్నది.

(6) ఫ్రెంచి ఇండోచైనా, కొచ్చిను, చైనాలో భారతదేశపస్తువులపై సుంకము అత్యధికముగా విధింపబడుట వలన పదరు ప్రదేశములలో భారతదేశపర్కము సరించినదని యీ కాంగ్రెసు అభిప్రాయపడుచున్నది ఈవిషయమున భారతదేశమును ఇతర ఐకోపాయుధములలో సమానముగా జూచి భారతదేశపస్తువులపై సుంకపురేట్లను తగ్గింపవలసినదిగా ఫ్రెంచి పబ్లిక్సునకును ఫ్రెంచి ఇండోచైనా ప్రభుత్వమువారికిని యీ కాంగ్రెసు విన్నవించుచున్నది. (ఫీ ప్రెస్.)

మో హి నీ లై ల ము

కీ లు॥ నూచెగల సీసా 1-కి-ధూ. 0-12-0.

పురుషులు భాషులు మహోగ్యమైనవి.

అమృతాంజనడిపో బొంబాయి-మదరాసు

9-వ ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ

9-వ ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ 1930 - వ సంవత్సరం జనవరి మాసం వారంలో రాజమహేంద్రవరంలో గూడనున్నది. ఆంధ్రదేశములోని ప్రతికాలేజీకిని, హైస్కూలుకుగూడ ఈ సభలో పాల్గొనమని ఆహ్వానము లంపబడినది. కాలేజీనుండి ఆర్థికము, హైస్కూలునుండి ఇద్దరును మహాసభలో పాల్గొనవచ్చును.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ ఇదివరలో ఎనిమిదివార్లు గూడినది, గాని రామదాసు పంతులు, రాధాకృష్ణయ్య, —ందీ గార్లతోలు నాయకులు, విద్యార్థియు ఇదివరలో అభ్యుక్తిచూపించుచున్న ఇంజనీరు సత్యనాథిరెడ్డిగారు, కార్యక్రమముగాని ఏర్పాడి ముందేగారు ప్రతియేటను సాధారణముగా ఇట్టి మహాసభల కాలముందు జరుగవలసిన తంత్రము జరుగవచ్చునని, తీర్మానము లమలులో పెట్టి, విద్యార్థిసంఘమును సజీవముగాను, పలుకుబడి గలదిగాను జేయుట కైట్టిప్రయత్నములు జరుగలేదు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభవంటి సంస్థయొక్క ఆవశ్యకత, అధికృత ఇచ్చటవివరింప బనిలేదని అలుస్తాను. విద్యార్థులకు సంవత్సరములో కనీసము రి మాసములైనను ప్రజాసేవకు వినియోగింప వీలుగలదు. కేటివిద్యార్థులలో చాలమందికి సేవయందాసక్తిలేదు సరిగదా, విద్యార్థులయొక్క విషయములలో, అందులో తమకు సంబంధించినవాటిలో నయినను వారియభిప్రాయములను వెల్లడించుటకై నను వారికి శ్రద్ధలేదు. శ్రద్ధకలిగిచేయున దేమందుకేమో? ప్రజా ప్రభుత్వముగ మైన ఈ నవయుగంలో ప్రజలు చెప్పినట్లు నడువకపోతే నాయకులు తమ ప్రతిష్ట గౌరవం నిలుపుకోగలరా! ప్రజాశక్తి బలమైనదై తే ఏదీజరుగదు. విద్యార్థులు చెప్పినట్లు సెనేటు సిండికేటు మొదలైన నడువకపోతే కేపు చారు వొట్ట కాన్వాసింగుకు బయల్దేరినపుడు వీరూ బయల్దేరినప్పుడారికి వొడ్లని. అందుచేత విద్యార్థుల సక్రమాభిప్రాయానికి వారికోరికలకు భిన్నంగా సెనేటు మొదలగునవి కానన సభ్యులుగాని నడుస్తారన్నమాట వట్టిమాట.

ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభను పలుకుబడిగలదానిగను సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్య సంస్థగను (Representative body) జేయు బాధ్యత ప్రతి ఆంధ్రవిద్యార్థి మైననుగలదు. ఈ సంవత్సరం 9-వ ఆంధ్రమహాసభ రాజమండ్రి ఆహ్వానింపబడినది. మి॥ రా॥ రా॥ శ్రీ అవసరాల రామారావు, హెల్మోడ్జేటి గురుయూర్తి జయంతి గంగన్నపంతులు పాలకోడేటి నూర్మప్రకాశరావు గార్లవంటి ప్రముఖుల సహాయంతో సహా సహాసభను రాజమహేంద్రవర విద్యార్థులయొక్కయు ఉపాధ్యాయులయొక్కయు సంపూర్ణ సహకారముచేతను ఈ మహాసభ జయప్రథముగా జరుగవలసినట్లు పీలుకలుచున్నది. ప్రతి ఆహ్వానములోను మహాసభయొక్క ఆదర్శములు కట్టుబాట్లు (Objects and constitution) పంపబడినవి. ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ విద్యాసంస్థల విద్యార్థులు సంపూర్ణ సహకార మొనర్చి ఈ సభను జయప్రథముగ నిర్వహించవలసినది ఆహ్వానసంఘపక్షమున విన్నవించుచున్నాను. రాజమండ్రిపొరులకుదా తమ సంపూర్ణ సహకారాలిని చూయెడల జూపుదురని నమ్ముచున్నాను. ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతిభాగమునందీయు ముఖ్యముగా దత్తపండులములనుండి ప్రతినిధు లరుచెంతురని కోరుచున్నాను.

ఆంధ్రవిభజన ఆంధ్రజాతీయత తంత్ర భంగకరమా నూహింపవచ్చును. ఈ సంగతిని మరువక దత్తపండులముల విద్యార్థులు విరివిగ నరుదెంచి మహాసభలో ఆంధ్రవిభజనముపట్టి తమ తీవ్ర యసహ్యతని వెల్లుదురుగాకయని కోరుచున్నాను.

ఇంకేమైన వివరములు తెలిసికొనగోరువాడు ఆహ్వానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శికి వ్రాసిన బహిష్కరణ.

ఎమ్. ఆర్. వి. కృష్ణారావు,

ఆహ్వానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి,
రాజమండ్రి.

మద్రాసురాష్ట్ర వర్ణాశ్రమసభ యాజమాన్యమున ఉపన్యాసము

మద్రాసురాష్ట్ర వర్ణాశ్రమసభ యాజమాన్యమున కేపు 18 వ తేదీ ని సాయంత్రము 6 గం తిరులై కేంద్ర గండ్ల కొండాన్ మంతుపమున బ్రహ్మశ్రీ రా॥ యన్. ముబ్రహ్మియ్య ఆయ్యర్, యం. ఏ. గారు ఆంగ్లమున “భారతదర్శి లి, భాగ్యతీయుల ర్తవ్యము” “సనాతనధర్మమూలకము - లిదనం తిరము” అను విషయముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. ఆంధ్రక సొం దువులెల్లరురా బ్రాధితులు.

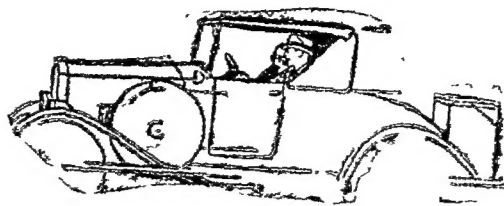
బర్మింగ్ ట్రెల్లెర్ల ప్రధానమునకు విలువ గల బొమ్మలకు, పలుములను చెచ్చుచున్న ఇటలీనాక ముఖముగ నిన్ను ప్రేమించు దేవతలు.

ఆశ్చర్యమైన నూతన గార్గోయిల్

మోబిల్ ఆయిల్

మరల

విశదపరచబడెను

ఒక వురాతన ఇంజనీరింగు విషయము

ముఖ్యముగ యీ నూతన “గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్” యిదివరలో యెన్నఁచుచు వరి యే యిరర అవధిష్కృతనూనెలు చేయలేనివని చేయునట్లును, యిది అన్నివిధములైన యింజనులకు ఉపయోగింపఁగల విషయమును విశదపరచెను.

ఒక్కొక్కవిధము నూతన గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్ ఒకవిధమైన కృదునుండి తయారుచేయుటకే యింజనులో ఒక సంవత్సరమునకు వలయునది యథముము 30,000 మైళ్లు వచ్చును.

మోబిల్ ఆయిల్ అమృతము చేయువారల వద్దనుండియే మోటారుకారులకు యేరకమైన నూనెలను తెలుగల పట్టినితీసుకొని చూచిన సర్వము తెలియగలదు.

ఈ నూతన

Gargoyle

Mobil Oil

VACUUM OIL COMPANY

వారు మాత్రమే తయారుచేయుచున్నారు.

రాజకీయసభలను నిజాము నిషేధించుట

సభలు జరుపదలచునో అధికారుల ఆజ్ఞ నైకొనవలెను

ధిల్లీ, డి సెంబరు 11:—నిజామరాష్ట్రమునందు ముందు ఆజ్ఞ నైకొనకుండా న్యాయుడు రాజకీయసభలను జరుపదలని నిజాం ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించిన ఉద్దా ఘర్షణయొక్క ఆంగ్ల భాషాపరికరమును హిందూస్థాన్ టైమ్స్ పత్రిక ప్రచురించుచున్నది. రాజకీయసభలను జరుపు న్యాయసభ ముందుగా సానికాధికారుల ఉద్దేశపు వుద్ధుకొనవలెను. కార్యక్రమముయొక్కయు, ఉపన్యాసములయొక్కయు వివరములను సానికాధికారులు కోరవచ్చును. సభలు రాజకీయసభలైనను, రాజకీయసభలసామమునకై ఉద్దేశింపబడినవైనను సభాసమావేశ కర్తలనుండి వామీను ప్రభుత్వము వారు కోరవచ్చును.

(ఫ్రీ ప్రెస్)

సాలు 1 కి 189300 మంది జీవోపాధికి సరిపావు మొత్తము 81000000 పానులను అధినికాభివృద్ధి అభ్యుప్కారము ఖర్చుపెట్టుటకు కుదింపుచేసిరి.

కలకత్తా హైకోర్టువారు ఛీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటును చీవాట్లు పెట్టుట

హైకోర్టువారిని విమర్శించినందులకు

కలకత్తా, డి సెంబరు 11:—ఒక నిబంధనను వ్యాఖ్యానము చేయని నిర్ణయించుచు కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు ఛీఫ్ మేజిస్ట్రేటును, పియర్స్ గౌరలు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటును చీవాట్లు పెట్టిరి. వారిట్లు చెప్పిరి:—

ఒక నిబంధనను తనవ్యాఖ్యానము చేస్తామను రాక్సు బోంబిటి అనుభవించు ఛీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు, హైకోర్టువారిటీర్ను విమర్శించుట తనకర్తవ్యము కాదని మరచి యుండుట కడుంగడుకోవలసియు. మరియు వారు పంపుకొనిన సంబంధితము హైకోర్టువారికి గౌరవప్రథము కానట్టిది యు, పరిహాసము చేయునట్టిది యై యున్నది తెల్పుట యవసరము. హైకోర్టువారికి ఈ విధముగా వ్రాయుట సంతోషముగా వారు కట్టిపెట్టిన న్యాయపరిపాలన కంత మేలనని మేము వారికి జ్ఞాపకము చేయుచున్నాము.

(ఫ్రీ ప్రెస్.)

కోర్కూవారంతట విచారణను నేటికి నిలిపిరి. (అ. పే.)

కాంగ్రెస్ వ్యత్యాసములు

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును పి. సి. రాయగారు బహిరంగ పరచుచున్నారు

ప్రదర్శనముగాక లాహోరులో 21 సభలు జరుగును

లాహోరు, డిసెంబరు 10:—లాహోరులో 21, 27 తారీఖులలో జరుగు అభిలఖారత గ్రంథాలను సభకు పి.సి. రాయగారు అభ్యుత్తర విహించుట కంగీకరించినారు. (ప్రీ. ప్రెస్.)

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును రాయగారు బహిరంగపరచుట

లాహోరు, డిసెంబరు 10:—డిసెంబరు 20 తారీఖున కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమునకు ప్రారంభోత్సవము సలుపుటకు శ్రీయుత పి. సి. రాయగారు అంగీకరించినారు. ప్రదర్శన కాఖ ప్రజలను హెచ్చుగా నాకర్షించునదిగా నుండునట్లున్నది. గిల్లి కుండలుచేయువారు, బరియనులు, చేతి కట్టుపనులు చేయు వైరాక్ కంపెనీవారు, బొంబాయిలో నుగంధ ద్రవ్యములు చేయువారు, యింకా యితరులు తమతమ వైశిష్ట్యమును ప్రదర్శించున్నారు. రాట్నముమీది నూలుతీయువారికి యేర్పాటుల జేయుటకు అభిలఖారత నర్థాసంఘమువారు తమవిధులను పంపినారు. ప్రదర్శనమునందు వాల్టానువారిలో బెంగాల్ కెమికల్ వ్యాపూటికల్ షర్మిస్టా, గాన్ రెడ్, బాస్ పరిశ్రమాలయమువారు, బొంబాయి ఖాదీపరిష్కాస, పంజాబు కాగితపు పరిశ్రమవారు నూడ తమ పద్ధతులను ప్రదర్శించుచు, నైరీలోని గ్లాసుపరిశ్రమచూడ మాడ నోప్పియుండును. (ప్రీ. ప్రెస్.)

కాంగ్రెస్ వారములో జరుగు వివిధసభలు

లాహోరులో జాతీయవారమునందు ప్రస్తుతిపు యేర్పాటుల ప్రకారము కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనముగాక 21 సభలు జరుగునట్లు నిర్ణయించబడినది. సంఘ సంస్కరణ సభ, గ్రంథాలయసభ, సంస్థానప్రజలసభ, సంగీతసభ, కీర్తికమన్ సభ, జాట్ పట్ తొరక్ మండలసభ, నేనాదీ సభ, పంజాబు సరిహద్దు రాష్ట్ర హిందూ మహాసభ, విద్యార్థిసమితి, పరాచా సభ, అభిలఖారత మహా పీఠసభ, మద్యపాన నిషేధమహాసభ, దివ్యజ్ఞానమత సభ, రాజకీయ వైదీల సభ, గోసభ, రసాయన కాస్త్రజ్ఞుల మహాసభ, ఉపాధ్యాయుల సభ, నవజీవనసభ, అభిలఖారత సవాతన ధర్మ మహిళాసభ, జరుగును. (ప్రీ. ప్రెస్.)

వాన కాంగ్రెస్ యేర్పాటులకు ఆటంకపడుట

లాహోరు, డిసెంబరు 11:—నిన్న రాత్రినుండి లాహోరు లోను, పరిసరజిల్లాలలోను వాన కురియుచున్నది. ఇప్పడు వాన కురియుట వైరులకు మంచిదేకాని కాంగ్రెస్ యేర్పాటులకు వానలకు నష్టము నాటిల్లుచున్నది. కాని యేర్పాటుల ప్రకారము కాంగ్రెస్ నగరము లజపతి నగరము పూర్తియగుట కది ప్రతిబంధకముగా నుండదు. (ఆ. ప్రెస్.)

ముగ్గెయూర్ సుబ్ ప్రాణ్య

పిల్లెగారి వితరణ

వేలకొలది హామాయలను

ధర్మమునకు వినియోగించుట

హైదరాబాదు, డిసెం 10:—విదంబరం తాలూకా ముగ్గెయూర్ కాపురస్థుల శ్రీయుత పి. సుబ్రహ్మణ్యపిల్లగారు యిప్పటి నలురాజస్వామివారి యాలయములో పూజాపునస్కారములొరకు రెండువేల పదివేలరూపాయలను, అక్షణములై విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయమునకు 22000 రూపాయలను, శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి యాలయమునకు 20200 రూపాయలను దానముజేయుచున్నారు. ఈధనమును వినియోగించుటకు శ్రీరాజా సర్ & డ్రామలై చెట్టిగారిని ధర్మకర్తలుగా నియమించిరి. మరియు, పిమ్మవూర్ కోటలో ఒకరూపులనువారికి 15000 రూపాయల బొంబం, నామనందం చెట్టిగారిని ధర్మకర్తగా నియమించియున్నారు. రెండవవేల రూపాయల సంస్థలకు ఎక్కువ మొత్తము నిదానకర్త దొంగ దలచియున్నాడని తెలియుచున్నది. (ప్రీ. ప్రెస్.)

సానికవార్తలు

మదరాసు కార్పొరేషనుసభ:—మదరాసు కార్పొరేషనుయొక్క ప్రత్యేకసభ యా డిసెం 17 వ తేదీన 500 గళవారము సాయంకాలము 5-15 గం. జరుగును. ఈ ప్రత్యేక సభ ముగిసిపిదప కార్పొరేషను సాధారణ సభ 5-45 గం. జరుగును.

శ్రీరామపాదుకా పట్టాభిషేక నాటకము:—

మదరాసు క్రైస్తవకళాశాల ఆంగ్లభాషాభిరంజని సంఘము సహాయార్థము క్రైస్తవకళాల ఆశ్రమిద్యార్థులు శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాశ్వరరావు పంతులుగారి ఆదరణప్రొదను సమక్షమున రాబోవు 14 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5 గం. క్రైస్తవకళాశాల హాలునందు ఆంగ్లనాటక పీఠామహా డి. కృష్ణమూర్తులచే విరచితమైన "శ్రీరామ పాదుకాపట్టాభిషేక" నాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు.

రిప్పను భవనములో నోకసంభవము.

నేటియుదయము రిప్పనభవనములో వైస్రాయి గారికి స్వాగతపత్ర ముచ్చిపబడినతరువాత ప్రేక్షకులలో పలువురు మేడముందరిభాగమునకు పరుగిడి యచ్చటి రెండుతేలిలు మీద నిలుచుని వైస్రాయిగారు భవనమును వదిలి వెళ్లు దృశ్యమును తిలకించుచుండిరి. బరువున ఆగజక బుగ్గివీసిగిడి, చెన్నపురి కార్పొరేషనులోనే స్థానికరి ఇన్స్పెక్టరుగా బడిచేసి సీంపసు దీక్షిణానిన మునిరత్నయ్యగారికి కాలమీద గట్టిదెప్ప తొలినది పైచిరుమీద వారిని అప్పత్రికి గొంపోయిరి.

విశ్వవిద్యాలయముల పోటీ పందెములు

మదరాసు టెన్నిస్ ఆట గెలుచుట లక్ష్నో, డిసెం 10:—విశ్వవిద్యాలయముల టెన్నిసు పోటీపందెము డబ్బులలో ఖిలుకలు నేడు ముగిసెను. ఎక్. కృష్ణస్వామి డి. అర్జునంద్రరావుగార్లు (మదరాసు) హాబిల్జా డిబ్బరు హుస్సేనుగార్లు (అలీపుర్, బీకానెరి) మదరాసీయులు చాల క్లాసునీయుమగ ఆటప్రదర్శించిరి. 6-2, 6-3, 6-3 ఆటలలో గెల్చిరి.

సింగిల్స్ ఆభిరుపం దెరువందుకూడ నిన్ను మదరాసు వారే గెల్చిరి.

హాకీపందెము:—కొల్కత్తా

హాకీపందెమనందు ఆభిరుకలు నేడు మదరాసు లక్ష్నోల మధ్య జరిగెను. శ్రీరామ పోటీజరిగినవివర లక్ష్నోవారు 3 గోల్స్ మదరాసువారు 2 గోల్స్ చేసియుంటున్నచే లక్ష్నోవారే గెల్చినట్లు నిర్ణయించబడెను. మొదటి ఆరగంటలో మదరాసువారు ఒకగోలుచేసిరి. రెండవ ఆరగంటలో లక్ష్నోవారు ఐదుగళ మూడుగోల్స్ చేసిరి.

రెండుగళములలో ఆట ముగియనున్నచోకి మదరాసు వారు వేరొకగోలు చేసిరి. చిరగళ లక్ష్నో వేరొకగోలు చేసిరి.

బేరార్ చిత్రకళా ప్రదర్శనము

విట్టివతి భారతీయుల, ఆకాశచంద్రుడు ప్రశంసించుట

చిత్రకళామందిరముయొక్క ఆవశ్యకము నామ్రుతము, డిసెంబరు 9:—మనవ్యవరకశాలు, బేరార్ చిత్రకళాప్రదర్శనముయొక్క ప్రారంభోత్సవము సలుపుచు, భారత దేశమునందలి పురుషవృద్ధులయొక్కయు, నారిరత్నములయొక్కయు మనోహరాకారసంపదను విట్టివతి ప్రశంసించుచు తాకు వారి హృదయమునామ్రుతగాక హృదయమున చాల ఆశ్చర్యము గొల్పినది చెప్పెను. జాతి అభ్యాత్మియగా అచిన్యత కావలసిన గౌరవకర్తను ఆమోహించి అందుకై ఒక మంచి చిత్రకళానినియు అవసరమని గా మెచ్చెను. చిత్రకళామందిరమున గుల్కా, థాపెంచు ప్రయత్నములు చేయవలెనని యామె సభికుల నుద్బోధించెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

లాహోరు కుట్ర కేసు

అక్రమము జేసడోహాయని ముద్దాయి ప్లేడరు వాడుచుట

లాహోరు, డిసెంబరు 11:—కుట్రకేసు విచారణ మరల ఈరోజు ప్రారంభము కాగానే అక్రమము లభిరముఖ్యి పరిక్షింపబడెను. దేశద్రోహమునకు విప్లవోద్యమశయములకు జైరుగ్య భోనిమున్నదాయని సబాయ్ సిన్ హాగారి లిర ముఖ్యి నడిగిరి. బిక్ డిలలో నల్లగునని అక్రమము చెప్పెను. ఈ యభిప్రాయమును యే విప్లవ కారుని తీవ్రముచు డియై నను సమర్థింపగల చాయ నియమగ గాగ నర్మ మెంటు ప్లేడరు ప్రశ్నినడుగ రాచని యభ్యంతర చెప్పెను. విప్లవ పార్టీ యొక్క యాక యములను నూర్చి అక్రమమును పరిజ్ఞానమును కనుగొనుట కావశ్య యవసరమనియు, 1915 సంవత్సరమున పంజాబు చిఫ్ కోర్టువారు "దేశద్రోహి" యను పదమును అక్రమమును విషయములో నుపయోగించి యుండిరనియు విజాయ్ సిన్ హాగారు కోర్టువారికి నుపదేశిరి. ఈ సమయమునందు అక్రమమును బోనులో నండి యెత్తుకొనిపోయిరి. విచారణకాలములో నతని రక్షకభటులు కాపాడుచుండిరి. కోర్టువారి కోరికపై సిన్ హాగారు దేశద్రోహియను మాట నుపసహరించుకొనెను. తరువాత అక్రమము బాంబులుచేయు విషయమై ప్రశ్నింపబడెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

క్రొత్తముద్దాయిలను మరల విచారించుచుండుటకు ప్రభుత్వమువారు దరఖాస్తుపెట్టుట

ఇక్బాళు క్రొత్తగా అరెస్టు అనువారిని మరల విచారించుచుండు, యిదివరకు పుచ్చుకొనబడినసాక్ష్యమే వారికినర్తించునట్లు చేయవలెనని ప్రభుత్వప్రతిష్టా ప్రాజెక్టు డివిజను లెం. వారికి దరఖాస్తు పెట్టుటచేయు తెలియుచున్నది. 18 శుక్రవారము ప్రారంభవిచారణ జరుగును. (ప్రీ. ప్రెస్.)

బంధుప్రతిమ ముద్దామటనుకూర్చి భుక్తేశ్వర దత్తు దరఖాస్తు

శ్రీమతి లజమంతి దేవితో కేసును వాదించుకొనువిషయమై ముద్దామటకు తనతోక నిరాకరింపబడెననియు, తనకు అన్యాయము జరిగిననియు భుక్తేశ్వరదత్తుగారు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొనిరి. (ప్రీ. ప్రెస్.)

గిరిగారు బెంగళూరు వెళ్లుట

ఘనముగు స్వాగతము

బెంగళూరు సిటీ, డిసెం 11:—శ్రీయుత వి. వి. గిరిగారు సికింద్రాబాదులో రెండువేల కార్మికుల సంఘము యాజమాన్యమున ననేక సభలలో నుపన్యసించిరి. మరియు అసంఘముయొక్క సమావేశమునందు పాల్గొనిరి. తరుపరి రెండువేలకం పెనీ ఏజుటరు లాయడ్ జోన్సగారిని సందర్శించిరి. ఈయుదయమున నిచ్చట రెండువేల వేదమువద్ద వారికి గొప్పస్వాగత మిచ్చబడెను. నేడును తేల్చును నిచ్చటి సభలలో మాట్లాడి, విదవ మైమురునకు వెల్లి యచ్చట రెండువేల పనివారల సంఘమును సూపించెను. బెంగళూరులో 14 వ-తేదీ ఉదయము బయలుదేరి, జోలార్పేట, కాట్నాపే, ఆరకొంగుము మొదలగు స్థలములకు వెళ్లి, నూనూరు చేతి సాయంకాలము చెన్నపురి చేరుచు, (ప్రీ. ప్రెస్.)

చిత్తూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్థాయి నెంబరు 565/1929.

Between:—వాది:—రామరావు అనే కృష్ణసామిన్యాయుడు, And ప్రతివాది:—చిత్తూరు తాలూకా కోడుకంతాం గల్ గ్రామంలో తిరువేంగడ ద్వాజెరి కొమారుడు గోవిందరాజులు దాడిరి.

వెంకటరావు వాద పేరటికి ప్రతివాది 15-7-1928 లో వ్రాసె యిచ్చియుండు నోటాబాంకుపై సదకు కోర్టులో దావాచేరి సు॥ కేసు వాయవా 18-12-1929 వేసియున్నది. ప్రతివాది నాటికినం పడెతే నేడె వా ఆక్షేపణ వుంటే తెలికొరకుకోవచ్చును.

చిత్తూరు } వాసుదేవిరావు, వాదివక్తి-లు. 11-12-29 }

ఫాసితము 1895

37-2

పురాతనమునుండి ఐకేధరగల వజ్రములభవనము

మాజుజ్రముల అమృతము మేమిచ్చు పూచీచే కప్పబడుచున్నది. అంగీకారములేని సరకు మరల పుచ్చుకొని, మరియొకటివ్వబడుచు లేదా నైకము వాపనీయ్యబడును. మీ కొనగోలుకు మాపూచీ బామినుగా నుండును. మీరు మాతో తపాలుబాధరా విర్యముగా వ్యాపారము నడపవచ్చును.

మా వెండిసామానులు అప్పటపైన వెండిచే తయారుచేయబడుచున్నది. మంచి తూకమునందు, మౌచ్చుతక్కువలు లేక నవీనరకములలో తయారుచేయబడుచున్నవి. మేము 25 సం॥ముల నుండి నిష్కలముగా చేయుచున్న సేవను మీరు వినియోగించుకొనుడు. కూడినంత శ్రమముగానే తప్పక దీని ముపయోగించుకొనుకు.

సురాజ్ మల్ లల్లాభాయి అండ్ కో., సీమకములములర్రకులు, నగలవత్తకులు, బంగారు, వెండిసామానులు తయారొనర్చునట్టివారు, 318, ఎస్టేబ్లీష్మెంట్, మద్రాసు.

విజస్నీవార్తలు

(ఒక విలేఖరి.)

కాంగ్రెసు ప్రచారం

శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్యగారు భద్రాచలం, మానవరం గ్రామములు సంచారం చేసి తిరిగి ఆశ్రమముకు చేరిరి. ఏజన్సీలో పూర్వముకన్న ఇప్పుడు కాంగ్రెసునందు అభిమానం మౌచ్చుచున్నది.

లాహోరు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు

ఈడి సెంటరు మాసాంకమున జరగబోవు లాహోరుకాంగ్రెసుకు ఏజన్సీనుండి శ్రీయుతులు, పునులూరి కోదండరామయ్య, గండ్రపు గంగరాజు, నోరి లక్ష్మణసోమయాజులు, చింతలచెరువు వెంకటాద్రి, కురిచేటి శ్రీరామమూర్తిగార్లు ఈశుల 20 లేదీ అనంతరం బయలుదేరుదురు.

పోలవరం పరపతిసంఘము

ఈసంఘము స్థాపించి 13 సం॥ లై నది. ఈసంఘము ఈ పదమాడు సంవత్సరములలోను ఈమధ్య ఎనిమిదిమాసములనుండి చురుకుగ జరిగినంత పనియు, అభివృద్ధియు మున్నెన్నడునూ జరిగియుండలేదనియు; ఈ సంఘము త్వరలో ఆర్థిక బాధ్యత అనునంత అవకాశములు కలవనియు; ఈశుల మొదటి వారమున విశాఖపట్టణమునుండివచ్చిన కో ఆపరేటివు ఏజన్సీ ఇన్ స్పెక్టరు గారు డైరెక్టరులకు ఆధ్యక్ష, కార్యదర్శులకు ఆభివందించుచు రిమార్కు వ్రాసినారు.

2 డైరెక్టరుల రాజీనామా

శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్యగారు గత జూలై నెలలో దీనికి కార్యదర్శిగా వుండుటకు ఒప్పుకొనినప్పటి నుండియు కార్యస్థానం ఆశ్రమంలోకి మార్చబడినది. అప్పటి నుండియు పని చురుకుగా జరుగుచుండుటచే తైశులందరకులు తదితర పెద్దచురుమూలు తరచుగా బయ్యుచుండుటచే గన్న మెంటు ఏజంటున్నూ, తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుకు ఆయిన బ్రాహ్మగారు దీనిపై ప్రత్యేకదృష్టిపెట్టి పోలవరం ఇచ్చినప్పుడెల్ల ఆశ్రమంకు ఎవరు పోవుచున్నారని విచారించుచున్నారు. ఆ కారణంచేత, గంగు మెంటు వెన్ పున్ దార్లును ఏజన్సీ డిప్యూటీ ఈ సభకుములో డైరెక్టరులు ఆయిన శ్రీయుతులు ప్రక్కజగ్గయ్య, శ్రీ పాదలక్ష్మీపతి సోమయాజులుగార్లు తమ పదవులకు రాజీనామానిచ్చిరి. వెంటనే వారి రాజీనామాలు సభకు మునారు ఆమోదించి వారిస్థానముల ఉత్సాహపంజ బున, యువకులును, కార్యదీక్షగలవారును, దేశసేవకులనూ ఆయిన శ్రీయుతులు నోరి లక్ష్మణసోమయాజులు, చేబియ్యం సుబ్రహ్మణ్యం గార్లును ఎన్నుకొనిరి.

పరపతిసంఘ కార్యస్థానం

పోలవర పరపతిసంఘం ఇప్పుడు పూర్వంవలెకొక నిరంజనం ప్రజల కంఠబాటులో నున్నందులకు గ్రామములు చాలా ధంతోషించుచున్నారు. ప్రతిరోజూ స్వరాజ్యాశ్రమంలో వుదయం 7-30 గంటలకు కార్యస్థానంలో పని ప్రారంభింపబడి 11 గంటలవరకు సాయంకాలం 2 గంట మొ॥ 5 గంటలవరకును జరుగుచుండును. శ్రీయుతులు, నోరి లక్ష్మణ సోమయాజులు, గండ్రపు గంగరాజు, కమ్మరసంట్ల వెంకటరాజు, చేబియ్యం సుబ్రహ్మణ్యం, అనిశెట్టి నూరయ్యగార్లు దరఖాస్తు పెచ్చుట తోడనే సభచేకుకొని వెంటనే సభ్యులకు ఆలస్యంలేదంటగ కార్యము నెరవేర్చుచున్నారు. శ్రీయుతులు నోరి లక్ష్మణ సోమయాజులు, గండ్రపు గంగరాజుగార్లు నిరంతరం కార్యస్థానపు లెక్కలు వ్రాతపని మాచుచున్నారు. శ్రీయుత కోదండరామయ్యగారు గ్రామముల వెంబడి ప్రచారంచేసి ఫిక్స్ డిపాజిట్ చేయించుటకును, సభ్యులుగ జేర్చుటకును, నూతనసభకులు ఏజన్సీ ముఖ్య గ్రామములందు ఏర్పాట్లు చేయుటకును ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆశ్రమంలో విందు

ఆశ్రమంలో ఈమధ్య శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్యగారు మిత్రులకు విందునర్పిరి. గ్రామములోని మిత్రులందరు దానియందు పాల్గొనిరి. ఆశ్రమంలోయు మిత్రులందరొక్కచోటుకుజేరి ఏజన్సీలో జేరేసేవ ఎట్లు చేయుటకుగరించియు ఏజన్సీ అభివృద్ధికి ఏమి విధానమనియు ఆలోచనలతో కాలముబుచ్చిరి. యువకులలో మిక్కిలి పుత్రాహముప్రబలినది.

భద్రాచల ప్రయాణం

భద్రాచల ప్రయాణమునకు ఈ సంవత్సరం ఆ పుష్య శుక్లదశమిలో నీరులేదు. లాంచులు తగులుచున్నవి. సీతా, ధవలక్ష్మి, చెరుకువాడవారి లాంచి మున్నగు పెద్దలాంచులు నడుచుటలేదు. గాని చిన్నలాంచులు రోజుకు రెండు ప్రతినిత్యము వెళ్లుచున్నవి.

చెరుకు వాడ రామస్వామిగారు శ్రీ మహాత్మాగాంధీగారిని తమ లాంచివిూడ ప్రయాణం చేయించి వారిచే మన్ననబడసినవారు. ఇప్పుడు మరల ఈ నీరులేని సమయంలో నడచుటకు గాను చిన్నలాంచి నోకదానిని నిర్మించినారు. అది ఈ వారం నుండి నడుపబడును. భద్రాచలంనుంచి లాంచులలో శ్రీ చెరుకువాడ రామస్వామిగారి లాంచిపై ప్రయాణికులకు మిక్కిలి సౌకర్యము కలదు. రామస్వామిగారు, సుమధాలు, కళానులు యాత్రస్తుండి, ప్రయాణికులకు గౌరవ పరిరక్షణలు చేయుటయు వారికిగావలసిన ఆహారపదార్థములు ఉచితముగా సహాయం చేయుటయు వారి సామానులు జాగ్రత్త భద్రపర్చి వారిసంపద చెప్పటయు శ్రీ పురుషాదులను, బాల స్వధులను వెంటరిక ప్రయాణం చేయుచున్నకు, ఏమియు ఇబ్బంది కలుగకుండగ వారి నిర్దేశప్రదేశములందు దింపుటలకు ఈ ప్రాంతవాసుల మన్ననయు, ప్రేమయు బడయుచున్నాడు.

ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ

రెండవ సమావేశము

రాబోవు 18, 14 ఇస్ఫందారు 1899 ఖసలి, (18, 16 జూలై 1900,) బుధ, గురువారములలో మోదరాబాదు నగరమున నిజారాష్ట్ర (ప్రజాపక్ష విద్యా మహాసభయొక్క రెండవ సమావేశము జరుపుట నిశ్చయింపబడినది. జనులు ఆహ్వాన సంఘ సభాసదులుగా వై నకు. ప్రతినిధులుగా వై నకు ఈమహాసభలో పాల్గొనవచ్చును. ఆహ్వానసంఘసభాసదులు డ. కె. ల. చొప్పనను, ప్రతినిధులు డ. కె. ల. చొప్పనను, సాధారణజైతులు 8 అణాల చొప్పనను, విఖ్యాతులగు ప్రేక్షకులు డ. కె. ల. చొప్పనను రుకుమ చెల్లించవలెను. శ్రీయుత ఆర్థిహిందువులకు ప్రేక్షకులుగా నచ్చినచో, అట్టివారు ఏమియు చెల్లించవలసిన పనిలేదు. ఇటీవల ఈ రాష్ట్రమునకలుగుచున్న ప్రబోధములన ఎన్నియో విద్యాసమస్యలు బయలుదేరినవి. విద్యాభివృద్ధి యగుటకును, దీని నుర్ధమనున్న ఆలంకములు తొలగుటకును, దేశీయులు ఇట్టి సమస్యలకు గరించి ఆలోచించుట ఆవశ్యకము. కనుక విద్యాధికులకు విద్యాభిమానులకు, అందఱుకు, ఈ మహాసభలో పాల్గొనెదరని నమ్మచున్నాము. జిల్లాలనుండి బయ్యారానికి సుపాయములు చేయబడును. కనుక వచ్చువారు 1 ఇస్ఫందారు 1899 ఖసలిలోపల మాకు తెలిపినచో అనుమతముగా నుండగలరు. మహాసభలో నేడైన తీర్మానమును ప్రవేశపెట్ట గోరువారు, తమ తీర్మానమును 25 బహుమతి 1899 ఖసలిలోపల వి కార్యస్థానమునకు సంప ప్రార్థన. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు "ప్రధాన కార్యదర్శి, ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ 901 నల్లూరు, చెప్పెడ్లెన్సి బజారు, మోదరాబాదు" అను చిరునామాతో జరుపవలెను.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు:—నామననాయకు, ఉపాధ్యక్షులు:—కేశవరావు, మహేశ్వరీ, సయ్యద్ హులాపంజత్ టి. పి., ఎల్. ఎల్. టి., డిగంబరదాస్ శాసనీ. ప్రధాన కార్యదర్శి:—కాశీనాథరావు వైద్య, ఎం. పి., ఎల్. ఎల్. టి. సంయుక్త కార్యదర్శులు:—లక్ష్మణరావు, టి. పి., ఎల్. ఎల్. టి. మాడపాటి హనుమంతరావుగార్లు,

బర్మా శాసనసభ

అధ్యక్షుని ఉద్యోగమునుండి తొలగించవలయునను తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

రంగూను, డిసెంబరు 10:—నేటిదినము బర్మా శాసనసభలో ధారవాడి డెఫ్ గారు అధ్యక్షుని ఉద్యోగమునుండి తీసివేయవలయునను తీర్మాన ముపపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—బొద్దుత ప్రచారకుడగు విజయభోగి గారు కారాగృహమున నిరసనదీక్ష నవలంబించి మరణించుటచే ఏర్పడిన విపరీత పరిస్థితులను గురించి చర్చ సలుపవలయునను ఉద్దేశముతో నేను కొన్ని దినముల క్రితము అడ్డరసుమెంటు తీర్మాన ముపపాదించ నోటిను నిచ్చియుంటిని. కాని అధ్యక్షుడు ఈ తీర్మాన ముపపాదించ గాకు అనుచుతి నివ్వలేదు. ప్రభుత్వమువారి విపరీత చర్యలపై చర్చ సలుపుటను నిషేధించుటకై స్టాండింగు ఆర్డరులు అనుమతముగ నున్నవి. అందుచే ప్రజాభిప్రాయములను వార్తాపత్రికల ద్వారా ప్రకటింపవలసిన అంశర మేర్పడుచున్నది. అధ్యక్షుని చర్యను విమర్శించుచు నేను వార్తాపత్రికలలో ఒక ప్రకటన గావించిందున వాద్దుకును అధ్యక్షునకును నేను భేదములకు పురికొల్పుచున్నానని అధ్యక్షుడు నిన్నటి దినము ప్రకటించిరి. అధ్యక్షునిపై నాకు పగ లేదు. సభ్యుల యొక్క హక్కులను నిలువదెట్టుకై నేను ఈ తీర్మాన ముపపాదించుచున్నాను.

పీఠుబుద్ధివ్యాప్తి నాయకుడు నేపనులు పార్లమెంటుకి పాల్గొనాడు. సభానాతాకడకు ఈమహాసభ తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు అల్లురుగు కారణములను ఆధారమున గైకొని ఇట్లు తీర్మానము ముపపాదించుట పార్లమెంటు సాంప్రదాయములకు విరుద్ధమని చెప్పిరి.

తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. ఎవ్వరును వోలు కోరలేదు.

అడ్డరసుమెంటు తీర్మానము

చెడ్డ ముప్రచారకులకు కారాగృహమున పశుని ఉడుపుల నివ్వనందున చెవరెండు రోజు విజయభోగి నిరసనదీక్ష నవలంబించి మరణించిరినియు, ప్రస్తుతము కారాగృహమునందున్న వాంగి ఆర్జప్పగారు నిరసన దీక్ష నవలంబించి యున్నారనియు, అందుచే ప్రభుత్వమునా రీషిమమున చూపుచున్న విపరీతపు చట్టులను విమర్శించుటకై సభా కర్మక్రమమును అపుడలచేయవలయునని ధారవాడిగారు ఒక అడ్డరసుమెంటు తీర్మానముపపాదించిరి. గా॥ హోంమెంటరుగారు తీర్మానము నాక్షేపించుచు అర్జప్పగారు ప్రయత్నముగారికి చిత్కులను కలుగజేయుటకై నిరసనదీక్ష పూనిరినియు, రెనరెండు బట్టుకుగారు కారాగృహమునందున్న పుడు: వారిట్టి కోరికలకు కోరియుండలేదనియు చెప్పిరి.

సామంకాలము 6 గంటలవరకు చర్చ జరుగుచునుండుటచే తీర్మానముపై వోట్లుపుచ్చుకోబడలేదు. సభ లేపటి దినమువరకు ఆపుదలచేయబడెను.

మద్యపాన నిషేధము

రంగూను, డిసెంబరు 11 :—నేటిదినము బర్మా శాసనసభలో మద్యనిషేధమును ఆదర్శముగ ప్రభుత్వమునారు అంగీకరింపవలయుననియు రోక్వీజిల్లాలో మద్యపానములను పూర్తిగ నిషేధించవలయుననియు యునుకుబా గా రొక తీర్మాన ముపపాదించిరి. మంత్రిగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ప్రజలలో మద్యపానము తగ్గినప్పుడు మద్యనిషేధమును నిషేధించుటలన నుజుమలేదని చెప్పిరి. తీర్మానము అధికసంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను.

సభ లేపటిదినమువరకు ఆపు చేయబడెను. (అ. ప్రె.)

అ. భా. కాం. సంఘము - బర్మా ప్రతినిధులు
రంగూను, డిసెంబరు 10:—ఈ శుక్ర 5 వ లేదీ జరిగిన బర్మారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమున శ్యామసుందర చక్రవర్తి కె. యల్. నారాయణగార్లు బర్మా ప్రతినిధులకు ఆభిభారత కాంగ్రెసుసంఘమునకు ఎన్నుకోబడిరి. (ప్రెస్ ప్రెస్)

మద్రాసు జిల్లా

మ్యునిసిపల్ చట్టము

విశాలమగు మగు జిల్లా మ్యునిసిపల్ సవరణ చట్టమును, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారిదివరకు మదరాసు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టియుండిరి. ఇది సెలెక్టు కమిటీలో గూడ విచారణపడెను. కాని, దీని విచారణను నిలిపివైచి, ప్రధాన మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన మరెయ్యకసవరణచట్టమును, శాసనసభవారు విచారణపరిపాలన వచ్చెను. ఈ చట్టము గూడ సెలెక్టు కమిటీ విచారణనుండి బయల్పడెను. ఈ వార్త పు ఛోర్టు సెంటు జార్జి గెజెట్టులో, సెలెక్టు కమిటీవారి రిపోర్టు ప్రచురింపబడినది. మంత్రి గారి సవరణ చట్టము, చాల సంకుచితముగ నుండెను. సెలెక్టు కమిటీవారు అనుకూలముగ మార్పులను ప్రవేశపెట్టి రని చెప్పవచ్చును. కాని, విశేషమున, నలువదిమంది సభ్యులలో, ముప్పదిముగ్గురు భిన్నాభిప్రాయములను ప్రకటించిరి. భిన్నాభిప్రాయమును మొదట ప్రకటించినవారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య, హిల్టన్ బ్రవును, రూథరుఫర్డు గార్లగుటచే, అధికారులకు సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు ఏమాత్రము రుచింపలేదని గ్రహింపవచ్చును. దీనిఫల మేమగునో ముందుగాని తెలియదు. సెలెక్టు కమిటీవారు చేసిన ఎచ్చు మార్పులవలన మ్యునిసిపాలిటీల చట్టమును తిరిగి ప్రచురింపవలసి వచ్చెను. సవరణ చట్టము నామినేషనులను తొలగింపగోరెనను, యూరపియను ఆంగ్లో-హైందవ ప్రతినిధుల విషయమున మినహాయింపు గోరెను. కాని సెలెక్టు కమిటీవారి రిట్టిమినహాయింపును నిరాకరించిరి.

శ్రీలక్ష్మకును, ఆంగ్లో-హైందవులకును, యూరపియనులకును మరెకొన్ని సంఘములకును స్థానములను తప్పక ప్రత్యేకింపవలయు నని సూచింపబడెను. ఇట్టి పద్ధతి నామినేషనులకన్న కొంచెము మెరుగయినను, వీని చెడుగులు దానికిని కొంతవర కంటియుండును. ప్రతి వార్డుకును ఒకసభ్యు డుండవలెనని సెలెక్టు కమిటీవారు దెలిపినను, రిజర్వుడు స్థానముల నిమిత్తము మాత్రము కొన్ని వార్డులలో ఒకటి కన్న నెక్కువమంది సభ్యు లుండవచ్చునని సూచించిరి. ఇట్టి వార్డులలో స్థానములు ప్రత్యేకింపబడెను. యుక్తవయస్సు వచ్చినవారెల్లరికను వోటుండవలయు నని, సెలెక్టు కమిటీవారు చేసినమార్పు చాల ముఖ్యమయినది. ప్రధానమంత్రిగారి రిట్టి ఏర్పాటును తమ చట్టమునందు పొందుపరుపరయిరి. యుక్తవయస్సు వచ్చువారికి వోటింగు అధికార మిచ్చు పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టటకు, మ్యునిసిపల్ సంఘముల కన్నను అనుకూలప్రదేశము లుండవు. మ్యునిసిపాలిటీలలో ప్రజలు తమ బాధ్యతల సధికముగ గ్రహింపగలవారుగ నుండురు. ఇంతియగాక, సెలెక్టు కమిటీవారు సూచించినటులు, నిమ్మజాతులవారికి

గూడ ఎన్నికలద్వారా ప్రతినిధులు లభింపవలసి యున్నపుడు, సార్వజనిక నియోజనపద్ధతి లేనిచో, వారు తమ ప్రతినిధులను పంపజాలరు. అందుచే, సెలెక్టు కమిటీవారు దూర మాలోచించి, యిట్టి పద్ధతి నామోదించియుండుట, సంతోషప్రదము. మూడుసంవత్సరముల కొకమారు ఎన్నికలు జరుగుట ప్రజలకు భార మను వాదమును, సెలెక్టు కమిటీవారి రంగీకరింపరయిరి.

మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు ఎన్నికలనిర్వహణమును, చైర్మనుగారికిగాని, వైస్చైర్మనుగారికిగాని, మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలరులకుగాని ఒప్పగింపగూడదనియు, ఇతర అధికారులకు ఒప్పగింపవలెననియు, సెలెక్టు కమిటీ వారు చేసిన సూచన, మ్యునిసిపల్ సభ్యులపట్ల అవిశ్వాసమును కనుబటుచున్నది. అధికారుల కీ వ్యవహారములను వదలిపెట్టుట, ఆత్మగౌరవము గా జాలదు. మ్యునిసిపల్ సభ్యత్వమును గోరువారు, నూరురూపాయల డిపాజిట్టును విధించుట, భావ్యముగ దోషదు. బీదలకుగూడ మ్యునిసిపల్ సంఘములలో బ్రవేశించుట కవకాశ ముండవలయును. నిమ్మజాతులవారికి మాత్రము అట్టి డిపాజిట్టుతో బని లేకుండజేసిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్లు, గవర్నమెంటు ప్లీడరులు, ఆనరెబి మేజిస్ట్రేట్లు, మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు ఎన్నికలకు నిలువగూడదని నిషేధము యుక్తముగనే తోచును. రాజకీయనేరములకు గాని, నీతిబాహ్యముగాని నేరములకును గాని, శిక్షింపబడినవారికి సభ్యత్వానర్హత యుండగూడదని విధించుటలో, సెలెక్టు కమిటీవారు దూరదృష్టి జూపిరి. శాసనసభ కెన్నుకొనబడిన పిమ్మట, చైర్మను పదవిని వహించినవారు తమస్థానమును కోల్పోయెదరను నియమము, కొంత కఠినముగ గనుపించినను, ఒక్క వ్యక్తి రెండు గౌరవపదవులను సమర్థతతో నిర్వహించుట దుర్లభ మని తెలుపనక్కరలేదు. రెంటిలో నొకదానినే నిర్వహించుట తమకును ఒరులకును గూడ లాభదాయకము.

సహకార సంఘమునకు వృత్తిపన్ను లేకుండజేయుట సమంజసముగ నున్నది. టీకాలను నిర్బంధముగ వైచుట పనికిరాదను భావము, యూరపు సంఘగూడ చాలకాలమునుండియు ప్రబలియున్నది. హిందూదేశమునందు గూడ నిర్బంధము పనికిరాదనువారు గలరు. అందుచే, సెలెక్టు కమిటీవారిట్టి నిర్బంధమును తొలగించి, టీకాలను వేయించుకొనువారికి మాత్రము తగినసాకార్యముల నొనగవలయుననిరి. కాని, స్పృహకన్యాధిప్రబలముగ నున్న మద్రాసు రాజధానిలో, నిర్బంధమును తీసివైచుట ఎంతవరకు సమంజసమో, శాసనసభవారు దూరమాలోచింపవలయును. మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు తీర్మానములను రద్దుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కీయదలచిన యధికారమును సెలెక్టు కమిటీవారు తొలగించుట సమంజసముగ నున్నది. మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు తీర్మానము, ప్రభుత్వముపట్ల ద్వేషమును పురికొల్పుచున్నదని చెప్పి, ప్రభుత్వమువారు దానిని రద్దుజేయవీలుండునటుల సవరణచట్టము ప్రతిపాదించెను. ఇట్టి ఏర్పాటును సెలెక్టు కమిటీవారు తొలగించుటయగాక, జిల్లా కలెక్టరుగారు మ్యునిసిపల్ తీర్మానములను రద్దుచేయ వీలుండగూడదని గూడ తేటపరచిరి. ప్రభుత్వపు అంగీకారము కావలయునని ప్రతిపాదించబడిన చోటుల నెల్ల, అట్టిపదములను సెలెక్టు కమిటీ

వారు తీసివైచిరి. ప్రధాన మంత్రిగారు, యుక్తవయస్సు వచ్చినవారి రెల్లరికను వోటిచ్చుట పనికిరాదని, భిన్నాభిప్రాయము దెలిపియుండుట శోచనీయము. జిల్లా కలెక్టరులకు అసాధారణాధికారము లుండవలయునని, వీరు వాదించుచున్నారు.

సి. సి. వేంకటపతిరాజుగారు, స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములకు పూర్తిస్వాతంత్ర్య మున్నగాని ప్రయోజనము లేదని చాటుచున్నారు. సెలెక్టు కమిటీవారు సంకుచిత మగుచట్టమునందు కొన్ని మార్పుల గావించినను, ఇంకను ఎక్కుడు మార్పుల గావించుటకు వీలుండదు. సెలెక్టు కమిటీవారు సూచించినమార్పుల గాంచి, ప్రభుత్వమువారు మరియొకవిశాలచట్టమును ప్రవేశపెట్టుట యుక్త మగును. స్థానిక స్వపరిపాలనము చక్కబడునెడల, రాజకీయ స్వపరిపాలనము లభించునని చిలుకపలుకుల బలికెడివారు, సమయము లభించినపు డయినను స్థానిక స్వపరిపాలనమును విశాలపరచుటకు యత్నింపకుండుట విచిత్రము. వీరికి ఏ విధమగు పరిపాలనమును విస్తరింపజేయుటయు బనికిరాదని విదితమగుచున్నది. జే. ఎ. డేవిసుగారికి నియోజనాధికారమును విస్తరింపజేయుట బాత్తుగ బనికిరాదు. జేమ్సు, హియర్ సనుగార్లు సార్వజనికనియోజనాధికారమును ప్రతిఘటించుచున్నారు. సర్. పాత్రిగారు, మైనారిటీ సంఘములకు రిజర్వేషను పద్ధతి పనికిరాదనిరి. నామినేషను పద్ధతియే, వీరికి మేలని తోచుచున్నది. యుక్తవయస్సు వచ్చినవారికి వోటు అధికారము నిచ్చుట పాడి గాదని, వీరు దెలుపుచున్నారు. కాని జనసామాన్యమునకు వోటింగు అధికారము లేనిచో, వారు తమ బాధ్యతల నెటుల గుర్తింపగలరో తెలియదు. బ్రాహ్మణేతరక్షేమము గోరు నాయకు లిట్టి ఏర్పాటును ముఖ్యముగ నామోదించి యుండవలసి నది. కాని, వారటుల గావించకుండుట, భావ్యముగ దోషదు.

భిన్నాభిప్రాయములను దెలిపిన సభ్యులు పెక్కు త్రోవల ద్రొక్కిరి. వీరిలో వీరికి ఏకీభావము గనుపించుటలేదు. చైర్మనుగారిని ఎన్నికొనుటకు, వోటులకే హక్కుండవలయునని, ఆదినారాయణచెట్టి గారు దెలిపిన యభిప్రాయము సమంజసముగ గన్పట్టును. కాళేశ్వరరావుగారు, సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టుతో చాలవర కేకీభవించుచున్నను, కొన్ని ముఖ్యమగు మార్పులను సూచించిరి. ఎన్నికల నిర్వహణము, అధికారులకు ఒప్పగించుట పనికిరాదని వీరు స్పష్టపరచి, మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలులను రద్దుజేయుటకు, ప్రభుత్వమునకు గల యధికారమును తొలగింపవలెనను విషయమును సెలెక్టు కమిటీలో చర్చింప వీలులేకబోయె నని, కాళేశ్వరరావుగారు విచారించుచున్నారు. పన్నులను విధించుటకును, పన్నులకు సంబంధించిన అప్పీళ్లను వినుటకును ప్రభుత్వమువారి కధికార ముండుట, స్వపరిపాలన సూత్రములకు భంగకర మని, కాళేశ్వరరావు గారు స్పష్టపరచిరి. కాంగ్రెసు పక్షేతర సభ్యులు, స్థానికస్వపరిపాలన మికముందు గూడ సంకుచితముగ నుండవలయునని సూచించియుండ, కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులు విశాల మగు సంస్కరణములను సూచించి, ఉదారభావమును వ్యక్తపరచిరి. శాసనసభవారు సెలెక్టు కమిటీవారుచేసిన విశాలమగు మార్పుల నామోదించి, అవసర మగు

మార్పుల నింకను గావించుచో, మునిసిపలు పరిపాలనము చక్కబడును. స్థానిక స్వపరిపాలనము సౌష్ఠవ స్థితి జెందును. కాని, ప్రస్తుత శాసనసభవారిందుకు బూనెదరని తోచదు.

లాహోరు కాంగ్రెసు సభ

ఏ సంవత్సరమున కా సంవత్సరము, కాంగ్రెసుసభవారి నిర్ణయ మెటు లుండునో యని, దేశ మెదురు జూచుట సహజమే యయినను, అసహాయోద్యమారంభమునుండియు కాంగ్రెసు సభల ప్రాముఖ్య మతిశయించినను, లాహోరు కాంగ్రెసు సభానిర్ణయముల కుండు ప్రాముఖ్య మింతవర కే సభల నిర్ణయములకును చేకూరి యుండదు. లాహోరు కాంగ్రెసుసభ ఎటుల నిర్ణయించునో యని, భారతీయులేగాక, ఆంగ్ల దేశమువారును, తదితర నాగరిక దేశములవారును ఎదురుజూచుచున్నారు. లాహోరు నిర్ణయముల పైననే, భాషానికామ మంతయు ఆధారపడియుండును. రాజకీయనిధి ప్రకటనమునకు పిమ్మట నాయకులు డిల్లీలో సమావేశమై, కొన్ని షరతులకు లోబడి దాని నామోదించిరి. కాంగ్రెసువర్కింగు కమిటీవారును ఇందు కంగీకరించి తమ సద్భావము జూపిరి. కాని, వీనిలో నొక్కటియు సఫలము గాక పోవుటచే, కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మానమున కనుకూలముగ తీర్మానించి, లాహోరు కాంగ్రెసు సభ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య లక్ష్యమును ప్రకటించవలయుననియు, అనుకూల మగు కార్యవిధానమును నిర్ణయింపవలె ననియు, ఇటీవల జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారును, తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘమువారును, కోరియుండిరి. వీరికోర్కెయందు వివరిత మేమియు గనుపింపదు. గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయనిధి గారితో ముచ్చటించునపుడయినను, ఈ సంగతినే తెలుపు సని సమ్మతించును. మహాత్ముడు ఫెన్నరు బ్రాక్స్లేగారి కిచ్చిన తంతివార్త ఈ సమ్మతమును బలపరుచుచున్నది. స్వాతంత్ర్యము గోరు ప్రజల కది ఎన్నటికయినను సిద్ధింపకమానదు. సఖ్యము చెడకుండుటకు, దీనిని పాలకులు బుద్ధిపూర్వకముగా ప్రసాదించుట, దూర దృష్టియగును. ఇంకను గడువు స్వీయముగ నున్నది. ఇది దాటినపిమ్మట, సమాధానావకాశము తప్పి పోవుచో, అందుకు పాలకులే బాధ్యత వహింపవలసియుండును. సుప్రసిద్ధ నాయకుల హితవును పెడచెవినిపెట్టిన, బాధ్యతను వారేభరింపవలసివచ్చును. లాహోరు కాంగ్రెసుసభ జరుగుచో, పరిస్థితులు మార్పుజెందుచో మేలేయగును. లేనియెడల లాహోరు కాంగ్రెసు నిర్ణయము ననుసరించి, భారతీయులు స్వాతంత్ర్యసంపాదనాయత్తులు గావలసియుండును. కాంగ్రెసు కార్యక్రమ మేవిధముగ నిర్ణయింపబడినను, భారతీయులు అహింసామార్గమును విడనాడకుండుట యవసరము. గాంధీమహాత్ముని సాయము బడయుటకును, హిందూదేశభ్రాతృని విస్తరింపజేయుటకును, హిందూదేశ స్వాతంత్ర్య సిద్ధిద్యారాజ్ లోకశ్రేయమును పెంపొందించునటుల జేయుటకును, అహింసావలంబనము దప్ప వేరు మార్గము గనుపింపదు. లాహోరు కాంగ్రెసు సభ, సత్వర దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడుగాక!

మద్యపాననిషేధము

ఎత్తైనజాతి మంత్రులవశ మయినను, మద్యపాననిషేధముపట్ల, వీరు విముఖత జూపుట, ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమునకు నిదర్శనమని ఎంచవచ్చును. బర్మా శాసనసభలో నొక జిల్లాలో మద్యపాననిషేధమును ముందుగ ప్రవేశపెట్టి పాటుబడవలయు నని యొకసభ్యుడు చెచ్చిన తీర్మానమును, ఎత్తైన మంత్రులు గా రెదిర్చిరి. ఇట్టి ప్రయత్నము లిదివరకు విఫలమయ్యె ననియు, వీనివలన నికమీద నుపయోగముండవలయు, డిమాండు ఉండు. ఇంతవరకు స్వయంగా గావలసియుండు ననియు, మున్నగు యుక్తులను, వీరు చాటిరి. నిన్నటి దినము గోఖలే హాలులో జరిగిన సభలో, మద్యపాన నిషేధమును గూర్చి ముచ్చటించుచు, హిందూ మహమ్మదీయ మతములే గాక క్రైస్తవమతము గూడ మద్యపానము నేవగించెననియు, హిందూదేశమునందు నిషేధ శాసనమును నిర్మించినగాని, మద్యపాన దుర్భాష మడుగంటదనియు, రివిన్యూకు నష్టము గలుగనను వాదము నిర్ధక మనియు, సూచించిరి. చెన్నరాజధానియందు మద్యపాన నిషేధమునకై యంతవరకు తగిన కృషి జరుగలేదు. ప్రచారమునకై నాల్గు లక్షలు ప్రత్యేకింపబడెను గాని, శుష్క ప్రచారమువలన ప్రయోజన ముండునని తోచదు. కల్లంగడులను మూసివైచి, ఆకర్షణములను తీసివేయవలయును. ప్రభుత్వమువారు ఎత్తైన రాబడిని కోల్పోవుటకు సంసిద్ధిత జూపవలయును. ఈ విషయమున కాంగ్రెసు సంఘములు సలుపవలసిన కృషి ఎంతయో గలదు. కాంగ్రెసుకార్యక్రమమునందీది యొక భాగముగ నిర్ణయింపబడెను. అసహాయోద్యమ సమయమునందు కాంగ్రెసు ప్రచారము, మద్యపాననిషేధమునకు మిగుల తోడ్పడెను. ప్రభుత్వపు రాబడిని చాలవరకు తగ్గించగలిగెను. ఈ మారు గూడ కాంగ్రెసు ప్రచారము బాగుగ జరుగుచో, ప్రజలలో ప్రబోధము గలిగి, ప్రభుత్వపు రాబడి తగ్గక మానదు. కాంగ్రెసు సంఘము లీ విషయముపట్ల తమ దృష్టిని నిగుడించుట యవసర మగుచున్నది.

మదరాసు శాసనసభ : సైమను కమిషను రిపోర్టు సైమను కమిషను రిపోర్టు వెలువడలేదుగాన, మదరాసు శాసనసభాజీవితము డిసెంబరు 13 తేదీ నుండియు ఆరంభమయిరి. పెంచబడినటుల, గవర్నరుగారి ప్రకటనము చెలువుచున్నది. సైమను కమిషను రిపోర్టుకై ప్రజలెదురు జూచుటలేదు. రాండుటేబిలు సమావేశమునకు పిమ్మట వెలువడెడి ప్రభుత్వపు సూచన లీ ఆరు నెలలలోపున వెల్లడియగునని తోచదు. ఎన్నికలు త్వరలో జరుగుచో, ప్రజలు తమ మనోభావములను స్పష్టముగ వెల్లడించుటకు వీలగును. అంతయగాని, సైమను కమిషను సూచనలకొరకు ఎన్నికలు జరుగవలయు ననుట, సమంజసము గానేరదు. సైమను కమిషను రిపోర్టు ఎటులుండునో, ప్రజలు ముందే యూహించిరి. దేశముచే బహిష్కరింపబడిన సైమను కమిషనువారి యెటుల రిపోర్టుచేసినను, అందలి సూచనలను నిరాకరించుటయే, భారతీయుల కర్తవ్య మగును. ఈసంగతిని, మరియొకమారు చెలువుటకు, ముందు జరిగెడి ఎన్నికలు అక్కరకు రావచ్చును.

నిరసనభావము

హైకోర్టు న్యాయాధిపతుల ఉత్తరువుల పట్ల, మేజిస్ట్రేటులు కొందరు నిరసనభావము జూపుటకు, ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక నభయు న్యాయశాఖయొకలసి యుండుటయే ముఖ్యకారణము. మేజిస్ట్రేటులకు కార్యనిర్వహణాధికారమును తీసివైచి, విరివి హైకోర్టుకు లోబడి యుండునటుల జేయుచో, న్యాయనిర్వహణమున కెక్కుడు మేలు గలుగును. ఇట్టిసంస్కరణము జరుగవలయు నని, భారతీయుల చిరకాలమునుండియు కోరుచుండిరి. కాని, స్వపరిపాలనము లభించువరకు ఇట్టిసంస్కరణము లభించుననునాశ కనుపింపదు. కలకత్తాలోని చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు హైకోర్టు న్యాయాధిపతి తిర్పు పట్ల అసహనమును జూపి, తృణీకారభావమును జూపెడి భాష నుపయోగించినందులకు, జస్టిసు ఫెూషు గారును, పియర్సుగారును ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు గారిని మందలించి, ఇట్టి వైఖరిని ఎంతత్వరలో విడనాడిన సంతమే లని సూచించిరి. వీరిమందలింపు ఎంతవరకు లాభించునో తెలియదు గాని, ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక న్యాయశాఖలను పూర్తిగా వేరుజేసినగాని, న్యాయనిర్వహణము తిన్నగ జరుగు నని తోచదు.

కరాచి బొంబాయి వాయువిమానపు టపాసర్వీసు

ఈస్టరు సర్వీసు కంపెనీవారికి కంట్రాక్టు ఇచ్చిరనువార్త అసత్యము డిల్లీ, డిసెంబరు 11:—కరాచినుండి బొంబాయికి వాయువిమానములపై టపా తీసికొనిపోవుట కంట్రాక్టుకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఈస్టరు సర్వీసు కంపెనీవారి కిచ్చి రనువార్త అసత్యమనియు, కరాచినుండి ఢిల్లీకి వాయువిమానములపై టపా సర్వీసును రాజ్ పుటెలనుండి ఏర్పాటుచేయ ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారనియు అసానియేటెడ్ ప్రెస్ వారు ప్రకటించుచున్నారు. (అ. కె.)

సతీన్ సేన్ ప్రభుత్వం కేసు అపీలు

అపీలుచేసిన వారిపై జామీనుపై విడుదలకొరకు దరఖాస్తుపెట్టుట కలకత్తా, డిసెంబరు, 11:—సతీన్ సేన్ గారు, యింకా 18 వ్యయ అక్టోబరు 29 తారీఖున 110 పెక్కును ప్రకారము కేసుంపబడిరి. జామీనులని వ్యవలసినదని వీరి సంవత్సరములవరకు మంచినడత కలిగియుండుమని పూట ఖత్తుల నివ్వవలసిన దన్నిన్ని మేజిస్ట్రేటు కోరియుండెను. వీరి పక్షమున హైకోర్టులో ఫోర్మ్, పియర్ సేన్ గారు యెదుట అపీలు దాఖలుచేసికొనబడెను. అపీలు పరిష్కారమునవరకు ప్రతి వాదనకు జామీనుమీద విడుదల చేయవలసినదని ప్రతివాడుల ప్లీడరు బి.సి. ఛటర్జీగారు కోరిరి. 11 గురు ముద్దాయి లిచ్చిన జామీనుకై హైకోర్టువారిని ప్రార్థించవచ్చునని న్యాయ మార్తులు చెప్పిరి. (ఫీ. కె.)

సర్ ఫిలిప్ హార్టాగుగారు

లక్నో విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోపన్యాసము నొసంగిరి లక్నో, డిసెం 11:—నేడు జరిగిన లక్నో విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానసభకు సర్ మాల్కమ్ హెయిలీ (గవర్నరు) గారు అధ్యక్షత వహించిరి. సర్ ఫిలిప్ హార్టాగుగారు పట్టభద్రులకు పవనసించిరి. సభాంతమున వైస్ చాన్సలరు డాక్టరు ఎమ్. బి. కెమిరాన్ గారును, కెమిరాన్ పరియు సభకు హాజరయిన అధికారులకు విందుచేసిరి. (అ. కె.)

శ్రీమతి దామెర్ల కమలరత్నంగారు
రాజమండ్రిలో స్వేచ్ఛల మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.
కాతజిలో లెక్చరరు డి. వెంకట్రావు ఎం. ఎ. గారి భార్య.
(ఎస్. వి. ఎ.)

రాజప్రతినిధిగారికి కార్పొరేషనువారి సన్మానము

కాంగ్రెసు పక్షమువారు సభను బహిష్కరించుట

రాజప్రతినిధి సమాధానము

బాలభటులకు సన్మానము

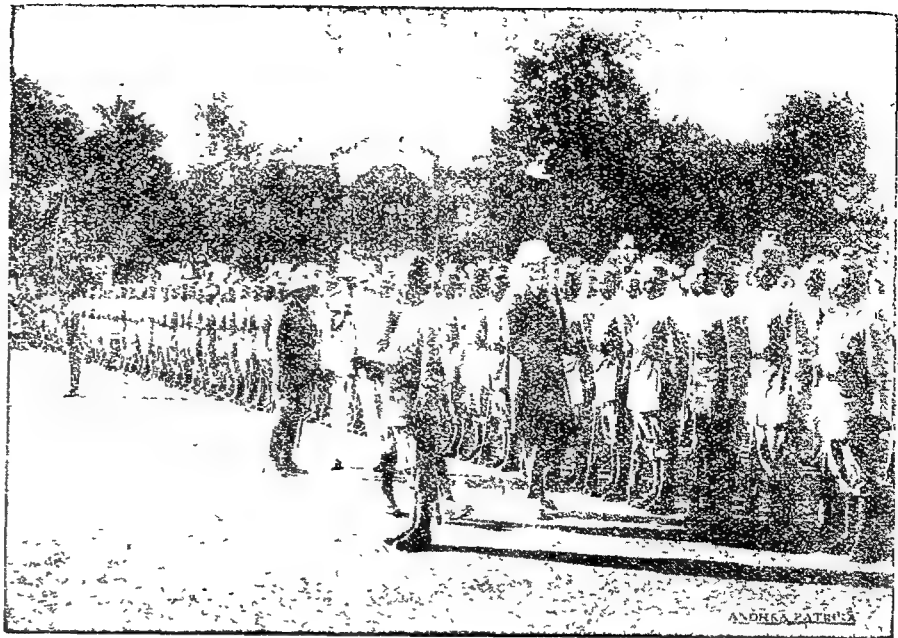
నేడు ఉదయము 8-30 గంటలకు రాజప్రతినిధి ఇర్విను ప్రభుత్వగారికి చెప్పి పురి కార్పొరేషనువారు సన్మానమును సమర్పించిరి. కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులందరూ సభను హాజరుగా కుండ బహిష్కారము గావించిరి. మొత్తము 50 మంది సభ్యులలో 24 రు మాత్రమే సభకు హాజరైరి.

ఉదయము 8 గంటలకు, కార్పొరేషను భవనమున కియలై తుల ఫర్లాంగు మారమువరకు వీచులు జనులచే క్రిక్కిరియించెను. పోలీసు బందోబస్తు, ఏర్పాటులు కడు జాగ్రత్తగా గావించబడెను. ఆశ్వమేనికులు వీధులంతటను తిరుగుచు రాక జోకల నిపుఁడుగ నిర్వహించుచుండిరి. 8-30 గంటలకు రాజప్రతినిధి దంపతులు కన్ను మద్రాసుగ వచ్చిరి. ప్రభుదంపతులు, ఉంగరముకప్పిచ్చివులై కార్పొరేషను భవనమున ప్రవేశించినంతనే వెలుపలివ్యామువద్ద బాలబతులు రాజప్రతినిధిగారికి స్వాగత మొసంగిరి. సర్ సి. వి. రామస్వామి అయ్యరు, న్యాయమూర్తి, ముత్త వేంకటసుబ్బారావు గార్లు బాలభటులందఱులతో ఇర్విను ప్రభుత్వల వాహనానికి.

బాలభటులకు సమాధానము

రాజప్రతినిధిగారు బాలభటుల సన్మానమునకు సమాధానమొసంగుచు బాలభటులద్యునుము భారతదేశమునందలి వివిధ సంఘముల నేతృత్వవంతులగుటకు గల సాధనములలో నొకటియని వమ్మచుండునను నీయుద్దయమును గూర్చి తాము సర్వధా శ్రద్ధవహించియు యున్నామనియు, ఈ యుద్దయభివృద్ధిని ద్యుయముగా వీక్షించుటకై అవకాశము లభించినపుడెల్ల నిట్టి తరుణములను గోల్పోకుండుమనియు, ఈ యుద్దయమొంతటి వికమత్యభావమును పెంపొందజేయునో ప్రజలందఱును తెలిసికొనెదరని విశ్వసించుచున్నామని పలికిరి. ఉద్దయవిజయము వాఁగించుచు, ఉద్దయనిర్వాహకుల నభినందించిరి.

పిమ్మట కార్పొరేషను అధ్యక్షులకు శ్రీ. వి. రామస్వామి మొదలియారు, కమిషనరు కాన్ రాన్ స్మిత్తుగార్లును గవర్నరుదంపతులు ముందునుడుచుచుండగా ఇర్విను ప్రభుత్వగారు కార్పొరేషను సభాభవనము ప్రవేశించి ఉచితాసనముల దాసీ పులైరి. శ్రీ. సి. రామస్వామి మొదలియారు గారు, ఇర్విను, ప్లాస్టీ ప్రభుదంపతుల సున్నకలాలంకృతుల గావించి అనంతరము ఇర్విను ప్రభుత్వ గారి యనుమతి పొసి కార్పొరేషనుసభివారి తరపున సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి.

మదరాసునకు ఇర్విను ప్రభుని రాక వైస్రాయిగారు ఎగ్జూరు ప్రేషనువద్ద రైలుదిగగనే పోలీసుదళమును పరీక్షించుట (వై. ఛో. బి.)

సన్మానపత్రము

ప్రభుత్వమున ఇర్విను ప్రభు దంపతులకు ఆహ్వానమొసంగుచు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే మొట్టమొదట స్థాపింపబడిన పురాతనస్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలలో నొకటియైన నీ మద్రాసు పురపాలకసంఘ పాలనానిర్వహణమందు తామెంతయును తూహలులమైయున్నామనియు పట్టణముయొక్క ఆరోగ్యమును పరిశుభ్రతను అభివృద్ధిచేయుటయందు నగరవాసుల సౌఖ్యముల హెచ్చుజేయుటయందును తదితర అభివృద్ధికరములకు ప్రజాహితకార్యములందెల్ల తమకు ప్రభుత్వమువారియొక్క సంపూర్ణసహకారాదరణ లుండుటావశ్యకమని తలంచుచున్నామనియు ఆధునిక సౌకర్యములకై ప్రజల అభిలాషలతోబాటు తమ బాధ్యత లధికమాయెననియు ఇప్పటికే సర్వవిధములగు పన్నులు అధికముగా విధింపబడెననియు పట్టణమందలి పౌరులపై పన్ను భారము ప్రస్తుతముకంటె అధికముగానుండునట్లు బర్మిన్గ్ పన్ను విధించుట కధికార మొసంగవలసినదిగా అధికారులను ప్రార్థించుచుంటిమనియు, కాని, కొన్ని సంవత్సరములక్రితము భారతప్రభుత్వము వారిందులకు సమ్మతింపజాలకపోయినదియు ప్రస్తుతమీ విషయమును పునర్విచార గావించి బర్మిన్గ్ పన్ను విధించుటకును సమ్మతింపవలసినదిగా కోరుచున్నామనియు సార్వభౌమునకు తమగాధమగు ప్రభుభక్తిని ప్రకటించుచున్నామనియు సన్మానపత్రమునందు చెప్పిరి.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరము

వివిధ ఇర్విను ప్రభుత్వ గా రీక్షింపసూచాము నొసంగిరి. “అనేక ప్రధానపట్టణములకు, వెక్కిరించు ప్రముఖులకు, రమణీయముల కొన్ని దృశ్యములకు వీక్షించుట కవకాశమొసగిన మదరాసురాష్ట్ర సర్వలనుము రాజధానియై పట్టణముగు చెన్నపురియందు విచ్చేయుటతోడను, నేటి ఉదయము తమ కొసంగబడిన శూన్యముతోడను సుఖపరసమై నందెను. దంపతు లిరువురమును యెల్లయెడల ప్రత్యక్షములగు సుహృద్భాగముల నెంతయు కొనియాడుచు, ముఖ్య సాదరముగ నాహ్వానించినందులకు మీకును, మీద్వారా మదరాసు పౌరు లందరకును మావందనము లర్పించుచున్నాము. చెన్న రాష్ట్రము యొక్క చూత, వర్తమాన చిత్రయున్ను, మదరాసువారు ప్రజాశీవితములో వివిధకాఖిలందు గాంచిన జైన్మత్యమును, సారస్వత, కాస్త్రుకళా విషయములందు మీరు బడసిన అభ్యున్నతిని వినినందున ఇట్టివానికి నిలయమైన ఈ దేశమును, దేశపరిశితులనుకొంతవరకు స్వయముగా చూడవలెనను యభిలాష మాకు బాడమినది ఈపట్టణమందు నేను స్వయముగా శ్రద్ధ వహించుటకు మరొక కారణము గలదు. ఆదేదన నాసన్నిహిత పూర్వీకులలో నొకరు 18వ శతాబ్దపుయుద్ధములలో ఫ్రెంచిఅధిపతులతో నావిక దళమునందు చంపబడిరి. ఇటులే వారికి ఉత్తరక్రియలు గావించబడెను. కావున మేమీ నగరమందుండు స్వర్ణకాలములోనే మేము చిరకాలమునుండి బాడ నభిలషించినట్లు గాంచి అమూల్య మగు మాశన పరివరముల గావించుకొందుము.

టర్మిన్గ్ పన్ను

కార్పొరేషను సమన్యలు, బాధ్యతలనుగూర్చి చెప్పటలో టర్మిన్గ్ పన్ను విధించుట మూలముగా ధనమును నేకరించుటను గూర్చి వివరించుచుంటిరి. మీ పట్టణపౌరులపైనిపన్ను

భారమును తగ్గించుటకు మీ యభిలాష నెంతయు ప్రశంసించగలముకాని, 18 సంవత్సరములక్రితము మీరుగావించిన ఇదేనూచ నకు ప్రతికూలముగా భారత ప్రభుత్వమువారు గావించిన నిర్ణయమునకుగల కారణములను మరొకతూరి పరీక్షించినవిధమున వెనుకటి నిర్ణయమును మార్పుటకావశ్యక మైననూతనపరిస్థితు లేవియు కలుగలేదని చెప్పవలసివచ్చుచున్నది. శైద్ధపట్టణముల విషయములో బ్రయాణికులపై స్వల్పమును బర్మిన్గ్ పన్నును విధింపవచ్చునని “పన్ను విచారణసంఘము” వారు అభిప్రాయము చెల్లియుండుటయు, కలకత్తా, రంగూనుపట్టణములం దిట్టిపన్ను విధింపబడుచుండుటయు యధార్థమే. కాని ఈ రెండుపట్టణములందు గల ప్రత్యేకపరిస్థితులు మద్రాసునందుగూడ యున్నటులు భారత ప్రభుత్వమువారికి గోచరముగుటలేదు. మరియు బర్మిన్గ్ పన్ను విధించుటవలన కలిగెడి లోపములను పరిచేయగల పరిస్థితులు నైత మిడుటలేవు. ఈ పన్నును విధించుటకు ముఖ్యముగా చూకు కన్పించు ఆక్షేపం లేవనగా ఈ పన్నును వసూలుజేయు పని రైల్వేకంపెనీలకు న్యాయముగా చెందినదిగాదు. మరియు నీపన్ను విధించుటవలన రైల్వే ప్రయాణికుల సంఖ్యలనుగాని, వారి కేటుగాని తగ్గిపోవుటచే రైల్వేపై విధింపబడిన పన్నుగ నుండగలదు. రైల్వే కంపెనీలవారినో మనము గావించుకొనిన కాంట్రాక్టులు రైల్వేవారు పురపాలకసంఘముల కిట్టివిధులను నిర్వర్తించి చెట్టువలెనని నిర్బంధించుట భారతప్రభుత్వమున కధికార మొసంగబడుటలేదు. మరియు ముఖ్యముగు యాత్రాస్థానములై, వివిధ ప్రాంతములనుండి అరుదెంచు ప్రజల కొరక పట్టణ పారిశుభ్రతాది విషయములకై విశేషముగ ధనము వెచ్చింపవలసిన పట్టణములందె యిట్టిపన్ను సమర్థనీయమని మాయభిప్రాయము. కావున ప్రస్తుత స్థితియందు మీరు గావించిన మానవస భారత ప్రభుత్వమువారికిరంపజాలరని చెప్పటకు విగచుచున్నాను.

కాని ఇతర స్థానిక సంఘములందునైతే మీనగరపాలక సంఘ విషయములందుగూడ ప్రభుత్వమువారు రత్నంత శ్రద్ధ వహింపగలరనియు, మీ కోర్కెలును, మీ చిక్కులన్నియును స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచేతను, నూతనముగ నేతెంచుచున్న మీ గవర్నరుగారిచేతను సాదరముగ నాలోచింప బడగలవనియు మీకు ధృఢముగా తెలుపగలను.

“మీరు సన్మాన పత్రమునందు తెలిపినటుల ఈ కార్పొరేషను పరిపాలనా విధులు చాలా పురాతనకాలమునుండి పారంపర్యముగా వచ్చుచున్నవి. ఆకాలమునందీ పురపాలక సంఘము కడు శైశవావస్థయందుండెను. కాని తిమ ప్రధానాచార్యులలో నొకరి పేరిట నామకరణము గావించబడిన కొలు (ఫార్ట్ సెంటువార్డి కొలు) మరొక శతాబ్దములో మిగుల ప్రాముఖ్యముగ స్థానమైన దేశమునందె కుక్కడు బలముగలిగిన పాశ్చాత్యజాతికి గలయము కావలసియుండెను. అప్పటినుండి మదరాసు బహుళముగా విస్తరించినది. మీ సమన్యలు వేలు లక్షల ప్రజలకు సంబంధించినవై మిగుల ప్రధానములైయున్నవి. వివిధములగు స్వకార్యములందు నిమగ్నులై వానికి తోడుగా నిట్టివిధులను నిర్వర్తించు ప్రజాసేవకులగు మిమబోంట్లను గాంచి, నా సంతసమును చెల్లిబుచ్చుట నాకు మిగుల ప్రీయతమముగ కార్యము. అందుచేతనే నేడు నేటి ఉదయము నాయాగమనమున విహ్వలందర వీక్షించుట నాకపరిమితానందమును జనింపజేసెను. మీరు నిర్వహించుచున్న ప్రధానమగు నీకార్యమున కభివృద్ధిని గోరుచు, మీ నిర్వాహకత్వమున నీ మహాపట్టణము ఇప్పటివలె ఉన్నత స్థితి నందుముగాక యని ఆసించుచున్నాను” అనిరి. (కరతాళద్యము.)

పిదప ఒకరోకరుగా సభ్యులెల్లరును పరిచయము గావించబడి కరస్పర్శల నందుకొనిరి. అంతట సభ ముగిసెను.

అందు ప్రతిభావైభవముతో చాలికలకుగూడ నానందమును భా
గము లభించులాగున కావనవలయు. నొక చట్టమును తీసికొనినా
లెరిగినదియు, వచ్చు కుదిరెనెప్పుడును, స్త్రీలకు మహిమార్జితము
మను, నీటి దయాకారవైభవమును, కొన్ని 'రంగులతో' భాధ
పడుచున్నప్పుడును మఱి యింకా మఱియును
టకు స్త్రీకి సామ్యముగఁగఁడు ఒకభావమును ప్రతిపాదించుటలేనని
యు, సభవారు తీర్మానించిరి. (అ. పై.)

మద్రాసు మహమ్మదీయ సమితి

మైసూరుగారికి సమర్పించిన స్వాగతపత్రము
మద్రాసురాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ సమితివారు నేడు మైసూరుగారికి సమర్పించిన స్వాగతపత్రమునందుగల యంశములు యీదినన సంగ్రహింపబడినవి.

దక్షిణభారతదేశమున కంతకును ప్రాతినిధ్యము వహించి యున్న మహమ్మదీయ రాజకీయ సంస్థయగు మద్రాసు రాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ సమితియొక్క సభ్యులమగు మేము మిమ్ములను యీ నగరమునకు హృదయపూర్వకముగా స్వాగతమును సమర్పించుచున్నాము.

ఈ సందర్భమున మేము శ్రీ బాప్తి చక్రవర్తిగారి యాశీర్వాదము స్వగతజేయించుచు మాయొక్క సంతోషమును ప్రకటించుచున్నాము. శ్రీ చక్రవర్తిగారికి సంతూర్ణాయుగాశీర్వాదములను ప్రసాదించుగాకయని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

భారతీయుల రాజకీయాధ్యయనములో మీరు సంపూర్ణ సానుభూతిగలవని మేము కోరుచున్నాము, యీ సందర్భమున మీయెదుట మాయొక్క కష్టముఖములను కొన్నిటిని విన్నవించుకొనుచున్నాము.

1920 లో సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు మద్రాసు హైకోర్టు జడ్జిపదవినుండి విరమించిన తరువాత నేటివరకును ఒక్క మహమ్మదీయడయినను సర్వ పదవికి నియమింపబడక పోవుట వలన యీ రాష్ట్ర మహమ్మదీయులను గొప్ప అన్యాయము జరిగినదనియు, యికముందు త్వరలోనే రాబోవు ఖాళీకి మహమ్మదీయుల నొకని నియమించి మహమ్మదీయుల న్యాయమగ హక్కులనుకాపాడవరగాకయని, మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము.

మరియు, యీ సందర్భమున మేముకొక విషయము గూర్చి ప్రస్తుత నిజస్థితిగతులను మీయెదుట తెల్పుచున్నాము. 1921లో జరిగిన మలబారు పిత్తూరియొక్క ఫలితముగా నేటికి నిరూపితమైనది మాపిల్ల ప్రజలు మారస్థలములలో నిర్బంధించబడి కారాగృహభాగల సనభించుచున్నారని, మలబారులో పృథుతము సంపూర్ణకాంత మేర్పడియున్నది గావున పిరినందరిని విడుదల గావించి తమ స్వగృహములకు పంపివేయుటకు తలచు గావించురకాయని మిమ్ము మేముకొనుచున్నాము. ఈ సందర్భమున మిమ్ము పిత్తూరియొక్కను, అండమానుల కాలపై జేపను స్త్రీయను, కొట్టివేయవలెనని మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము. మరియు, మలబారు పైను పాపము దీక్షతో మా పిల్లలను చేర్చకపోవుట చాలా అన్యాయమని విన్నవించుచున్నాము.

ఇక భారతదేశ రాజ్యాంగము విషయమున మాయోప్రాయము నివ్వటం దెలుపుచున్నాము. మాంటుగర్డె సర్దురగముల యనుభవముబట్టి భారతదేశపు రాజ్యాంగము సమాఖ్య పద్ధతిమీద నేయేర్పడవలెనని మా యభిప్రాయము ఈ విధానముక్రింద మహమ్మదీయులకు తావ ప్రాతినిధ్యముండవలెను. ఇట్టివిధానము మూలముననే భారతదేశము వికమత్వముతోను శాంతిముతోను అభివృద్ధిగాంచ వీలగును మా దేశమునకు త్వరలోనే రాబోవు యెట్టి రాజ్యాంగమునడయినను మహమ్మదీయులకు తగిన ప్రాతినిధ్యముండుట అత్యవశ్యకమని మీరు విజ్ఞాపన ప్రభుత్వమువారికి స్పష్టముగా దెలుపవలెనని విన్నవించుచున్నాము. పరమేశ్వరును మీకాయుగాశీర్వాదములను సమర్పించుగాక.

శ్రీ టి. ప్రకాశంపంతులుగారు అసెంబ్లీలో ఉపపాదించబోవు తీర్మానము

రాబోవు సామాజ్యశాసనసభ సమావేశమున ప్రస్తుత టి. ప్రకాశంపంతులుగారు, యం. యల్. పి. యొక్రింది తీర్మానమును ఉపపాదించబడిన తీర్మానము నోటిను పంపి.

“పోస్టు, టెలిగ్రాఫు డైరెక్టరు అధికారము క్రిందనున్న పోస్టు శాఖయందు 1927 ను. జూలై 19 వ తేదీని వెలుపడిన గవర్నమెంటు ఉత్తరవుననుసరించి ఆమటులో పెట్టబడిన సెలెక్షను గ్రేడు షెడ్యూల్ యీశాఖలో పనిచేయుచుండ 40 యేండ్లకన్న పైగా వయస్సుగల ఉద్యోగులను యీ పరీక్షనుండి మినహాయించ వలెననియు అలా అధికారులను యీ సెలెక్షను గ్రేడునకు వారి ఉద్యోగ సార్వీసును బట్టియు అర్హత బట్టియును ప్రామాణ్యము గావించవలెనని అసెంబ్లీవారు గవర్నరుజనరలు గారికి సిఫార్సుగావించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

తుపాను మరల వీచుట

పెద్దచర్లము (వైరెస్)

రుగ్వీ, డిసెంబరు 11:—రాత్రి 11:30 నుండి తీవ్రమల్పట్టునను గిల్గింజు గండులోను తుపాను వీచెను. కెడ్డవర్లము మరిసెను. వాతావరణము అనుకులముగానే యున్నది. భూమిపై గాలివీచుచుండెను. ఇంగ్లీషు—పలలో నేటియువయుము కొంచెము తుపానుగా నుండెను. సముద్రము కల్లోలముగనుండెను. తుపాను వీచుచు నేయుండు ననుచున్నారు. నౌకానవ్వుములు నిన్న తక్కువగానే లెక్కవేయబడెనట. సోమవారము లెక్క 21, నిన్నటిరోజున 7 మాత్రమే క్రిందటివారము అతాయములోనున్న పెద్దకాకలు నేడు నిరపదనముగ నున్నవని దెలుపుచున్నారు. శిమ్మునది వరదలను బాగ్రతగ కనిపెట్టిజూచుచున్నారు. బాగ్రతగానే ప్రవర్తించుచున్నాగు నిరమ వరల ఎత్తై ఇప్పుడు గూడ మెరకప్రదేశములందు గూడగలదు. కేఫో లేక రెండుకోజులలో మరల వరదలు పొగనట. గ్రోవీవరు రోడ్డులో నదిదగ్గర గట్టలను బలపరచిరి. ఆ ప్రదేశములం దున్న ప్రజలకు వరదలు వచ్చును. బాగ్రతగనుండుడని హెచ్చరించు అవసరములేక పోయెనట. మెయిడెకోహెడ్ నది దగ్గర చుట్టుప్రక్కల గ్రామముల వరదలయ్యమై యున్నవి. యాంగ్లమైస, హితురుగర్ల మైస, మాంటుగూమరీ మైస, సోమరెన్సులో గొప్ప వరదలు ఏర్పడినవి. సోమరెన్సులో 300 మందికి కొంపలు లేవు.

సింగపూరు నౌకాశయము

(వైరెస్)
రుగ్వీ, డిసెంబరు 11:—సింగపూరు నౌకాశయమును ఆఫ్ఘనేయనలెను తీర్మానముచే పనిచేయువారిని తొలగింపవలెనని కామన్వెల్థలో అలగ్నాండుగుగారు (అశ్విర శ్రీమతి) చెబిసెను. కంట్రాక్టులకి పనిని ఆఫ్ఘనేయ నిశ్చయించితిమని చెప్పవలెనని.

లండనులో హై కమిషనరులు
లండనులో నున్న హై కమిషనరుల ప్రతిపత్తిని మార్చుదలంచిరాయని యడుగ, ఈవిషయమై ఆయా దొమనియను ప్రభుత్వమువారి ఆలోచింపవలెనని దొమనియను సహాయంబు తెలిపెను. ఆయా ప్రభుత్వములతోగూడ ప్రతిపత్తి నిచ్చటకు విజ్ఞాపన ప్రభుత్వమున కెట్టియధ్యంతరము లేదనిరి.
క్యాంటన్ పోరాటమునుగూర్చి తనకేమియు ఇంగ్లీషు తెలియలేదని విదేశాంగమంత్రి హెండర్సనుగారు చెబిరి. కాని, 8 తేదీని న్యాయకింగు ప్రభుత్వముయొక్క సేనలు వెతుకకు మరలనున్నవి. తెలియుచున్న దిరి. ఆరోజున క్యాంటన్ లో నెహ్రూగారే యుండెనట. అసరముగదా నైస్యములకు ఆపటం బ్రిటిషువారితరపున ఏర్పాటుచేసితిమనిరి.

చీనా పోరాటము

(రూటరు)
లండన్, డిసెంబరు 11:—పీకింగునోకో, టేక్ ట్సి ను పూర్వో ఇరువదారుల దగ్గరను, క్యాంటన్ము 27 మైళ్లు ఉత్తరముగాను ప్రభుత్వ సేనలును, విప్లవ సేనలను తీవ్రముగ పోరాడినవియు క్యాంటన్మునుండి జాతీయ ప్రభుత్వ సైన్యములు పంపబడెనవియు హ్యంగుహే వార్తలు దెలుపుచున్నవి. క్యాంటన్ ను అస్పత్రులు తులకాతులతో నిండిపోవుచున్నవి.

కాబూలులో బ్రిటిషు ప్రతినిధి

(రూటరు)
లండన్, డిసెంబరు 11:—కాబూలులో ఏర్పాటులు పూర్తి అయినవెంటనే పూర్తిగ బ్రిటిషు ప్రతినిధిని నియమించెదమనియు అయితే కొంతకాలమునకు ఇది జరుగజాలనని హెండర్సనుగారు చెబిరి.

భారతదేశపరిస్థితులు

ఇందికేళు ప్రభువు (రూటరు)

రుగ్వీ, డిసెంబరు 11:—బ్రిటిషుంట్టు స్త్రీము శేవిగేమకు కంపెనీవారిక సగౌరవ్యతను వహించిన ఇందికేళు ప్రభువు భారతదేశ పరిస్థితులను గూర్చి తన భయమును దెలుపుచు ఇండియాలో ఆంధ్రదేశమునకు కారణము నూహించి అయియుండుననిరి. బాతీగారిబిల్లు ఇండియను అభివృద్ధికి చిహ్నకరమనిరి. ఇండియాలో పెట్టుబడి చాలవరకు క్రిటికీకరమనిరి. అట్టిమేడల బ్రిటిషువ్యాపారమునకు ప్రతికూలముగ పోవబిల్లును ప్రవేశపెట్టిరే ఇండియా వరకు పోవు ననిరి.

వక్రిప్రభు ప్రధానన్యాయమూర్తిపదవి

(రూటరు)
లండన్, డిసెంబరు 11:—ఇండియాలో హైకోర్టు ప్రధానన్యాయమూర్తిగ వక్రిప్రభు ఉండవచ్చునని మేజరు గ్రాహం పోలుగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును మొదటిపర్యాయము కామన్సునధివారు ఆమోదింపిరి.

వాతావరణస్థితి

1929 సం॥ డిసెంబరు 12-వ తేదీ గురువారము

మార్పులు	మరిచి	మరిచి	మరిచి	మరిచి	మరిచి
మరిచి	మరిచి	మరిచి	మరిచి	మరిచి	మరిచి
గోపాల్ పూర్	82	63	...	25.7	+ 13.8
విశాఖపట్టణము	81	64	...	10.8	— 1.2
కాకినాడ	81	66	...	7.2	— 6.5
మచిలీపట్టణము	82	66	...	5.1	— 9.2
కర్నూలు	87	58	...	8.9	— 0.8
బళ్లారి	84	62	...	8.9	+ 2.7
అనంతపురం	...	...	...	6.0	0
కడప	88	63	...	9.9	+ 1.8
నెల్లూరు	85	68	...	18.6	— 2.8
మద్రాసు	84	67	...	24.5	— 4.1
కడపూరు	88	70	...	29.5	+ 0.1
వెల్లూరు	82	—	...	15.1	+ 0.4
నెలము	85	66	...	7.7	— 3.0
కోయంబటూరు	84	66	...	8.1	— 2.5
తిరుచనాపల్లి	84	72	...	16.0	+ 2.5
నాగపట్టణము	82	78	...	30.8	— 1.9
మధుర	83	78	...	17.5	+ 4.2
పొంబక్	81	73	...	34.3	+ 9.7
పొలంకోట	...	...	0.2	19.4	+ 3.8
తిరువేండ్రము	84	74	...	20.5	+ 2.1
కొచ్చిన్	86	74	...	31.9	+ 11.3
కాలికట్టు	91	69	...	11.0	— 5.0
మంగళూరు	93	69	...	18.1	+ 7.2
తెంగుళూరు	73	58	...	9.7	+ 0.6
మొరకూర	74	55	...	8.0	— 4.6
కొడైకనాల్	62	50	...	28.0	+ 7.1
కూమార్	63	45	...	24.0	...

వార్తలు:—విశాఖపట్టణములో రాత్రి నేడు డిగ్రీలు తక్కువ
డక్కన్:—బహ్మతవరలో పగటివేడిమి తక్కువ.
కర్నాటకము:—శీతోష్ణస్థితి మామూలుగనున్నది.
ఎ. ఎ. నారాయణమూర్తి,
సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కవితాగోష్ఠి

డిసెంబరు 8:—విన్నటిదినము బాగుడు పండావారి గృహమున జరుగుచున్న వివాహ సందర్భమున విచ్చేసిన శ్రీయుత చెల్లపిళ్ల వేంకటాశ్రీనిధిగారి కవితాగోష్ఠి జరిగెను. నగరములోని ప్రముఖుల పండితులు కవులును కవితాసమితిసభ్యులును తదితర ప్రముఖులును విచ్చేసిరి. ప్రథమమున విధూవరులపై తాము వ్రాసి తెచ్చిన పద్యముల పదివినిపిమ్మట శ్రీ వేంకటాశ్రీనిధిగారు తాము మున్ను కీ॥ శ్రీ తిరుపతిశాస్త్రిగారితో కలిసి నానారాజ సుందర్యము గావించి నప్పటి ప్రసంగ పద్యములను చదివి, విజయ నగర మహారాజులగు శ్రీ ఆనంద గజపతుల దర్శించు సందర్భమున వారందు చిక్కులు, సన్మానములు వివరించుచు అప్పటి పద్యములను చదివి సభ్యులు నానందపరచిరి. భావకవిత్వము గూర్చియు, ఎంకిపాటలగూర్చియు మీ అభిప్రాయ మేమనియు, పూర్వమునుండియు యిట్టి కవితలు కలవా అనియు శ్రీ ప్రభుల లక్ష్మీనృసింహముగారు ప్రశ్నింపగా శ్రీ శాస్త్రిగారిట్లు చెప్పిరి. భావకవిత్వముగూర్చి తమకభిప్రాయ భేదమేమియు లేదనియు పూర్వమునుండి భావకవిత్వము కలదనియు, చెప్పి మనుచరిత్రాదులనుండి కొన్ని పద్యములు చదివి యిది భావకవిత్వముకాదా అనియు, భావకవిత్వముని కొన్ని వాటికి మాత్రము పేరుపెట్టుటలోనే చిక్కు కలదనియు చెప్పుచు భావస్ఫూర్తి లేని పద్యము లెప్పుడును భావకవిత్వమున చేరవని చెప్పుచు పురాతనపద్య మొకటి చదివిరి. ఎంకిపాటలగూర్చి చెప్పుచు ఇట్టివికూడ పురాతన మునుండియున్నవని చెప్పుచు కొన్ని చదివిరి. ఎంకిపాటలు బాగుగనే యున్నవి కాని నాయకుడు ఉత్తమనాయకుడు కానందున రసాభాస మైనదనియు, శ్రీ రాముడు, యుధిష్ఠిరుడు మొదలగువారే కొన్ని లోపము ఉన్నందున కావ్యనాయకులకు పనికిరారని అభిప్రాయ భేదములున్నవనియు అట్టియొక నాయకుడైనట్లు కావ్యనాయకుడగుటకు పనికివచ్చుననియు చెప్పిరి. పాశ్రోచిత మగు భావ నాడుటచే బాధాకరము కాదనియు అయినను ఉత్తమనాయకుడు లేనందున ఎంకిపాటలకు స్థానములేదనియు చెప్పిరి. అంతయున కారదావిల్లు సందర్భమున తమపుత్రునకు వివాహము చేయదలచితి మనియు అందునకు వలయుపహాయము కావలెనని యు తెలుపుచు నొక పద్యపాఠిక చదివిరి. పిమ్మట శ్రీ బాగుడుపండావారిచే సన్మానింపబడిరి. ఈ వివాహసందర్భమున ఖడ్గరు కొలువులను విశ్రులకు బహుమానము లొసగబడెను.

యువజనసమితి సభ

నిన్న సాయంత్రము హిందూపక్షన యువ జనసమితి వారియాజమాన్యమున సభజరిగెను. శ్రీ కె. యస్. గుప్తగారధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులు వెన్నేటి విశ్వనాథ ము, దినుమర్తి వెంకటరామస్వామి, మా. రామచంద్రశాస్త్రి గార్లు విద్యార్థులు దేశసేవావత్సలకు గూర్చియు ఖడ్గరు ప్రాముఖ్యమునుగూర్చియు సుపన్దరించిరి.

గన్నవరం తాలూకా రైతుల మహాజనసభ

కోతలపలుకుముద్రలపై పలుకైతులకు యిచ్చిందిసంఘము గనుక 15-12-29 తేదీన పుయ్యూరు నాటకశాలలో జరిగిన గన్నవరం తాలూకారైతుల మహాజనసభకు రాబోవు జనవరి నెలలో జప్పిన పిలుగనుండునని మా పోదరైతులు కోరినందున ప్రస్తుతం నిలుపుచేయబడెను. సభ జరిగిన తేదీవివరములు తెలియజేయుటను, గాన 15-12-29 తేదీన పుయ్యూరు నాటకశాలలో గన్నవరం తాలూకారైతుల మహాజనసభ జరుగదని తెలియజేయుచున్నాము.

శంకర వేంకటేశ్వరప్రభు.

గణేశజననము నిషేధింపబడుట

ధిల్లి సనాతనుల యాందోళనవలన

'గణేశజననము' అను చట్టమునకు భృతికేకముగా ధిల్లి సనాతనుల ఆందోళనచేయుటవలన ఆర్.ప్రెస్. ఫియూట్రికల్ నాటకకంపెనీనా రాకుచున్న ఆనాటకము ధిల్లి డిప్యూటీకమిషనరీవారిచే నిషేధింపబడెను. (శ్రీ వె.)

సాయంత్రము 6 గంటలకు

రాత్రి 9 గంటలకు

ప్రతిరోజు రెండు సినిమా ప్రదర్శనములు

బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో

13-12-29 నుండి 15-12-29 వరకు

అ శ్వా రూ ధు డ గు వీ రు డు

నూతన ఆకర్షణీయమైన కథ

చూచి అనందించతగినది

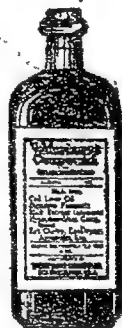
టిక్కెట్ల వివరము :—

శ్రీలక్ష్మి, పురుషులకు—రు. 1-1-0, 0-8-6, 0-4-0, 0-2-0.

Before the MONSOON arrives

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, వేడివల్ల మీ జీవశక్తి అంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకవృద్ధిని బలపరచు కొనుటకు మంచినమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధు లెక్కియు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు ఫలయుపకారము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compound ను నేమింపుడు. ఇందు జంతుకొవ్వులేమియు నుండవు. యంత్రసాహాయముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు. ఆన్నిజాతులవారును, వివిధవర్ణముల వారు నేమింపుటకెట్టి ఆక్షేపణయులేదు. వైద్యశిఖా మణులచే గత 25 వత్సరమునుండి ప్రశంసాపాత్రకు లోనగుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACEUTICAL CHEMISTS.

Des Moines

Iowa (U.S.A.)

బహుళండును, ప్రోరులండును కెమిస్టులవద్దను క్రయమునకు దొరకును.

5268-2

WATERBURY'S

COMPOUND

ఉష్ణప్రదేశముల కేర్పాటైన దళుటవల్ల ఎంతరోజులలో గూడ గుండెను శుభ్రం గలదు. సాంబిగణమును యిచ్చిగలదు.

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించిన విపులమగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెలు రు. ౧ ౦ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలచెట్టె నెం212 రు, చెన్నపురి.

సారాంశప్రతినిధి:—

నానుపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండాకో.

666, రెసిడెన్సీబాడు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

ప్రథమ రంగూను ఆంధ్ర మహాసభ

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి
యాజమాన్యమున జయప్రదముగా జరుగుట

(స్వకీయవిలేజు)

రంగూను, డిసెంబరు 11-ఆంధ్ర మహాసభకు జై, దేశోద్ధారకునికి జై, నాగేశ్వరరావు పంతులు గారికి జై, అనే జయ ధ్యానములు చెలరేగుచుండగా ప్ర. మ. రంగూను ఆంధ్ర మహాసభ జ్యోతిషి హోటల్ నవంబరు 28 వ తేది సాయంకాలము ప్రారంభమయినది. సుమారు 8 వేల జనులు పట్టుగలహారమును ప్రసాదించుటకు, ప్రేక్షకులతోడను నిండిపోయినది.

సభకు రాజాలవంగుల కై చింతిలుచు అనగబిలు నరసింహ రాజు, దివాన్ బహద్దరు రామచంద్ర రావు పంతులు డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, డాక్టరు నరసింహరాజునాయుడు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, వేమూరి రామకృష్ణరావు, నరాలకెట్టి దేవేంద్రుడు, గూడూరు రామచంద్ర రావు, కాండ్లపల్లి నరసయ్య, కెట్టిబలిజ పత్రికా సంపాదకుడు మొదలగువారు సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక యని కోరుచు పంపిన జాయలను, తెల్లగ్రాములను, చదువబడినవి.

ఆహ్వాన సంఘాగ్యక్షుడు

తరువాత ఆహ్వాన సంఘాగ్యక్షులగు డాక్టరు రఘునాథంగారు సభ్యులకు స్వాగత మొసగుచు బహు క్లుప్తమైన ఉపన్యాసమును జరిపిరి. దానినుండి యీ వాక్యములు వివరింప దగి యున్నవి— సన యాంధ్రు లందరివలన సీతారామి నీచులుగా పరిగణింపబడుచు పోయెనుగో రంగి బిరుదును పొంది అధోగతియందు పడియున్నారు. ఇప్పుడుకు నలన వచ్చువారిలో చాలమంది కార్మికులు. వీరు ఉండుట కిండ్లు లేక, తినుటకు అన్నము లేక, కట్టుటకు బట్టలేక, దిక్కుమాలిన స్థితియందున్నారు. ఇట్టి ప్రజల స్థితిగతులను మాన్యు నుపాయము వెదకుటకే యీ యాంధ్ర మహాసభ సంకల్పింపబడినది.

సభాగ్యక్షుని ఉపన్యాసము

అనంతరము దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు సభాగ్యక్షుత్త విహింపవలయునని దొమ్మెటి వేంకటస్వామిగారు ఉపపాదించగా, జొర్రిన భక్తవత్సలనాయుడు, ఆనటపల్లి నారాయణరావుగారు బలపఱచిరి. అంతట, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నందేవతర ధ్యానములు చేరుచుండగా ప్రవచనముల లంకృతులు గావించబడి ఆగ్రాసనాధిపత్యమును స్వీకరించి భావగర్భితమును, బర్మా ఆంగ్లం పరిస్థితుల విమర్శలో గూడినట్టియు, నొక కక్షని యుపన్యాసము నొసగి, ఈ యుపన్యాస వివాదకే ఆంగ్లపత్రికయందు ముద్రింపబడినప్పటికిని దానినుండి మనదేశీయుల జ్ఞాపకార్థమై యీ మకుట ప్రవాళములను తిరిగి ఉపహరించుచున్నాను:—“స్వదేశమునందు ప్రతిపత్తియును, సాధనపంపత్తియు లేని ఆంగ్లం విదేశములందు గట్టముల ననభివించుచున్న తమ సోదరుల యుద్ధరణమునకు దోడ్పడజాలరు. స్వయముగ తరింపజాలనివారు యితరులను తరింపజేయుటకు సాధ్యముకాదు. సాధ్యమైతే వలెకై నను, ఆంగ్లముచో జనులు దేశాంతరలయిన సోదరులపట్ల నిరీక్ష్యభావమును, నిరాదరణ స్వభావమును బూని స్వగర్వ నిర్వహణమును బూసవలెదులు వివాదమును కలగజేయుచున్నది. వివాదమొగపరవశమైన ఆంగ్లలోకమును స్వగర్వ నిర్వహణ పరాయణులగుగా జేయుట సకలాంగులకును అసత్యక్రమణీయమైన ధర్మమైయున్నది.”

ఆదివారమునాటి తీర్మానములు

తిరిగి యాదివారమునాడు సమావేశమైన సభయందీ తీర్మానములు ఆమోదింప బడినవి:—

1. ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునుండి ఎచ్చునట్టియు, పోవునట్టియు ఓడప్రయాణీకులకు తగున సత్కృత్యములేక చిక్కులు పడుచున్నందున ఒకవసతిగృహమును రంగూనులో నిర్మించుట కను, అందునిమిత్తమై ఆంధ్రదేశమునందును బర్మానుందును విరాళములను వెనూలుచేసియు, చిదితరవిధముల సహాయమును సేపదియు నివార్యమును పూర్తిచేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. మతేయ, ఇతరులకు చేచ్చుకొనే యధికారముతో, ఏకైక వివరించవారి నిందునిమిత్తమై యొక యుపసంఘముగా నియమించుచున్నారు:—

సీమక మలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి న్యాయమైన ధర్మ వికాసి చరిత్ర దాన్ ఆంధ్రు సన్న్

రత్నాలు, బంగారు, వెండిగల వస్త్రములు
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులు, దొమ్మెటి వేంకటస్వామి, పరిమి సోమరాజు, గూడూరు వేంకటరెడ్డినాయుడు, కోనాల వేంకటరెడ్డి, శివంకెట్టి వెంకన్న, కొమర బంగమయ్య, డాక్టరు రఘునాథం, వెలగల వేంకటరెడ్డి, ఆరుటపల్లి నారాయణరావు, పి. సి. వేంకటపతిరాజు, పింజు సుబ్రహ్మణ్యములెట్టి, గుమ్మల సూర్యనారాయణ, దొమ్మెటి వీరంకెట్టి, వరదా కామేశ్వరరావునాయుడు, బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి, దివాన్ బహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు.

(2) బర్మా ఆంగ్లం ఉన్నతవిద్యాభివృద్ధిమార్గములను వివరించి, అందుకుగావలసిన యోగ్యులును జేయుటకై యీ క్రింద వివరించినవారి నొక యుపసంఘముగా నిసభవారు నియమించుచున్నారు.

దొమ్మెటి వేంకటస్వామి, అనుటపల్లి నారాయణరావు, నారాయణస్వామినాయుడు, ఏ. కామ్యూల్ గారు.

(3) బర్మాఆంగ్లం కొక కేంద్రసంఘము ఆవిర్భవ మని యీసభవారు నమ్ముచు, ఇందునిమిత్తమై కావలసినప్రయత్నములను గావించి రంగూనులో నట్టి కేంద్రసంఘ మొకటి స్థాపించుటను, ఆంగ్లంసంఖ్య యధికముగా నన్న యితరపట్టణములందు దానికి కాబల సేర్పఱచుటకును ఈ క్రిందసభ్యులతో గూడిన యొక యుపసంఘమును, ఇతరులను జేర్చుకొనేయధికారముతో, ఈసభవారు ఏర్పఱచుచున్నారు. దొమ్మెటి వేంకటస్వామి, పి. సీతారామయ్య, మంత్రి కేశవరావు, వి. కే. వి. నాయుడు, ఆర్. సన్నాస్వయ్య, టి. అప్పయ్యనాయుడు, యకా. జోసయ్య, కామలపంతులు, పరిమి సోమరాజు, కోలా ధర్మారావు, అనుటపల్లి నారాయణరావుగారు.

(4) కాంట్రాక్టుకూలీ పద్ధతియందు కొండలు వృద్ధులందు ఆవలంబించుచున్న దురభ్యాసములను అనగా మరీకోతలు, బహుమగులన పహరించుట, పద్దులు పుచ్చుకొనుట మొదలగువానిని సభవారు నిరసించుచు, వీనిని నిలుపుటకై కావలసిన ప్రయత్నములను జేయుటకు దేశీయులను కార్మిక యజమానులను ప్రభుత్వమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(5) రంగూనులో స్థాపింపబడిన ఆంగ్లపరపరిసంఘమునకు ఆంగ్లంసంఖ్య సాహాయ్యముచేసి దానిని స్థాపనమునకై తోడుపడవలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

అంత్యోపన్యాసము

మహాజనులారా! ఇంతవఱకు జరిగిన చర్యనుబట్టి బర్మా ఆంగ్లం ముందుగా పరిష్కరింపబడినది కార్మికసమస్య యని విశదమగుచున్నది. ఈ సమస్యపరిష్కారమునకై చేసినపని యంతగా లేకున్నను వివిధపక్షములవారి నొక్కపీఠమీదకు దెచ్చుటయే మహత్కార్యముగ నెంచవలసియున్నది. ఏ కార్యమును సాధించుటకై నను మందుగ విశుత్తము కావలయును. మన మీ ప్రభువునమాజేతమున వివాదగ్రస్తము లగు ఒకయములకు బోక అందఱకు సమ్మతము లగు విషయములనే చర్చించియుంటిమి. కేంద్ర సంఘస్థాపనమునకై ఒక యుపసంఘము ఏర్పాటు కాబడినది ఈ సంఘమువారు తమనిజేదికను నా కందజేసిన తరువాత నేను తిరిగి మార్చిలో వచ్చుటకై ప్రయత్నించెదను. ఆహ్వానసంఘమువారును, సేవాదళమువారును, తదితరసంఘముల వారును నాకొసగిన సన్మానమునకై మనఃపూర్వకముగ వందనము లర్పించి యీ సభ నింతటితో విరమించుచున్నాను.

(కరతాళధ్వనులు దేశోద్ధారకునికి జై యను కేకలు)

కృతజ్ఞత

తరువాతను వి. కె. నాయుడుగారు సభాగ్యక్షులకును, సేవాదళమునకును వందనము లర్పించిరి. ఇది ముగిసినపిమ్మట సన్మాన సంఘమువారు దేశోద్ధారకనికి కృతజ్ఞతా మారుతముగా బాధ్యదేవుని విగ్రహమును, చేపలపట్టె బిడ్డయ్యని బొమ్మను, చెన్నైకోటట్టుగొడుగును, షాకొరాష్ట్రముల పట్టుపంచిని పయ్యించిరి. ప్రతినిధులకును ఆతిథులకును లడ్డూ, కారపు, ఆటకలు, తీపి పప్పు, భజ్జీ, కాఫీ మొదలయిన ఉపహారము లొసగబడినపిమ్మట బర్మా కన్యకల నృత్యగీతములతో సభ ముగిసినది.

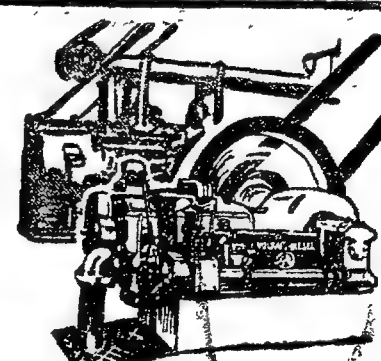
ధాన్యముల ధరలు (12-12-1929)

మంచిబియ్యము		బస్తా 1-8	రు. అ. పై.
బెజవాడ “డిప్లీ”		164	16 0 9
ఉప్పుదుబియ్యము			
ఉప్పుదుబియ్యము 164 పానులు విమన్			11 5 9
బియ్యము నూక			
రంగూన్ ఏ 1	200	“	15 0 9
“ ఏ 2		“	18 12 9
“ ఏ 8		“	12 8 9
“ థి 1		“	18 8 9
“ థి 2		“	18 0 9
“ థి 8		“	12 4 9
“ సి 1		“	18 0 9
“ సి 2		“	11 8 9
“ సి 8		“	10 4 9
సింగపూరు ఏ 1	240	“	
చైగోక్ నెం 1	216	“	14 8 9
“ నెం 1 + 2	216	“	14 4 9
గోధుములు			
కండువా	205	“	17 4 9
కాయధాన్యములు			
చిక్కుడుగింజలు (జావ)	195	“	16 4 9
బూడి గింజలు	205	“	17 14 9
“	164	“	14 4 9
ఎట్ట బిన్న	195	“	18 8 9
కందులు (అరా)	205	“	
కందిపప్పు (కలకత్తా)		“	21 8 9
“ (కాన్పూరు)		“	20 8 9
వినుములు (రాయపూరు)	225	“	17 12 9
“ (రాజనంగ)	225	“	18 4 9
పెసలు (బొంబాయి)	200 పానులు		17 0 2
“ (సింగపూరు)	205	“	16 8 9
కేగలు (రంగూన్)	105	“	16 8 9
“ (కరాచి)	205	“	20 0 9

నవీన

46-1

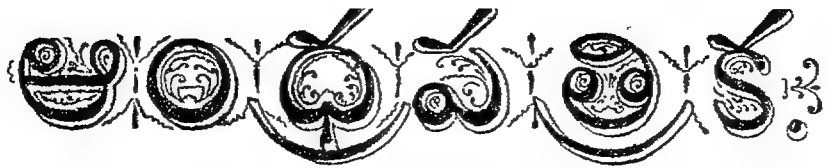
వాల్ కార్డు డీజెల్

హోరిజంటల్, 4 స్ట్రోక్కుల కోల్డ్ వాటర్ పంపు
భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది. చతురు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికముననుష్ఠిత గలది. పంపిం గును అన్ని పరిశ్రమములకు ఆదర్శనిర్మితమైనది. ఇంజను, 7 1/2 హెచ్. పీ. నుండి 80 హెచ్. పీ. వరకు అనేక నైజులలో తయారుచేయబడినది. మిగత వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్స్,
ఆక్స్ ఫోర్డ్, పుట్రామ్.
ప్రదర్శనము గల సౌకర్యము.
తెలంగాణ మధుర తెలవాడ కోయంబత్తూరు

సారస్వతానుబంధము

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ డిశంబరు నెల 12-వ తేది

గ్రంథవిమర్శనము

గ్రామపునర్నిర్మాణపు తరగతుల ఉపన్యాసములు

ప్రకాశకులు: శనివారపు సుబ్బారావుగారు, ఆర్థ సైజరు అందు ఏజంటు, ఆంధ్ర లెక్కామెన్సు కంపెనీ కొత్తూరు, పబ్లిషింగ్ హౌస్ జిల్లా. క్రాసు 472 పుటలు వెల రూ. 1-8-0

తాడేపల్లి గూడెం తాలూకాలోని వారిచే సేర్పాటుచేయబడిన వసంతయుతు విద్యాలయమునందు, పలువురు ఆంధ్రప్రముఖులచే వివిధవిషయములను గూర్చి యొసంగబడిన ఉపన్యాసములన్నియు, ఈ పుస్తకరూప మున ప్రకటితము లయినవి. ఈపనిసేయుటలో, శ్రీయు త శనివారపు సుబ్బారావుగారు, మిగుల శ్రద్ధవహించి, చాల కష్టపడి, దీనిని నిర్వహించినారు.

ఈమాదిరిగ గ్రామపాఠశాల లోపాధ్యాయుల లాభముకొఱచు, సుప్రసిద్ధులచే నుపన్యాసము లిప్పించు పద్ధతిని కలగొని, ఆచరణలోనికి దెచ్చినవారు, ఆంధ్ర దేశములో ఒక్కతాడేపల్లిగూడెం తాలూకాలోర్లు వారే. ఆ బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా రైస్ మ-రా-రా-శ్రీ కలిదిండి గంగరాజుగారి ప్రారంభోపన్యాసము, ఈ వసంతయుతు విద్యాలయము ఎట్టి సదుద్దేశములతో నారం భింపబడినది, ఎట్టి మహాదేశయముల ముందిడుకొని కార్యమునకు గడంగినది, స్పష్టీకరించుచున్నది.

ఈ వసంతయుతు విద్యాలయమున దుపన్యాసము లిచ్చిన మహాశయు లెల్లయు ఆచార్యులను గలవారను, గ్రామ పునర్నిర్మాణకార్యములకు సంబంధించిన వివిధ విషయములను బాగుగా గుర్తించిన వారును నయియున్నా రు. ఏయే విషయములను గూర్చి ఉపన్యాసము లొసంగ బడినవో, అయ్యవి ఆయుపన్యాసకులగు, అభిమానవిష యములై యున్నవి. కావుననే, ఈ ఉపన్యాసము లన్నియు, చక్కగను, విద్యార్థులకు జ్ఞానబోధకములుగ నున్నవనుటకు సందేహములేదు. వీనిలోని చర్చితాంశ ములు, గ్రామసారశాలలోపాధ్యాయుల కత్తెంతోపయో గకరములగుటం జేసి, ఈ ఉపన్యాసములు, విద్యార్థు లుగా నున్న యుపాధ్యాయులకు జక్కగా తరిఖీతుచేసి వారలచే గ్రామపునర్నిర్మాణకార్యక్రమ మారంభింప జేయుటకు తగినట్లు ఒప్పియున్నవి.

15 వ పేజీ మొదలుకొని, 5 వ జూక వరకు జరుపబడిన వసంతయుతు విద్యాలయము తరపున నొసం గబడి, ఈ పుస్తకములో ప్రచురింపబడిన వన్నియు గలసి సుమారు 75 ఉపన్యాసములు. వీనిలో బ్రతిపా దింపబడిన వివిధవిషయములు గూడ మొత్తముమీద గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యమునకు సంబంధించినవే అయి నను, సౌకర్యార్థము, ఒకమాదిరిగా, ఆరికము, సాంఘి కము, విద్యావిషయకము అను మూడు భాగముల క్రింద విడదీయవచ్చును.

ఈ 75 ఉపన్యాసములలో సెక్కువభాగము ఆరికవిషయము క్రిందనే గ్రహింపవచ్చును. దీనిలో ముఖ్యమయినది సహకారము (cooperation). ఈవిషయ మును గురించియే పలువురు పెద్ద లుపన్యసించిరి. ఉప న్యాసములలో, సహకారోద్యమము సంపూర్ణముగా నిర్వచింపబడినది. ఈ యుద్యమముయొక్క ప్రయోజన ములు, దీని ఆవశ్యకత, గ్రామాభివృద్ధి కిదియెట్లు తోడ్ప డగలదు?—ఈమొదలైన విషయము లన్నియు తేట తెల్ల ముగా వివరింపబడినవి.

ఆరికవిషయ సందర్భములో సహకారము తో సాటు భీమాపద్ధతిగూడ గ్రామాభివృద్ధికి ముఖ్యసర మయినదే. ఈ అంశమునుగూర్చి కొన్ని ఉపన్యాస ములుగలవు. వానియందు భీమాపద్ధతి యేవిధమున నవసర

మయియున్నదో, గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యముతో భీమాపద్ధతి కెట్టి సంబంధము కలదో చక్కగా విశదపరు పబడినది.

కొన్ని యుపన్యాసములలో, ఆరికసంబంధము కలిగిన మరొకన్ని విషయములు చర్చింపబడినవి. దేశ సౌభాగ్యోదయము గ్రామాభివృద్ధి మూలకము. అట్టి గ్రామాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణములలో నొకటి మన గృహ పరిశ్రమల పునరుద్ధరించుటయే. యని సాదాపరణముగ నొక్క చెప్పబడినది.

మిగిలిన ఉపన్యాసములలో చాలభాగము సాంఘి కాభివృద్ధినిగూర్చిన విషయములు చర్చించునట్టివి. ఇట్లు చర్చింపబడిన విషయములలో ముఖ్యముగా గ్రామ పంచాయతీలు, వాని అభివృద్ధి, తాగుదు మొదలగు దురభ్యాసములు, ఆవి మానవసంఘము కెట్లు పీల్చి పీల్చి చేయుచున్నవో అనువి వివరింపబడినవి. సంఘధర్మ ముల గురించి ఉపన్యసించుచు మానవునికి, వైస్మిక మయిన సాంఘికభావము (Group instinct) కలద నియు, అందుచేత సంఘాభివృద్ధియే మానవాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణమనియు చెప్పబడినది. అస్పృశ్యత యను మహాదోషపాతకమును మనము చేయుచున్నాము. అది తొలగిననే కాని మాము నుద్ధిగాంచజాలము. మానవ కళ్యాణమునకు, సర్వసౌభ్రాత్రము ఆవశ్యకము అని వై ఉపన్యాసములలో సారాంశము జేయబడినది.

గ్రామ పంచాయతీలను గురించి చెప్పవలె, ముఖ్య విషయములను ఉపన్యాసము లిట్లు చిరూహించిరి. స్వాతి టేవె-పాల్ట-ఆనగ్యము) విద్య, సేవీకారములను నీవార్లు గ్రామనిర్మాణమున కావశ్యకములు.

మాడు ముఖ్యవిషయము విద్యకు సంబంధించి వది. ఈ సందర్భమున సుమారు 10 ఉపన్యాసము లొసం గబడినవి. వీనిలో, ప్రవానాంశములుగ బడిగడింప బడినవి. విద్యావిధానము, ఉపాధ్యాయుడు, యువకు లకు విద్యనేర్పట, గ్రంథాలయములు- ఆశునవి. ముఖ్య ముగా, ఉపాధ్యాయుడు ఆనుదానిమీద చక్కని సంగ రులు తెల్పబడినవి. విజయన ఉపాధ్యాయుడెవరు? అను ప్రశ్నకు సరియైనసమాధాన మొసంగబడినది. నేటి కాలపు ఉపాధ్యాయులకు, ఉపాధ్యాయసార్థక నామము నకును భేదము విశదీకరింపబడినది. ఉపాధ్యాయ లక్షా ములు, ఉపాధ్యాయుని కావశ్యకములైన విషయములు సంఘమునం దాతనికి గల గౌరవబాధ్యులు మొదలగు విషయములు చక్కగ వివరింపబడినవి.

ఇవియేగాక, సంతాననిరోధము, ఉపన్యాసనై ఖరి, మొదలగు ప్రకృతకాలముందు తెలిసికొనదగిన విష యములను గూర్చి చక్కని ఉపన్యాసము లొసంగ బడినవి.

మొత్తముమీద, ఈ 75 ఉపన్యాసములతోను యీ గ్రంథము తయారయినది. వీనిలో బ్రతిపాదింప బడిన ప్రతివిషయము దేశభ్యుదయమునకు ముఖ్యమ సర మయినది. గ్రామనిర్మాణము దేశభ్యుదయము నకు హేతుభూతిము. అట్టి గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యమున కత్యావశ్యకమయినవి ఆరికాభివృద్ధి, సాం ఘికాభివృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి. ఇదియే ఈ ఉపన్యాస ముల యొక్క సారాంశమని చెప్పవచ్చును. ఈవృద్ధిరె యమునకు సాధనభూతమయినవాడు ఒక్క గ్రామపా ధ్యాయుడే. ఉపాధ్యాయుడే నిజముగా గ్రామపాధ్యాయుడు; తనూలముగ దేశోద్ధారకుడు గూడను. భావి పోరలోకమును దయారుచేయు ఉపాధ్యాయ మహా శయుడే గదా దేశభ్యుదయమున కేని, దేశావధి మునకేని ఉత్తరవాది కాగలవాడు! కావున, ఆచర్య భూతులయిన గ్రామపాధ్యాయుల సేర్పాటుజేయుట ఒక్కటి ఆవశ్యకమయిన సని.

ఈ విషయము లన్నియు నీ పుస్తకములో విపుల ముగాను విస్తృతముగాను వివరింపబడినవి. ఉపన్యా సకులందరు ఆరితేరినవారే. జగమెరిగిన బ్రాహ్మణులే. వీరందరి చి త్రి పట ముల ను మిగులకష్టపడి నేక రించి ఈ పుస్తక ము లో ముం ద్రించినారు ప్రకాశకులు. ఈ పుస్తకము ప్రతి ఉపాధ్యాయుని హస్త ములంకరింపదగియున్నది. దీనిలో నచ్చటచ్చట అచ్చు తప్పులున్నను, అవి పునర్ముద్రణమందు సవరింపబడ గలవు. ఉపన్యాసకుల ముఖతః ఈ ఉపన్యాసములు వినిన గ్రామపాధ్యాయులు కృతార్థులు. అట్టిలాభము సాందియుండనేరని గా రీగ్రంథమును దప్పక చదివి తీర నలయును. వీరలకొర కేర్పడిన ఉపన్యాసములే కావున, వీనిలో బ్రమోహించబడిన భావ, రివ్యవ్యవహారములలో బ్రమోగించబడు నట్టిదే అయియున్నది. స్వేచ్ఛగలిగినది, చులభబోధక మయినది కావున ఇట్టి ఉపన్యాసముల కిట్టి భావను వాడుటయే యుక్తము.

ఈ పుస్తకము ప్రతి గ్రామసారశాలాగ్రంథాల యములోను ముఖ్యస్థానము నొసంగింపబడి యున్నది. ప్రతి తాలూకాలోర్లువారికిని ఇది గమనింపదగిన విష యము. ఈ యుపన్యాసము లన్నిటిని పుస్తకరూపమున బ్రకటింపించుదులకు, ముఖ్యముగా గ్రామసారశాలలోపా ధ్యాయ లోకము శ్రీ శనివారపు సుబ్బారావుగారికి వెందరము లర్పింపవలసి యున్నది. ఇట్టిమాదిరి వసంత యుతు విద్యాలయ మేర్పడిన, ఉపన్యాసముల ప్రయో జనార్థము, ఉపన్యాసముల నిర్మించించుదులకు, తాడేపల్లి గూడెం తాలూకాలోర్లునా కెంతయు బ్రశంసనీయులు. వీనినిజూచి తక్కిన తాలూకాలోర్లు వారుగూడ ఈ కార్యమునకు గడంగుదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రి
విషాదసంసారము

గ్రంథకర్త:—ఆచార్యుల సద్గుణ సిద్ధాంతిగారు. వీరి కావములు, కావ్యపు జ్ఞాన, గాఢ పుటలు, రు. 1-12-0.

ఇది ఒక చిన్న సాంఘిక సాహిత్యము. సురేంద్ర మోహన భట్టాచార్యుని 'నారీక్షి' అను బంగారీ నవలకు కేవలము అనువాదముగాక, ఆంధ్రానుకరణము (Adapta tion). అనలు అనుకరణపద్ధతియొక్క రెవ్వమెట్టి సన: ఇది మనదేశభావలకు తెల్లనిదిగాని నాగరికతోన్నతిని నెలయు విదేశభావలకు జెందియుండలేదు. అనగా మన మే పెరభావయించి గ్రంథమునువదించికొన దలచినను, గ్రంథవాచకుడు మార్చియు, సాత్రినామము లకు మనతెలుగు భేదము సృష్టించియు, అందున్న విదేశ విషయములను తీసివేసి స్వదేశవిషయముల జొప్పించియు, విదేశాచారములకు స్వదేశాచారములనేర్పరచియు, ఇట్లా పాదమస్తకమును సంస్కరించి విజాతిరూపమున కొక స్వజాతిరూపమును గల్పించుచున్నాము. ఈ పద్ధతిలో ఒక్కముక్కలో తేల్చినేయవలెనన్న-సుఖముల కంటె దుర్గమములే హెచ్చుగలవనలెను. ఈపద్ధతినిహావధి ముం డోకపుపద్ధతియనిచెప్పవచ్చును. ఏలయునదీనివలననున్న విస్తృతిగాంచక సంకుచితమునచున్నది. ఇతరదేశములను గూర్చియు, ఇతరజాతులనుగూర్చియు, ఇతర ఆచారము లనుగూర్చియు తెలిసికొనవలెననెడు అభిలాషను యాపు నాపి ప్రపంచమంతయు 'మనతోసరి' యునునట్టి దుర్మార్గ వేదాంతమును బుట్టించుచున్నది. వీనిపై స్పృతి కవసర మగు కాతూహలమును అంగవ్రోహమున్నది. మరియొక లేమన, ఈ అనుకరణాచారములందు మూలగ్రంథ విధానమంతయు చూలబడుచున్నది. గ్రంథమందలివిషయ ములు మూలగ్రంథకర్తకే అనుకరణాచారమునాదమని స్వంత కవిత్వమా యను శంకపాడువి రసాస్వాదనచాలంకపఱచి

నిరుత్సాహమును గలిగించుచున్నది. ఇక సరియైనపద్ధతియే దన:—సుచలప్రభువందకావ్యంబువెల్లనువీమాత్రమునువిడిచి పెట్టక లేక మార్పుచేయుక యున్నదున్నట్లుగా రసవంతముగా లక్ష్యమా చేసినప్పుడే మనము మూలగ్రంథకర్తయొక్క పజ్జాప్రజ్ఞలను పరామర్శింప గలిగెదము. అనుచాదకుని నిపుణతయు అందే తేటతెల్లమగును. ఇట్టి పరివర్తన జరిగినగాని అనువాద వాఙ్మయమునకు సంపూర్ణ గౌరవము గలుగనేరదు.

గ్రంథవిషయము:—ఈ గ్రంథమందు వాడుక హిందూమతములోను, హిందూసంఘములోను గల దురంతముల కాహుతియైన 'వైద్యశాస్త్రీ'కుటుంబ చరిత్ర వర్ణింపబడినది. హిందూసంఘములో ఆడపుట్టుకపాపమై పోయినది. బాల్యవివాహములు, వరకుల్లుములు, లాంఛనములు, పెండ్లిశిర్షులు, బుణములు, అల్లనకు పండుగ కట్టుములు, మామగారి దివాళా, స్త్రీవిద్యవలనను స్త్రీయుద్యోగమువలనను సంఘబహిష్కరణము, లెళ్లలముగ మరణములు, కుటుంబనాశము మొదలగునవి యిందు చిత్రింపబడినవి. అనగా యిందలివివాదము మతసంఘ ఆర్థిక క్రొర్యములవల్ల గలిగినది. దీనికి నివారణోపాయములేక పోలేదు. ఇట్టి క్రొర్యమున కాలవాలమైన హిందూ శిష్టాచారములను త్యజించుట, దురాచారము రూపు మాపుట, దేశమును ధనవంతులుగజేసికొనుట అత్యవసరము. లోకక్షానము, విమర్శకృతి పురుషకారము లభివృద్ధియైనచో నిట్టికష్టములు, సులభముగ నిర్మూలగులగును.

పాత్రవివరము:—ఈ నవలలో ముఖ్యపాత్రలలో నొకడగు రామభద్రుడు డెట్టివాడన : నిలునెల్ల విషముగల ఖలుడ; పరిమవిద్రోహి; అతినీచచరిత్రుడు; స్వార్థముకొన్న వేరుగునివాడు; వైద్యశాస్త్రీ కుటుంబమును దుంపనాశనముచేయు కంకణము కట్టుకొన్నవాడు. శంకరపీఠాధిపతి ననియు, హిందూధర్మరక్షణార్థము నెలకొనియు చాటిచెప్పిన, స్త్రీవిద్యయు స్త్రీయుద్యోగమును పాపములని సిద్ధాంతీకరించి వైద్యశాస్త్రీని, వాని పూర్వైకలను హత్యగావించినవాడు. ఇట్టి వీనిని సజీవముగా చూపముచేసియు, చిత్పితాకులకువేసినను పాపము కాదు.

ఇంకొకపాత్రయగు గోపాలరావు ఆధునిక నాగరికరంలోని సుగుణములను విడిచి దుర్గుణములనుమాత్రమే చేపట్టిన మహానుభావుడు. వీని చరిత్ర చదివిన జాలిగలుగుచున్నది.

కైలి—గ్రాంథికకైలి వాడబడియున్నది. కాని సాంఘికరచనలకు వ్యావహారికముపెట్టినచేరు. ఇది లేకుండుట గ్రంథకర్తలో నొకలోపమే. కైలిసలభముగను, సరసముగనున్నది. నవలయందు మనకు గల్గితాత్మాహలమునుగూర్చి వేరుగా చెప్పవసరములేదు.

ఈగ్రంథమును ఇదివరకు పూర్వచారపటము సంఘ సంస్కర్తలుగా మారుదురులకు సందియములేదు.

అయ్యవారు:—గ్రంథకర్త, భారతీ ముద్రణాలయము, బరంపురమని వ్రాయవలయును. టి. కా.

గీర్వాణ వాక్ ప్రపంచ చరిత్రము
వైదికకాలము: లౌకికకాలము అని రెండుభాగములు, క్రాను ఫు. ౧౩౫ + ౧౯౯ = ౨౩౪.

సాహిత్యోత్సాహి పిన్నంరాజు వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు—వాయునందన ముద్రాయంత్రము—కావలి—వెల 1-4-0.

ఇది ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నుండియు, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునుండియు వ్రావ్యభాషాపరిక్షలకుఁబోవు విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తమైనది గ్రంథకర్తగారు ప్రాచ్యప్రతీత్యవిమర్శనములను సంశోధించి యీచరిత్రమును తేటతెలుగున వ్రాయుటచే నిది విద్యార్థులుకానివారికిని ఉపకరించును. ఇందలి ప్రథమభాగము వైదికకాలము. రెండవ భాగము లౌకికకాలము. ప్రథమభాగమునందు వేదముల కాలమును గూర్చియు, నందలివిషయములనుగూర్చియు నూత్రములనుగూర్చియు, రామాయణాది పురాణములనుగూర్చియు, దర్శనములను గూర్చియు సవేకములైన చర్చలుగలవు. రెండవ భాగమున

మున మహాకావ్యాదులను గూర్చియు, నాటకములను గూర్చియు, కవులనుగూర్చియు జాలవిషయములు కలవు. ప్రాచ్యభాషాపరిక్షలకుఁబోవు విద్యార్థులెల్లరును నీగ్రంథమును దప్పక చదువవలయునని మాయాశయము.

తేకుమల్ల - రాజగోపాలరావు.
భీమావ్యాపారము

క్రాను ఫు. ౯౬. వెల అ. ౮-౪-౦. కర్త: శనివారపు సుబ్బారావు గారు, ఆర్లవైజయ అండ్ ఏజెంటు ఆంధ్ర ఇన్స్ట్రూమెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, కొత్తూరు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా. ఈ పుస్తకములో భీమావ్యాపారమునుగూర్చి తెలిసికొనగోరవారికి, కావలసిన విషయములన్నియు జేర్చబడియున్నవి. శ్రీయుత సుబ్బారావుగారు, ఎంతటిప్రయాసమునకైనను సహించి, శ్రమపడి, దేశీయ నాయకులు, రాష్ట్రీయ నాయకులు, అర్థశాస్త్రరాజకీయాదిశాస్త్రజేత్రులు మున్నగు సుప్రసిద్ధ మహాశయులను గలిసికొని, భీమాపద్ధతిపై వారి వారి అభిప్రాయములగ్రహించి పాశకుని ఉపయోగార్థమై ఈ గ్రంథమును ముద్రింపించి యున్నారు.

ముఖ్యముగా, ఆంధ్రదేశములో భీమాపద్ధతి అననేమో ఎరుగనివారేలేదు. ఎరిగినవారున్నను, వారికి, ఈపద్ధతిపై నిరసనభావము ప్రబలియుండుటచే, మన ఆంధ్రరాష్ట్రమున భీమావ్యాపారము చాల వెనుకబడియున్నది. రెండు కోట్ల ఆంధ్రులకుగాను, ౧౩౮౪ మంది మాత్రమే జీవితములను భీమాచేసిరన్నచో, ఈ విషయమున, మనమెంత వెనుకబడి యున్నామో విశేషముగమనుచున్నదిగదా!

ఇతరదేశములలోఁ బోల్చిచూచిన, మన భారతదేశమే, ఈవిషయమున నెంతయో వెనుకబడియున్నది. గ్రేటుబ్రిటనులో ౪౫౦ భీమాకంపెనీలును, అమెరికాదేశమందు ౧౯౯౭ కంపెనీలునుగలవు. ఆదేశములకంటె పెద్దదయిన మన భారతదేశమందు ౮౬ భీమాకంపెనీలు మాత్రమే కలవటమిక్కిలి విచారకరము. ప్రపంచమందున్న దేశములన్నిటిలోను మొత్తము మీద ౫౨౨౩ భీమాకంపెనీలున్నవి. మనము నిజముగా, మన దేశముగూడ ప్రపంచమందు ముఖ్యస్థానము నాక్రమించవలయునని, అభిలషించుచో, ఈభీమాపద్ధతి విషయమై మన మెంతశ్రద్ధచేయవలయునో వేరుగ చెప్పవసరములేదు.

ఇట్లుండ, ౩౩కోట్ల జనులకు నివాసస్థూమియైన భారతదేశమందు ౮౬ భీమాకంపెనీలు మాత్రమే కలవు. ఇందులో ౨౬ కంపెనీలు విదేశీయులవే. ఈ కంపెనీల మూలమున, మనదేశమందున్న ధనము విదేశములలోని కేట్లు ప్రవహించుచున్నచో వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. ఇన్నిటికి మనదేశమున మనభారతీయ సోదరులేగదా ఏజెంటు! ఈవైవిషయమును వారు గమనించిన పిమ్మట గూడ, ఏజెన్సీల నెంకను విడువకున్నా రనుటకంటె విచారకరమైన విషయము మఱియొకటి యుండఁబోదు. మనదేశములో మొట్టమొదటి స్వదేశీభీమాకంపెనీ నేర్పాటుకావించినవారు క్రిశ్చిమలగులాంబజవతిరాయగారు. వీరు స్థాపించిన లక్ష్మీఇన్స్ట్రూమెన్సుకంపెనీని గాంచియే, స్వదేశీ భీమాపద్ధతి అభివృద్ధిగాంచినది. నేటికా కంపెనీలసంఖ్య ౬౦వరకు పెరిగినది. ఇదిచాలదు. ప్రతిభారతీయుఁడును తన జీవితమును భీమాచేయించవలయును. ఇందుచే, స్వార్థమునకేగాక, దేశమునకుగూడ మహోపకారము గావించినవా డగుచున్నాడు.

ఈ గ్రంథములో, ఆంధ్రభీమాకంపెనీలో భీమాచేయుపద్ధతిని నూచించు అనుబంధములు గూడ చేర్చబడియున్నవి. ఇవి గాంతున ఆంధ్రభీమాకంపెనీ లాభదాయకమయిన దనియు, అందులోని మరతులు సౌలభ్యము గలిగినవనియు తోపకమానదు.

అప్పుడప్పుడు, కృష్ణ, ఆంధ్రప్రతిక సంవత్సరాది సంచికలలో వ్రాసిన వ్యాసములలోని అంశములనే, యెత్తి ఈ పుస్తకరూపమున రచించినారు. ఈ భీమావ్యాపారము అనుగ్రంథము సుబ్బారావుగారికి దేశసేవ యందు గల అనురక్తిని జూచుచున్నది. పుస్తకము ఘూర 100 పేజీల గ్రంథమే అయినను, విషయబాహుళ్యము కలదియే యగుచున్నది.

ఈ గ్రంథమును రచించి శనివారపు సుబ్బారావు గారు, ఆంధ్రుల కుపకారము సలిపినారు. ఈగ్రంథమును ప్రతి ఆంధ్రుఁడును జదివి, భీమావలన తన సొంతమునకును, దేశమునకును, ఎట్టి మహోపకారము కలుగుచున్నదో గ్రహించి, ఈ యుద్యమమును ప్రోత్సహింపగోరుచున్నాము. శ్రీసుబ్బారావు గారు ఇట్టి ఉపయోగకరములైన గ్రంథములను వెక్కిరిసి ఆంధ్రభాషలో రచించి దేశసేవయొనర్తురు గాక యని కోరుచున్నాము
అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రి

దశావతారదండకము

గ్రంథకర్త: కలవగుంట శేషచార్యులు, ఉండిపురము మునిసిపల్ హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులు. చిన్న పుస్తకము. పుటలు ౨౦. వెల ౦-౦-౯.

పేరునుబట్టి పుస్తకమునందలి విషయము తెలియును. దండకరచనాసామర్థ్యము వీరికుండుట తెలుపుట తప్ప దీనివలన నీక నెట్టి ప్రయోజనము కానరాదు. ఇందు వీరి విచిత్రపదప్రయోగములు చూడదగును:

- “వామ్మావతారంబు ప్రేమంబుతోదాల్చి”
  - “భూమ్యాంతరిక్షంబులకొ”
  - “యీమామూఢ్య పాదంబుచే”
  - “క్షుత్రియ శ్రేణినికొట్టి”
  - “శ్రీమైథిలీ పట్టణంబుకొ”
  - “రక్కసానీకముకొ”
  - “జీర్ణంబులొ చేలధారుకొ”
- ఇట్టివి నిండుకు ఉన్నవి.

చిప్పగిరిమాహాత్మ్యము, వచనము
(మూడవ మార్పు)

గ్రంథకర్త: ప్రొద్దుటూరి నరసింగరావు గారు, బి. ఏ. గురుప్రసాద (లచ్చిరాజుపిఠి) నర్సారావుపేట, కాకినాడ. పూల్ స్క్రైప్ట్ ౨౦ పుటలు. వెల రు. ౦-౩-౦.

ఈ పుస్తకమునకు విజయదాసుల చరిత్ర అని నామాంతరము. ఈవిజయదాసు పురందరాది మాధ్వ మహానుభావులలో నొకరు. వీరిచరిత్ర, మాహాత్మ్యము ఇందు వివరింపబడినవి. చిప్పగిరి గుంటకల్లు జంక్షనునకు ౩ మైళ్లదూరమున నున్నది. మధ్వమతమువారీ గ్రంథము జరుపవగుదురు.

బ్రహ్మచర్యము: వచనము

గ్రంథకర్త: కొమాండూరి సంపత్కుమారాచార్యులుగారు. క్రాను పుటలు ౫౬. వెల రు. ౦-౪-౦.

విలాసము: బ్రహ్మచర్యశ్రమము, సామూహ్య, గుంటూరుజిల్లా. బ్రహ్మచర్యమును ప్రతిపాదనపుడును అవలంబింపవలెను. అందువలన మనశ్రేయముల కారోగ్యము సాగును, బుద్ధివికసించును. అపుడు మానవుడు ఆత్మకల్యాణమునకును, లోకకల్యాణమునకును ఉపకరింపగలడు. కావున బ్రహ్మచర్యమునేమియో, దాని నెట్లు లాచరింపవలెనో తెలుసుకొను టావశ్యకము. అందుకీ గ్రంథము కొంత యుపయోగించును. శాస్త్రమును, అనుభవమును పురస్కరించుకొని పుట్టిన దీపుస్తకము.

My Master. (నాగురువు)

దివాన్ బహదూర్ డాక్టర్ సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నమునాయుడు(కెటి,ఎం. ఏ., ఎల్. టి. డి. లిట్)గారి ౬౭వ జన్మదినోన్ని సందర్భమున ఆతని శిష్యుడొకడు ౧౧-౧౧-౨౯ నాడు తన మిత్రులందరకును పంచిపెట్టుటకుగాను ఇంగ్లీషున వ్రచురించిన క్రాన్ ౧౫ పుటల చిన్న పుస్తకమిది. మంచిబందరునజన్మించి నోబుల్ కళాశాలయందుపాఠ్యాయులుగ నుండి ప్రశంసను బడసి, పీఠాపురము రాజావారి కళాశాలాధ్యక్షులుగ నుండి ప్రసిద్ధినింది, చెన్నపుర విశ్వవిద్యాలయమునకు మొదట ఎన్నుకొనబడిన ఉపాధ్యక్షులుగనుండి క్రిగించిన శ్రీనాయుడుగారి నెరుగనివా రుండరు. మఱియు ఆదర్శ బ్రహ్మజీవనమును గడపుచు, సత్యనిరతికి, ధర్మకాంక్షకు, జౌదార్యమునకు, దానమునకు, భక్తిభావమునకు, విషయమునకు, సంఘసంస్కర్తృప్రాయకత్వమునకు వీరి నందరును గుర్తించి కీర్తింతురు. వీరి ఉపన్యాసములు, ఉపాసనలు, ధర్మప్రసంగములును ఎక్కడనో ఎప్పుడో అందరును వినియుండవలెను. అట్టి వీరి వ్యక్తిజీవనములోని కొన్ని ముఖ్యాంశములను, జనసామాన్యమునకు

అల్పాంశములుగ కనబడువానిని కొన్నిటి నీ చిన్ని పుస్తకమునందు వివరించి వాని వలన వీరి గొప్పగుణములను గ్రంథకర్త మరియు సృష్టికరించెను. సాధారణముగ నంద రెరుంగని చిన్నిచిన్ని విషయములు, వారి దుస్తుల మాదిరి, గృహజీవనమున పొదుపు మొదలుగు సంగతులు తెలుసుకొనుటకు శ్రద్ధయు, ఆతురమును కలుగుచుండును. ఈ పాత్రము చిన్నదైనను దానియందు దిమిడియుండు భావములు గొప్పవి. ఆదర్శపురుషుల జీవితవిశేషములు అవశ్యపరచియుములు గదా! జ. బ.

The Next Rung (పై మెట్టు)

గ్రంథకర్త: కే. యస్. వెంకటరమణిగారు, 'శ్వేతారణ్య' ఆశ్రమము, మైలాపూర్, మద్రాస్. క్రాస్ 156 పుటలు గ్రంథము, థెడర్ వెయిట్ కాగితములపై చక్కని యచ్చు, అందమైన గట్టితెండు, రేపరుకవరు, వెల రూ. 1-8-0.

వెంకటరమణిగారు మంచి యోచనా పటిమయు, నవీనభావములును, చక్కని రచనాశక్తియు, ఇంగ్లీషునందధికారమును గలవారు. వీరి పుస్తకములు ప్రపంచము లోని జ్ఞానసముదాయమునకును, ఉన్నతాదర్శములకును తోడై మానవుని అభ్యున్నతికి మార్గదర్శకము లగును.

ఈ 'పై మెట్టు' అను పుస్తకమున నితడు మానవ జీవితమున కొత్త నిచ్చెనయందలి పై మెట్టు సుద్దేశించి వ్రాసెను. ఇప్పటి ప్రపంచ నాగరికత నితడు అడుగుమెట్టు నాగరికత యని నిరూపించును. ఇందుకు మీదిమెట్టును, ఆపై మెట్టును, ఎక్కి చివరకు దేవునిపదతలమునకు చేరు మార్గము నిత డీపుస్తకమున చూపి, మానవునియందున్న శక్తులకు నవ జీవనమును పోసెను.

మొదటి 76 పుటలును, 12 అధ్యాయములుగ విభజింపబడి మానవుని మొదటి విజయములు, ప్రభుత్వము, ఆస్తి, మతదర్శము, యుద్ధము-శాంతి, విజ్ఞానశాస్త్రము యొక్క పరమావధి, వంట-వస్త్రములు, వ్యవసాయము-వలసపోషణము, విద్య, మన అడ్డంకులు, తరువాతి మెట్టు, నాప్రజాస్వామికరాజ్యము అను శీర్షికలక్రింద మానవుని నాగరికతాపరిణామమును గూర్చి చర్చింపబడెను. అరణ్యములోని మూర్ఖజీవనపద్ధతినుండి పౌరజీవనమునకు మానవుడు మరలిననాటికథానందలి యున్నత ఆశయము లును వివరించిరి. నేటి మన మట్లు నాగరికత ప్రభుత్వము, ఆస్తి, వివాహము అను ముక్కాల్పిటపై నమరియున్నదనిరి. ఆహారపచనము వివాహమున కారంభమనియు, వివాహము ఆస్తికి మూలమనియు, ఆస్తి ప్రభుత్వమునకు ఆరంభకారణమనియు నూత్నముగ నిర్వచించి వ్యాఖ్యానము వ్రాసిరి. ప్రపంచ శాంతి సంతక్షణమునకు యుద్ధ మవసర మునది వట్టి దురభిప్రాయమని వక్కాణించిరి. శాస్త్రజ్ఞాన పరిశోధనముల పరమావధి నిత్యసత్య వస్తువు నెరుంగుటై యున్నదనియు ఉపయోగకరమును, నిర్వాణవిషయకమును నగువాని కనిపెట్టడము వాంఛనీయుముగాని విధ్వంసకమును మానవశక్తివివాళకము నగు పరికరసంపాదనము కాదనియు వ్యక్తపరచిరి. ప్రధాన ఉద్యోగముగ వ్యవసాయమును ప్రపంచమంతటను అశ్రద్ధ చేయుటవలన నిపుడు ప్రపంచ శాంతి సుఖములకు భంగము కల్గి తూగుచెడినదనియు బోధించిరి. ఋణము చేయుటయు ఋణము నిచ్చుటయు దానిపై వడ్డీలను వసూలు చేయుటయు మానవులకు గొప్పనష్టమును కలుగజేసినవినిరి. పాఠశాల విద్యయు, డబ్బుపుచ్చుకొను ఉపాధ్యాయునకు బిడ్డలను ఒప్పించుటయు తప్పుమార్గమనిరి. స్వగృహమే నిజమైన విద్యాలయమనియు, తిలిదండ్రులే ఉత్తమోపాధ్యాయులనియు, ప్రకృతియు, పరిసరముల జీవనమునే విద్యార్థికి జ్ఞానము నిచ్చుననియు వీరి దృఢాభిప్రాయము. వైవాహికజీవనమును, సంతతిని కనుగొనుటయు మానవుడు గ్రుడ్డిగా సాగించుచున్నాడే గాని అందలి పవిత్రతను, జౌన్నత్యమును గ్రహింపలేదనియు, ఉత్సృష్టమైన సంతతి ప్రబలుటకు ఉత్తమ భావప్రచారము కావలెననియు సృష్టికరించిరి. శాస్త్రము, మతము, కవిత్వము, వేదాంతము, ధ్యానము, సంగీతము-వీని యొక్క కేంద్రప్రయత్నము యొక్క ఫలము అట్టి నూతన మానవసంతతిని సృష్టించుట యగుననుచున్నారు. అంతమున నేమాదిరి ప్రభుత్వమైనను నశించియే పోవలెననియు, ఉండనే మాడదనియు వీరి వాదన. సకల జాతీయ పునర్ని

ర్మాణమునకును మూలము పునాది గ్రామమే అయియుండవలె నందురు. రాజ్యమంతయు గ్రామములుగనే యుండవలెను. పాలములరూపమైన స్థిరాస్తి యందరకును సమానముగ నుండవలెను. చిన్నభూములకు పన్ను లుండరాదు. పర్యవసరము దిగుమతిపన్ను లుండరాదు. ప్రపంచమంతటికి నొకవ్యావహారికభాషయు, దేశమంతటికి నొకభాషయు నుండవలెను. అవి ఇంగ్లీషు, హిందీ, చైనా భాషలు కావచ్చును. సుఖమునకగు-అనగా నిత్యజీవనమునకు ప్రధానముకాని-విలాసవస్తువులును వస్త్రములును నిరుత్పాదకములగునవి; నిరసింపబడవలెను. ఆహారము ప్రధానముగాని, వస్త్రాలకారము ప్రధానము కాదు. పరిశ్రమనిన్నియు జాతీయమొనర్పబడవలెను. వ్యవసాయము వ్యక్తిపరము చేయవలెను. మన సంస్థల నన్నిటిని పరిశీలించుకొందము, పరామర్శించుకొందము. నీచమైన, స్వార్థయుతమైన వానిని తొలగింతుము. పురాతనమై వాడుక వడినవానిని విడిచిపుత్రము. జీవనముయొక్క భావ్యా ఆధికారమునగాక అంతశ్శక్తులపై యధికారమును సంపాదించుకొనవలెను; తూటగుర మగువానిని విడిచి శాశ్వత మగువానిని, గ్రహింపవలెను. ఆచరణాభ్యాసములలోనికి నవ్యమగు దానిని, ఆత్మయుతమగుదానిని, స్వార్థదూరమగుదానిని, మహనీయుమగు దానిని జీర్చించుకొనుడు-ఈ మొదలుగనవి గ్రంథకర్త మొదటిభాగములో వ్రాసిన కొన్ని అభిప్రాయములు మాత్రము.

64 పుటలుగల రెండవభాగమున అభ్యుదయ భారతదేశముయొక్క ప్రబోధమునుగూర్చి వ్రాయబడినది. భారతవర్ష మయొక్క స్థానము-కర్తవ్యము, భారతదేశమున కిప్పుడున్న లోప మేది, సాంఘాతికాధిపత్యమా, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యమా, భారతీయసంస్థానములు-బ్రిటిషు ఇండియా, భారతీయగ్రామము, స్వరాజ్యభరతివర్ష మయొక్క కొన్ని సమస్యలు, ఆశయసాఫల్యము, భారతదేశమునకు స్వరాజ్యవిధానము అనుశీర్షికలక్రింద 8 అధ్యాయములకలవు. నేటి ప్రపంచమంతయు రాజకీయైక్యమే పరమావధిగ ప్రాపించుటకు వాంఛించుటలేదు. జీవనమంతటియొక్క జ్ఞానవిషయమైన-ఆధ్యాత్మికవిషయమైన విశ్వము ఏకీభావము - అద్వైతము - నెలుంగులకు ఆశించుచున్నది యని ఈభాగము తొలుత ప్రస్తావించబడినది. భారతదేశసంప్రదాయమున నెప్పుడును రాజకీయప్రాభవముకంటె వేదాంతతత్వజ్ఞానమునందలి వాంఛయే ఎక్కువగుండుట యొక్క మహత్తమగూర్చి వివరింపబడినది. ప్రపంచమున నెప్పుడును ఏకవ్యక్తి పాలనము, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యమును మేలుచేయజాలియుండలేదనియు భారతీయతత్వమున కది యసలేసరిపడదనియు సాంఘాతికపద్ధతిని రాజ్యము జరుగవలెననియు బోధింపబడినది. మొత్తము భారతదేశీయభావము కొఱకు సంస్థానాధిపతులు కొంతత్యాగముచేసి బైటికి రావలెననియు అంగ్లప్రభుత్వమువారి చేతి కిలుబొమ్మలుగాక దేశసాభాగ్యమునెంచి జాతీయతను పెంపొందించుకొందురుగాక యనియు కోరబడినది. భారతీయగ్రామములోని కార్యనిర్వహణము, పౌరజీవనమునే మొత్తము దేశప్రభుత్వమునకు నాదర్శప్రాయముగ నుండవలెనని చెప్పబడినది. గ్రామమే దేశమున కాయువుపట్టు, పంటల గాడియని మరల మరల పేర్కొనబడినది. వ్యయసాయ సంబంధమైన ఋణములను వదలించుట, జనసామాన్యమునకు విద్య, నైతికదశవ్యయము బాగుగా తగ్గించుట లేక మానుట, ప్రభుత్వ నిర్వహణ వ్యయమును పెక్కు-రెట్లు తగ్గించుట, అత్యంత-ఉన్నతోద్యోగి నెలకు నేయిరూపాయిలకంటె నధికమియమండుట-ముఖ్యమని తెలుపబడినది. గ్రామసంఘము, పంచాయతీ, జిల్లాకార్య నిర్వాహకసంఘము, రాష్ట్రీయసంఘములు, కార్యనిర్వహణము, భారతీయ సమాఖ్యసభ-ఇవి ఒకటిపై నొకటిమెట్లుగా ప్రభుత్వము జరుగవలెననియు, క్రమముగ మధ్యమెట్లు నెమ్మదిగ తొలగిపోయి గ్రామపంచాయతీ గ్రామమును నిర్వహించుచు నుండవలెనని-ఒకరిపై రాజ్యములను నిర్వహించుచు నుండవలెనని-ఒకరిపై నొకరు రాజ్యమేలు పద్ధతి పోపనే వలయుననియునొకరి చెప్పబడినది. స్వతంత్రభావము అందరు వ్యక్తులలోను అన్ని గ్రామములలోను కలిగి ఉన్నతశాస్త్రపరిశోధనల వలన నేర్పడిన పరికరములను సదుపాయములను సౌఖ్యమున కుపయోగించుకొనుచుండియు యంత్రసాధనల నాగరికతయందు వ్యాపారము తొలగి బ్రహ్మానంద

నిచ్చు పరమశాశ్వతవస్తువును గూర్చిన వాంఛను వృద్ధిచేసి కొను నవకాశములను గూర్చి చెప్పబడిన నీగ్రంథము ముగింపబడినది. అనుబంధముగ చేర్చిన ప్రపంచములోని 42 ముఖ్యదేశముల వైశాల్యమును, జనసంఖ్యయు, ప్రభుత్వదాయమును తెలుపు పట్టిక రాజకీయలోకజ్ఞానమున కంతయు తోడ్పడును. దినమునకు తలకొకటికి 6 అణాల వంతు ప్రపంచమంతటను నగు మానవశక్తి దుర్వినియోగమును పట్టి ప్రభుత్వముల వలన నష్టము నూహించుకొనుడు అని యీ అనుబంధము కుడిని హెచ్చరింపబడినది.

మొత్తమున ప్రపంచముయొక్కయు, భారతదేశముయొక్కయు ఆది దరిత్రమునుండి ఆధునిక నాగరికతా చరిత్రమువరకు నుండు పరిస్థితుల పరిణామముల వర్ణించుచు నవీననాగరికతను గూర్చిన నిర్వాణరూపమయిన ఆలోచనను కావించు నీగ్రంథము ఆదర్శ సాంఘిక, ఆర్థికరాజకీయ, ఆధ్యాత్మిక విషయలయొక్క ఆదర్శ పరిస్థితుల నూహించుటకుతోడ్పడుచున్నది. ఋషులను, దీర్ఘ దర్శులను భారతీయ సంప్రదాయములపై నిర్మించిన విధానమునుపురస్కరించుకొని ప్రపంచశాంతికిని, అంతర్జాతీయ సౌమనస్యమునకును దారిచూపు నీ 'పై మెట్టు' చంకిరిని బుద్ధిమంతు లందరును వినికి పోగలరు. జ. బ.

ముత్యాల సరములు-చిన్నకథలు

గ్రంథకర్త: (కే. శే.) గురజాడ వెంకటఅప్పారావుగారు, బి. ఏ., ఎఫ్. ఎమ్, యు., ప్రకాశకులు: గురజాడ వెంకట రామదాసుగారు, విజయనగరము, క్రాసు ౧౬ పైజా. ౧౦౦ పుటలు. వెల తెలియదు.

చాలకాలము క్రిందలే ప్రకటితములైన ఈసంపుటములోని కొన్ని ఖండకావ్యాలద్వారా శ్రీఅప్పారావు పంతులుగారు తమసంస్కార ప్రియతమ ఒకవంక కొంత గౌరవాదరాలను, వేటొకవంక కొంతనిరసనను సంపాదించుకొన్నారు. నేటి తెలుగువాడ్యులు కొత్తపాకడలకు బీజాలు, నూనెల వీరికవిభరించి ఉన్నది. నేటి సారస్వత పరివర్తనానికి వీరికాంత. వీరికవిత్వో విస్మయము.

యాదృచ్ఛికమైన స్వప్నోల్లేఖనముచేత గాక, ఆవేశవిస్ఫోటనముచేత గాక, బుద్ధిపూర్వకముగా విప్లవము, పరివర్తనము అవలంబిస్తుంది వీరి సారస్వత రచనోద్వేగము. కనుకనే కాబోలు, ఈకావ్యాలలో తేజము, సారము అపూర్వములు.

శక్తిచేగాని, పరిమాణముచేతగాని ఈకావ్యముల-అన్నికావ్యాలూ తొలుతనే ప్రకటింపబడి ఉన్నా- ఆధునికవాచ్చయ్యానికి అధినాయకత్వము వహింపలేదు. అయితే ప్రకటితములైన 'లంకారాజకల' మొదలైనకావ్యాలు తమ ప్రోద్బలముచేత ఒకనూతనమైన అభిరుచి వాద్యములలో రేకెత్తింపక పోలేదు. నూత్నకవిత్వ పథప్రదర్శనమే చేసినవి. వీరి తేజస్వి అయిన ప్రతిభ 'ముత్యాలసరము' అనే కొత్త ఛందస్సు ప్రసరింపజేసి శాశ్వతఖ్యాతి గెంచుకొన్నది. ఈఛందస్సు వీరు నేర్పుతో-ముఖ్యముగా కథనకావ్యాలకు- వినియోగించి దీనిఅందమునూ, ఆచూక్యమునూ ప్రదర్శించివారు. తిరువాతి యువకవులచేత పాలుపులు దీజిన ఈ 'ముత్యాలసరము' తొలుత వీరిచేతమాత్రము నియమాగతసౌందర్యము కొంత కొఱవడినమాట నిజము. అయితే చిరకాలమునుండి వాద్యములలో అవలంబనము పొంది ఉన్న ఉత్కటనియమాల నిరంకుశతకు ఎదురొడ్డి నిలిచి వీరు తమకుడికి ఒక విచ్ఛలవిడితయిన, సున్నితమైన ఛందస్సు లలితసంగీతముతో వెలయించుకొనలేనని పూనిన సంకల్పమే ఈయనియొకటి బాధ్యము కావలెను. ఇంక, 'సాటివా రోదార్చు' వంటి వాక్యదోషాలహారచయిత లక్ష్మ్యపెట్టలేదు. శైలిలో ఆసంస్కృతి వీరి సంస్కారలాలసకు ఒప్పినది- శాతీయత తీసి విలసిల్లి నంతవఱకు-ఉత్కుశతలో కొంత అతిక్రమించుకూడా. ఈ ఉల్లంఘనానికి అతిగా ప్రేరేచిన ఒక స్వాతంత్ర్యము వీరికి సహజమై, పులకరించే కవితాలోకనపటిమలోని కొఱతల నాక్రమించి, ఇంచుమించు ఏకావ్యానికి సమగ్రత మార్చుకొనేనిష్ట కుదురనియలేదు కాబోలు.

అయినా, 'లంకారాజకల', 'కన్యక', 'దాసున' పీఠియన మొదలైన కథన కావ్యాలలో స్వల్పమైన భాషానియమాలచేత సహజమధురమైనవీరి శైలి మధుర

తరమయినది తరుచు. దీనికి తోడు, వాడుకభాష అన్నందులకు, చక్కని నుడికారము, జాతీయత, స్వాభావికత ఒప్పించును. సంభాషణ భాగాలలో నాటకాభివ్యక్తి సాంద్ర్యాలు కలుగజేయును. వాడుకపట్టు సహజముగా, సమర్థముగా విలసిల్లుచుంది. కథనములో జీవము పొంగుతూ ఉంటుంది. 'పూర్ణమృత' అనే ఆడపిల్లల పాట మన మధురకవిరస పోకడలలో తీపులు చిలికి, సందర్భ మెఱిగిన చుడిలో, కన్నెవలె పవిత్రమైన జాతికథతో పాఠకుల సానుభూతిని చూడకొంటున్నది.

క్రొత్తభాషలతో సుకుమారముగా సత్యసౌందర్యనిరూపణచేసే భాగాలు రచయిత కళారహస్యసౌందర్యానుభవము వెల్లడిస్తూ ఉన్నవి.

జీరి భాషకవితలో రాజభక్తి, దేశభక్తి, సంఘ సంస్కరణము మొదలైనవిషయాలు తావున్నవి. జీవి తపరాచుర్యము కొంత నిర్వేదములో మెలిగినది. ఇట్టి నివయాల కవితలలో ఆంతరికస్వరూపము ఉన్నా, ఆంతరికశక్తి అంతగా కన్పడదు. అయినా కొన్ని పోకడలు రీతిగా ఉన్నవి. కథనకవితలో తమతరాలను నాట జేసేనేర్పు వీరికి ఎక్కువ.

గద్యకథానకములలోనూ వీరి ఈవాడుకర్యము విశిష్టము. కథానకవ్యవధులు ఉత్తమరీతిని తృప్తిపఱచి గలవీరి చిన్నకథలు ఈవాడుకయానికి వీరిని తొలుతటి రచయితగా నిర్ధరింపగలిగి ఉన్నవి. ఈసంపుటము సకాలములో ప్రకటితము కాకపోవడము ఈవాడుకర్యము కొంత తగ్గించినది. ఈసంపుటములోని రెండు చిన్నకథలుగా 'మోషేలేమిటి?' అనేది వాడుకయానికి ఒకచూప.

'శేవుడు చేసిన మనుషులారా
మనుషులు చేసిన దేవులారా!
మోషే లేమిటి?'

ఈఆంధ్రములో కథాతాత్పర్యము సక్రమంగా సూచితమైంది. ఎంతదాని నుండిన అటు కథనము ప్రశంసనీయముగా ఉన్నది. ప్రధాన కథాభాగము ఉద్దేశ్యాల ప్రాయముగా సీర్పించిన కథాభాగములో ఒకపాత్రనోట విచ్చించుచు, ఈ రెండిటికి సమంజసమైన సంగ్రహము చేర్చుతో కూర్చబడింది. అంతటా హాస్యము కళామయమై విరిచిఉన్నది. ఉత్తమస్వరంగము స్వాభావికకవనంబునక కవియిత ఆకాయలను సమర్థముగా, సమర్థాగ్రముగా ప్రార్థిస్తూ ఉన్నది. గద్యరచనలో, ముఖ్యముగా హాస్యస్వరంగరచనలో, వీరు విజ్ఞానులు.

జీరి వాడుకయును లోకముతో విచారంబంధము ఏమిటక కనవిధి విస్తరించడానికి ఉద్దేశమై ఉంటుంది. లోకస్వప్నము తెనలో ఆచరించుకొని, దానియొద్ద రసకర్తవ్యము నెఱచేర్చుచుంది. 'అంరాజుకల' జీరి సాంఘికాశీయాలులకు, కవితాశీయాలులకు విద్యకమైఉంటూ, కవితాశక్తినిమాత్రా ధరించి, వాడుకయానికి వీరికవితాజీవిత ప్రయోజనము ఒకవిధముగా సంగ్రహించి ఉద్విగ్నాచిస్తుంది.

స్వసంప్రముగా క్రొత్తపద్యము ప్రోత్సహించిన జయము అనల్పుడు. నేటి బ్రాహ్మణములలో ఈ ప్రతిభ ప్రపంచ మయితే ఆ జయమునా పరిమాణము దరిణామము ఇంకాగప్పగా ఉండేది. అయితే ఈ ప్రోద్బలాలకు ప్రోద్బలమే జీరి వాడుకయును.

జీరినవ్యప్రతిభ కొలదివాడుకయుతోనే తనప్రవృత్తి చాలించుకొడము కోచనియమే. జీరి ప్రతికా న్యాసములు, ఇతర రచనా శీలములు ప్రకాశములు కూర్చి త్వరలో ప్రకటింపనున్నారట.

దీనిసంపాదకయ నిర్వహణము అంత ప్రృథికరముగాలేదు. కొం. జ.

క మ లా వా చ క ము లు

- 1-వ తిరగతి క్రాసు పు. ర.౮. వెల రు ౦-౨-౬
- 2-వ " " పు. ౨౦. " ౦-౩-౦
- ౩-వ " " పు. ౮౮. " ౦-౪-౦
- 4-వ " " పు. ౧౨౦. " ౦-౫-౦

గ్రంథకర్త : సత్తరాజు కామేశ్వరరావు పంతులుగారు, వి. వ్య. యల్. టి. నర్సాపురం గవర్న మెంటు ట్రెయినింగ్ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు.

ప్రకాశకులు : వేంకటరావు అండుకో., ఏలూరు.

ప్రకృతము రెండవతరగతివాచకముకావడము విమర్శించుచును:

ఈ పుస్తకము ౬ లేక ౭ ఏండ్లు గల బాలికలకు ఉద్దేశించబడినది కావలయును. ఇట్టి పుస్తకమున ప్రకృతి విద్యావిధానమునుబట్టి చిన్ని కూనలు చదువు విషయములు వారి మనస్సున నాటుకొని వారిబుద్ధిని వికసంపజేసి, వారిభావములను పెంపొందించుట కుపకరించుచువిగ నుండవలెను. ఇట్లుండటకు వారియాడుకను దగినవిషయములను గురించి, వానిని మృదుపదములుగల తిన్నని రచనమున వివరింపవలెను. వాక్యములు సరివినతోడనే వాని అర్థము స్ఫురించునట్లుండవలెను. ముందుచెప్పిన విషయమునకు, తరువాతచెప్పు విషయమునకు అనుక్రమము, పాండిక ఉండవలెను. నడుచునడుచు అనావశ్యకము లగు ప్రశ్నములును, సంశేషమును గలిగించు విషయములను చొప్పించకుండవలెను. కొండపిటిచే త్రాడుమంటి వాక్యములు, పిడుగురాళ్లంటి పదములు నుండకూడదు. శకటరేఖములు, అర్ధానస్వరములు పాటింప బనిలేదు. ఒకవేళ పాటించినను నిర్దుష్టముగ పాటింపవలెను. కాని నాలనతరగతివరకు సర్వధా వాటిని పాటింపకుండుటయే శ్రేయము. కుసంధులు, కుసంధులయినను క్లిష్టములు, నుండజనదు. విసంధికముగ నుండుటొప్పును. ఒక్కొక్క పదమునకు గలపర్యాయ పదముల నన్నిటిని ఒకపాకముననే కురిపించుట పనికిమాలిన పని. అంతకంటె పూర్వపు పదముల ననుసరించి ఏ ఏడుంటువులనో బట్టి పట్టించుట చాల మంచివిధము. ఇంతేకాదు, చదివిన విషయములను బాలికలు స్వయముగ ముద్దులు మూటగట్టు వాక్యములతో చెప్ప నుపకరించు ఒడుదొడుకులులేని మంజులగు శైలి కావలెను.

గ్రంథరచనము, ప్రకటనము చిల్లర చుక్కాముల జేరమువంటి దయయున్న యాకాలమున ఎంచి పుస్తకము లుత్పన్నము లగుట అరుదు. పూర్వపు ఒక అక్షరమునకు లక్ష సుసర్లములు విలువ; నేడు లక్ష అక్షరముల కైనను ఒక సుసర్లము విలువ కనుపడదు. ఇక, పనికిమాలిన, తప్పులకుపలయిని గ్రంథములు కష్టమతిప్పలుగా నేడు పుట్టుచున్నవి. గ్రంథకర్తలు ప్రకాశకులు తమపలకుబడిని వినియోగించి స్వార్థపరులై యీ పుస్తకమును మన చిట్టితండ్రిలైనను, చిట్టి స్త్రీలులైనను బడచెచి నారి తెలివితేటలను మ్రంగలేయచున్నారు. ఈముప్పునకు గ్రంథకర్తల అధికారబలము చేయూతయొనరుచున్నది. దీని నరికిట్టులకు గట్టిప్రయత్నములు జరుగవలెను. తేకున్న వాడుకయానకు, పిల్లలకు ముప్పు ప్రవృత్తి వాటిల్లగలదు.

ఇక ప్రకృతవాచకమునుగూర్చి:

ఇందలి ౧, ౨, 3, 4, ౬ పాఠముల గలవిషయములు చిన్ని బాలికల తలల కెక్కుజాలవు. 'భార్యాభర్తలు' అనుపాఠము చాల గడవిడగా నున్నది. అట్లు కాక, సీత-రాముడు, నలుడు-దయయితి, సాగితి-స్యవంతుడు... అని ఉండిన ఎంతయు బాగుండును. కాని ౬ ఏండ్ల బాలికలకు ఆలముగలవిషయమెందుకు? ఇందు పర్యాయపదములు చూడుడు:—భార్య, పతి, రాణి, దేవి, గృహిణి, భర్త, పతి, నాథుడు, పరుడు. ఒకే ప్రాగు! ఉచ్చరింపవలెన శక్యముకాని పదజాలము!!

౮ వ పాఠము 'సామెతలు'. సామెతలు చాల నరకు పెద్దలకే అర్థముకావు. ఇందుకు ఈపాఠమువివర విల్లికి చెలగాటము (చెలగాటము తప్పు. చెరలాటము ఒప్పు.) ఎలకకు ప్రాణసంకుటము' అను నొక్కటే సామెత రెండుగా నుండుటయే నిదర్శనము.

'పేరాళు పోరాడు', 'విరు ఇంద్రియములు', 'చెట్టు', 'బాలుడు', 'వంకరచెట్టు' అనుపాఠముల రచనావిధానము సన్నయనువారికి సుబోధముగా లేదు. బోధపడిన పిదప గదా దానివలని ప్రయోజనమును చూచుకొనవలసినది!

'నోరులేని జంతువులయెడల దయ కలిగియుండవలెను.' పుట 3

'వకమత్తమే అందటి బలము.' పుట ౪

'ప్రజ్ఞమాట చెప్పవలదు.' పుట ౫

'ఇది (మర్త్యపు) దేనిని పూచును.

మర్త్యపులు మర్త్యిగలను పూచును' పుట ౬

'బయట తిరిగిపచ్చిన బల్బులతో అన్నము తినరాదు.' పుట ౨౫

ఇట్టివాక్యములందు ఉద్దిష్టార్థమునకు సజ్యోన్మాద్ధిగాగనడినది.

'తిరువాత తలడుపుకొని నీళ్లుపోసికొని, కాటుక, బొట్టు పెట్టుకొనవలెను. కాటుక పెట్టుకొనుట మాత్రము మానాలదు' పుట ౨౫. తక్కినవన్ని మానిన మానవచ్చునని అర్థము రాదా!

'దానికి (చెట్టు మొదలనకు) 'మాను' అని పేరు.' పుట 3౬. 'మాను' పదము చెట్టునకే పర్యాయపదము. మాని మొదలు 'బో' అని చెప్పవలెనుకదా!

'అర్ధరూపాయ' పుట ౬. ఇదితిప్పు. 'అర్ధరూపాయ' ఒప్పు. ధ-ధలకు అనంతము భేదమున్నది.

'ముగ్గులు' పుట ౧౩. 'ఇద్దలు' లో శకటరేఖ మని దీనికిమాడ తగిలించినట్లులున్నది. 'నలుగురు' ఇత్యాదులకుమాడ ఇది ప్రాకునేమో?

అర్ధానస్వరముల గొడవ చెప్పబనిలేదు. ఒక్కపదముననే ఒక-న- మంతును; ఇంకొక-న- నుండును. 'అడుకొను, ఆడు, రంగడు, చూడుడు, చెప్పుడు, ఇత్యాదిపదములు.

సంధులు: 'ఈ చెట్టుయొక్కటి' మొదలయినవి, పరుచు సరళాదేశాలు, నుగాగమాలు ఇష్టమువచ్చినట్లే. వీనిబాధ తరువాతి తరగతుల వాచకములలో నధికము. కఠినపదములకు అర్థములు:

'వివరీత వేళ' = అవ్యవస్థము తొలగిన శోజులలో అదివరకు నుఖపడినవాడే కష్టపడును.' పు. ౪౫ ఇది అర్థముట.

'కరు=యతో', నెఱయ=బాగా' పు. ౪౫.

'కరున నెఱయ=వయనింకారగా' అనదగును.

'పేరిమి=ప్రేమ, గౌరవము.' పు. ౪౬. 'ప్రేమ' అనుఅర్థము కావరాదు. పద్యసమన్వయమునను ఈ యర్థము పొసగదు.

'కడగుచు' = యల్పించుచు, మోపును రెండవ అర్థము మృగ్యము.

'ధంగపడుచు=మోసపోవుచు' పు. ౪౭. 'అవమానపడుచు' అనుట ఒప్పు.

ఇది యిక్కడాలను.

గ్రంథాదిని 'ఉపాధ్యాయులకు కొన్ని సూచనలు' అను శీర్షికక్రింద 'ఏపాఠమైన ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించుటకు ముందే యాపాఠమును సిద్ధముచేసికొనిననే గాని దానిని బోధించుటయందు జనుమును గాంచజాలడు. ఈవిషయము వాచకపాఠముల కెక్కు యవసరమని నేను నేఱుగఁ జెప్ప నక్కరలేదు.' అని కలదు. ఎవరో వ్రాసిన వెట్టిమొట్టి పాఠములను ఏకరువు పెట్టవలసిన ఉపాధ్యాయుడు పాఠమును ముందు సిద్ధముచేసికొనవలెనట. వెక్కురు బాలబాలికలకొక గుద్దిప్తములయిన గ్రంథములను రచించుచు గ్రంథకర్తలు వానిని రచించుచుటకు పూర్వము తా మెంతసేనిదులుగా నుండవలెనో! ఈగ్రంథరచన విషయమున నీగ్రంథకర్త యెంత సంసిద్ధుడయ్యెనో అరయదగును.

అన్నిటికంటె విశేషము: ఇంగు 'క్రిస్తుజననము' అను పాఠమున్నది. ఇదిబాలికల కెందుకు? రాజభక్తి నిదర్శనమా? అటుయిన: గ్రంథాదినే సక్రమర్థి దంపతుల చిత్రములకు మొక్కిరికదా! ఇక నిదియే? 'స్త్రీలసే నురించి' వ్రాయ కంకణముకట్టిన గ్రంథకర్తగారు 'క్రిస్తుపుకూడ స్త్రీ అనియే బ్రహ్మసిరా? వ్యాపార తంత్ర మనుకొనిరా? లేకున్న భారతీయుల యొళ్ల విషము వలె, నెగవ్రాకియున్న దాస్యభావము పండినపంటయా! —భారతి.

వి మ లా న ం ద ము

. అను ౪౨ పుటలు, వెల రు. ౦-౨-౦.

క్రీ. శేషురాలయిన శ్రీమతి మాగంటి అన్న పూర్ణాదేవిగారి జ్ఞాపకార్థము మొన్న నామె ద్వితీయ వార్షిక తృతీయ సమయమున సాపించిన అన్న పూర్ణాదేవిగ్రంథమాలలో నిది 'ప్రథమ పుష్పము'. ఇది యొక స్వతంత్ర నవల. దీనిని శ్రీమతి నడ్డపట్ల లలితాంబికాచార్య రచించినారు:—

ఈ గ్రంథమాలకు చందా ఒక సంవత్సరమునకు రు. ౧-౦-౦. సంవత్సరమున నెల ౯ కటివంతున ఏబది పుటలకు తక్కువగాని గ్రంథములు ౧౨ వెలువడును.

పైరెండుగ్రంథములకు కర్త: పండిత శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు. ఈరెండును రాజమండ్రి లోని కలాభివర్ధన పరిషత్తున ప్రకటితము లైనవి.

కలువచేకులు

గ్రంథకర్త: డి. టి. కె. ఆచార్య (కవికుమార సమితి) చిన్నపైజా పుటలు ౨౯. వెల, విలాసములేదు.

నవకుసుమాంజలి

గ్రంథకర్త: జనమంచి వేంకటరామయ్య గారు, రాజమహేంద్రవరము

ఇది ఖండ పద్యకావ్యముల సంపుటము. డిమ్మి సైజులో 176 పుటలు గలిగియున్నది. దీనివల రూ1-4-0

ఇందు గ్రంథకర్తగారు 1891 సం. ము మొదలు 1927 సం. ము వరకు నవ్య డప్యడు వ్రాసి సాహిత్యపరివర్తన, భారతి మున్నగు పత్రికలలో ప్రకటించుచు వచ్చిన ఖండకావ్యముల సేకరణలు సమకూర్చబడియున్నవి. మొత్తము 28 శీర్షికలు గలవు. వీనిలో ముఖ్యమైనవి నవకుసుమాంజలి, అమృతకలశి, అమృతభాండము, అనునవి. తక్కినవి విన్నియు సందర్భానుసారముగ నవ్య డప్యడు చేప్పిన పద్యములు.

నవకుసుమాంజలి యిందలి మొదటి కావ్యము. ఇందలి పద్యము లన్నియు భగవద్విషయము త్రేనవి; భక్తిపూర్ణము లైనవి. ఈ నవకుసుమాంజలి భారతీలో నిందుమించుగ వడ్డాది సుబ్బారావుగారి భక్తచింతామణికి బోలియుండును.

తరువాతిది అమృతకలశి. ఈ శీర్షిక క్రింద గ్రంథకర్తగారు 170 పద్యములలో సాహిత్యవిషయమున దమకు గల యభిప్రాయములను గొన్నిటిని వెల్లెత్తుచున్నారు. “ఇట్లు డిప్యడు మనవారిలో పెక్కుచోట్ల గవులనుగూర్చియు, గవిత్వములనుగూర్చియు సామాన్య విశేషభేదముల నంతగా బాటింపని వింతయలును, విపరీతాభిప్రాయములను వెల్లడియై వ్యాపించుచుండుటచే అట్టివానిని గొంతవరకు మార్చ బ్రయత్నించుట”యే యిది వ్రాయుటలో వారి యభిప్రాయము. ఈ యమృతకలశిలో గ్రంథకర్తగారికి నేడు విశేషముగ బయలుపడెదలచున్న మర్మకవిత్వపై గల ప్రతికూలాభిప్రాయముల తీవ్రత స్పష్టమగుచున్నది. మొత్తముమీద నేటి మనవారు పెడదారులబట్టి ఆంధ్రభాషను “అట్టిబ్బుగావించి పెంపుపేరుపెప్పి, పేరు పెంపు నింపు సొంపు నన్ని యెడలించి సడలింప జూచుచున్నచా” రని వారి తలంపు. ఇనను “ఎదుగుబాడుగు లేని యెండుకొయ్య మతంబు వారివలెను బలుకు”వారు వారు కారు. “సరస కవులచేత తెలిగి యింపును సొంపు నింపలయు భాష తెంపులేక” యని వారి యభిప్రాయము. కాని గ్రంథకర్తగారి పూర్వకవి పక్షపాతము ఆధునిక సాహిత్య స్వరూపము నొక్కసగముమాత్రమే వారిని జూడనిచ్చిన దేమో యని నా యనుమానము.

అమృతభాండము 1919 సం. నాటి రాజకీయ సంస్కరణములనుగూర్చి యన్యభిప్రాయముగ వ్రాయబడిన కావ్యము. గరుడుని అమృతభాండపాదనమునుగూర్చిన కథ సంస్కరణపాదనచరిత్రను ధ్వనించునట్లు వ్రాయబడినది.

ఇవికాక చిన్న కావ్యములలో ప్రభంజనవిజయము, కాలతత్వము, కుకవిలాపము, వృశ్చికదర్శనము మున్నగు వివిధము లగు శీర్షికలు కలవు.

ఈ గ్రంథము వైది ప్రాథమయ్యు ధారాశ్రమై, మృదుమధురములు, సందర్భానుకూలములు నగు లోకోప్యలలోగూడి చదువర్షల కింపానగూర్చుచుండును.

—ప్ర. రం.

బాష్పబిందువు

గ్రంథకర్తలు: వేంకటకాళిదాసకవులు, ఆంధ్ర గీర్వాణసాహిత్యపరిషత్తు, విజయనగరము. క్రాసు ౧౬ సైజు, ౫౪ పుటలు, మూల్యము: ఒకరూపాయి.

రెండు ప్రణయకావ్యాలు: రెండూ కథనకావ్యా లే. కథాపరిమణము తక్కువైనా కావ్యపరిమణము తక్కువ కాదు, భావిచోరానికి ఎక్కువ ప్రయత్నము ఉండడముచేత. వైది ధారాశ్రమ, ధారాశ్రమకేకవులు ప్రయత్నించి తక్కిన గుణములను కొంచెముతీసారు. చిన్న భావాలు పెద్దపద్యాలలో విస్తరింపబడడముచేత శక్తి తక్కినది. భావాలు సాధారణములు; అంత ఎందు పుగా మార్చ బడనలేదు. కొన్ని పద్యములు విశేషముగా కావ్యరసాన్ని అందచుగా ఉన్నవి.

‘సుమనోననము’(సుమనః + అననము) అనేచోట వృత్తితప్పు. భాషా దోషాలు కొన్ని దొర్లినవి.

ధారాశ్రమకి ఉదాహరణ మియవలెనంటే వెతుకుకో నక్కరలేదు: ఇంచుమించు అన్ని పద్యాల్లా ఒక్క ధారలో, ఒక్కతూగులో నడిచినవి.

‘చెలియ ప్రకంపితాధరము

చెంగటరాల్లినెల్ల మెత్తకా పలుకులు గావు, ప్రజ్వలిత పహ్నికణంబు; తన్మహాస్థైర్యం నలుపున నీరుగాని గరగ

నేర్చిన నాహృదయంబు లోచనాంబుల గలితాశ్రుబిందువుల

సంగతిఁ బై కుబిరకొ తుణమునకొ. ఓ సుకృతావలంబన! వ

యోగురబోధన సంగ్రహాక డి మౌలభంబు ప్రేమపరి

కల్పితవాక్యము; మందు నక్షరా భ్యాసమయైన కానిసమ

యంబునఁ చెండిలియంచు నేడయో చేరి నాకు; సమ్మతముఁ

జెందితి బాల్యవిశోదవైఖరికొ. జ.య. తపన, సదనుభవము కలిగి, గుంఫన, సాగ్రకత పెంచుకొంటే కీరికవనము శోభిల్లుతుంది.

స్వీకారము

అర్చనా నవనీతము (సంస్కృతము)

శ్రీ కేశవాచార్యస్వామి ప్రణీతము. డిమ్మి సైజు ౧౦౮ పుటలు, వెల రు. ౨-౪-౦. కాగితము అచ్చు బైండు అందముగా నున్నది.

ఇది వైఖానస గ్రంథములలో పదునెనిమిదవ కుసుమముగ దాక్టరు డి. రంగాచార్యులు, ఏ.యం.ఏ.సి. భిషగ్వర, వైఖానసపత్రికాధిపతి గారిచే సంపాదితము విలాసము: చెంగల్ పట్టుబట్ట, మాదరపాకంబోట్టు ఈగా వారిపాశెంలో వైఖానసగ్రంథముల మేనేజరుగారికి వ్రాయబలెను.

౧. గర్భబంధనము, నవల, డిమ్మి సైజు ౩౬౨ పుటలు, వెల రు. ౧-౮-౦,

౨. అనాధబాలిక. (సాంసారిక నవల) క్రాసు సైజు పుటలు ౧౩౫, వెల రు. ౦-౧౦-౦.

మేజిని జీవితము

గ్రంథకర్త: ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రిగారు, రాజమండ్రి. ఇది ‘పల్లెటూరు గ్రంథమండలి’ పది పేసన పుస్తకము. క్రాసు ౧౧౨ పుటలు గలది. వెల ౧౦ అణాలు.

అభినవ శ్రీకృష్ణుడు

గ్రంథకర్త: వ్యం భోగప్పయ్య శాస్త్రిగారు, రాజమండ్రి. వెల తెలియదు. క్రాసు ౬౩ పుటలు. ఎలయువారు, అడయారులోనున్న దివ్యజ్ఞానదీపక ఆశ్రమకు వ్రాసికొనవచ్చును.

దిద్దుపాటు

వెనుకటి భారతీసంచికలో విమర్శనలలో ‘స్వప్న సందర్శనము’, ‘తిలోచన పల్లవును-కరికాళిచోళుడు, అను రెండుగ్రంథములు, శ్రీ ఆంధ్ర శైవగిరిరావు (జి. పి.) గారును, అభినవాంధ్ర నాటకపరిషత్తు, శ్రీ సత్యగుణ ఆదిత్య రాయశాస్త్రిగారుగారు విమర్శించిరి. సారసాక్షున నాయావిమర్శనములక్రంది నాయా విమర్శకుల దేరు ముద్రితము కాలేదు. ఇందుకు విమర్శకులు దున్నించుచు చాలి. సంపాదకుడు, హుం

శతావధాని కాళీ కృష్ణాచార్యులుగారు

చెన్నపురిలో ఉత్తరాదిమరమునం దొసగిన ఉపన్యాసము

చెన్నపురి మధ్యస్థాని యేర్పాటుప్రకారము ఉత్తరాదిమరమునందు జరిగిన పథకు ప్రమాణులగు మధ్యస్థులు శ్రీలును, పుర పులునుగూడ పెక్కుమంది వచ్చిరి. ఆచార్యులవారు దేవుసార్ధన మొనరించి ధర్మమునుగూర్చి ఆంధ్రభాషలో వివరించిరి. సభ్యులందరను చాల శ్రద్ధతో నాలకించిరి. “ధర్మమునగా ప్రకృతిసూత్రానుసారము” ధారణాశీ ధర్మపుష్పితే సమస్తప్రపంచమును ధరించినదయే ధర్మము. కావున మహానయులగు మహర్షులు ధర్మమును స్వయముగా దర్శించి సదాచారస్ఫూర్తిని మనకు కటాక్షించిరి. కాన అశీరితిని సదాచారము ననుసరించుటవలన యిహలోకమున ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాదులును పరలోకమున కాశ్వత్థమును నానందానుభవమును కలుగును. కుశుసాధనములను మనుష్యులకు బోధించుటకు ఉత్తములగు నాధారములు శ్రుతిస్మృతిపురాణాతిహాసములు. మనుష్యుడు బ్రాహ్మ్యముహూర్తకాలమున నిద్రలేవవలె. ఇక రి గడియలకు నూనోయ్యయమగునగా ప్రవేశించెడు కాలమే ఉపకాలము. అది యే బ్రాహ్మ్యము మూర్తము. అపుడు స్నానము చేయుట మనసు అపుడు జలహనముచేయుటవలనను అర్చ్యధికమగు మేలు కలుగును ఆపుడుదకము నండట్టి అద్భుతశక్తి యుండును. ఉదయమున నక్షత్రములు పోకముందును స్నాయం ప్రము నూర్యాస్తమయము కాకముందును సంధ్యా వందనము సలుపవలెను. దక్షిణదిశను తలపెట్టియే పరుంపవలెను. “ఆచారాదాయా” స్నానము శౌచము, యాకాంతురు తలదండ్రులవంటివిగాన నివి ముఖ్యతములు. సాత్వికాహారమును మితముగా భుజింపవలెను. ఏకాదశి, శ్రవణం విష్ణుపంచమి చాంద్రాయణం చాతుర్మాస్యములు, భిక్షుపంచమి ధారణ మున్నగు నైతము లన్నియును ఆరోగ్యాభివృద్ధి కొరకే యేర్పరుపబడెను. యోగఆసనములు, ప్రాణాయామము, ప్రదక్షిణ సాష్టాంగనమస్కారములు మున్నగునవిన్నియును శరీరమునకు చాలమేలుచేయును. వేదవర్ణనమును ఆచారవర్ణనమును అనర్థదాయకములు. పూజ్యులపట్ల చూపెడు ప్రేమయే గురుభక్తి. భార్యపైగల ప్రేమరతి లేక రక్తి యనబడును. పుత్రులు శిష్యులు మున్నగు వారిపై గల ప్రేమయే వాత్సల్యము. భృత్యులపైగల ప్రేమయే కరుణ. భగవంతునిపైగల ప్రేమయే భగవద్భక్తి కావున భగవంతునివైసనే అత్యధికముగ ప్రేమను కలిగియుండివలెను. అదియే యిహపరతారకము. అందులకు భగవన్మహిమను బాగుగా తెలుసుకొనవలెను, దానిని తెలుసుకొనిననేగాని భగవంతునిపట్ల గాఢమగు ప్రేమ గలుగదు. అని ఆచార్యులవారు నుడిచిరి.

“జయ జయగోవింద రామ జయ జయగోపాల రామ ఖరముఖిపు హరణ రామ సదాసుగుణాధరణ రామ.” అను కీర్తనను ఆచార్యులవారిలో కలసి సభ్యులందరను పాడిరి. పిమ్మట స్వామికి మంగళహారతి చేయబడెను. అంతటితో సభ ముగిసినది.

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ): వెల 8 అణాలు

గ్రంథకర్త:—గుంటూరు వాస్తవ్యులు మ-రా-శ్రీ. రాయసం వెంకటేశ్వరుగారు యం. ఏ., యల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుంజీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయొక్క ప్రత్యేకమగుచుండును. వలయువారు గ్రంథకిర్తకంగాని.

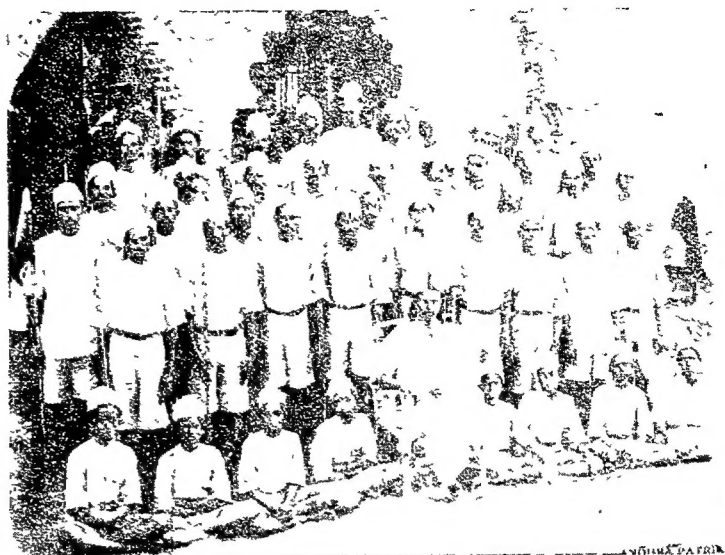
ఆంధ్రగ్రంథమాల, కృ. కంఠాక్షికి, మద్రాసుకునాసి: వ్రాసుకొనవచ్చును

గుంటూరు మండలసభలు

గుంటూరు మండలసభల అధ్యక్షులు

1. శ్రీ జి. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారు, సేవాదళసభాధ్యక్షులు, 2. యువజన మహాసభాధ్యక్షులు—తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు, 3. ఖడ్గరుద్రదత్తన ప్రారంభకులు— శ్రీ దేవభక్త కొండావెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, 4. యువజన మహాసభాహ్వనాధ్యక్షులు—శ్రీ మంలెన సుబ్బరాజుగారు, 5. రాజకీయ సభాధ్యక్షులు—శ్రీ బి. సుబ్రహ్మణ్యం పంతులుగారు, 6. మండలసభ ఆహ్వానసభాధిపతి—మంలెన రామరాజుగారు.

హిందుస్థానీ సేవాదళ సభ్యులు

మధ్య కూర్చున్నవారు దళాధిపతి చిన లక్ష్మీపతిరాజుగారు

4-వ గుంటూరుమండల క్షత్రియమహాసభ
కూర్చున్నవారు—కడినుండి

1. చెరుకువాడ నరసింహంగారు, 2. మంలెన వెంకట పతిరాజు (ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు), 3. వెంకటరాజుగారు, బి. వి. బి. ఎల్., అధ్యక్షులు, 4. గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రిగారు, ఇతర ప్రతినిధులు.

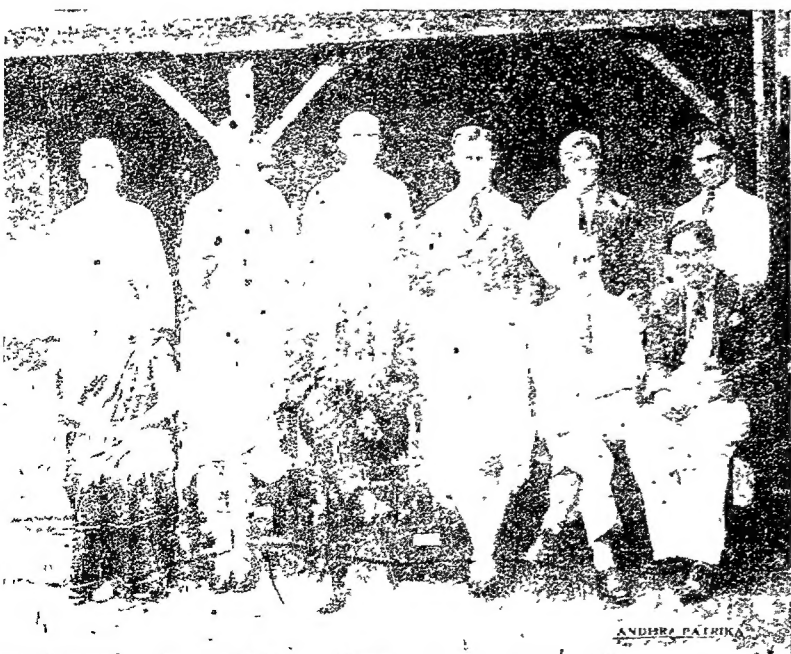
గుంటూరు మండలసభలు

1. అంచె శివయ్యచౌదరిగారు - జాతీయపతాకాత్మక నిర్వాహకులు, 2. శ్రీ గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు గారు—హిందుస్థానీ సేవాదళ సభాధ్యక్షులు, 3. చెరుకు వాడ నరసింహంగారు—ప్రథమ రయితుమహాసభాధ్యక్షులు.

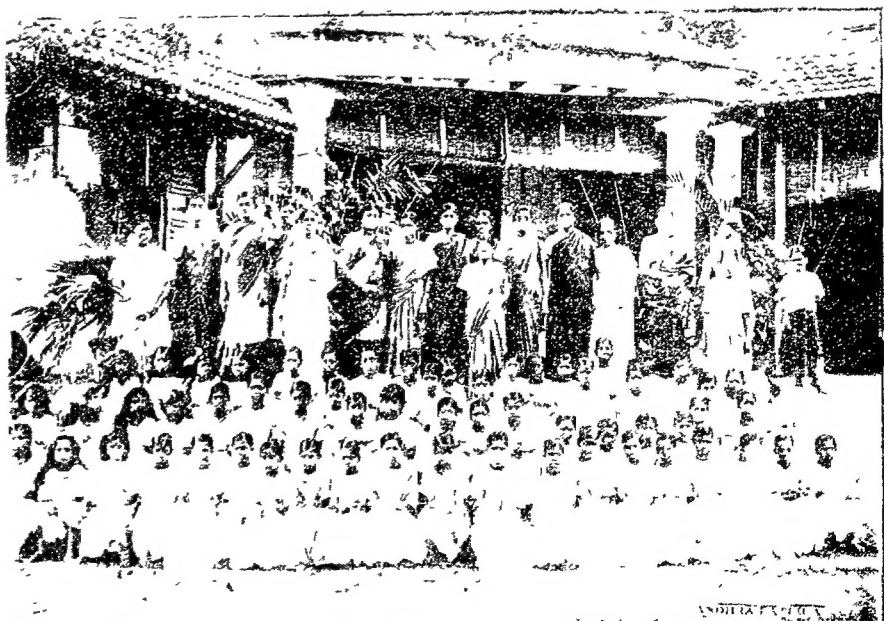
ఆహ్వానసంఘము—కార్యదర్శులు

కూర్చున్నవారు
1. శ్రీ గుళ్లపల్లి పున్నయ్యశాస్త్రిగారు, 2. శ్రీని వాస యోగిగారు, 3. మంలెన వెంకటరావు రాజుగారు, 4. మంలెన వెంకటరాజుగారు—కార్యదర్శులు.

లజపతిరాయి ఛాయాచిత్రము

శ్రీప్రీతియను కాలేజీ కైతునెనువట్టలునందు ఏ. రామస్వామిముదర్వాలుగారు గలజ ఛాయాచిత్రము చిహ్నిత మెనర్పిరి. ముక్త్యుగారును, శ్రీప్రీతియను కాలేజీ కళాభివృద్ధిమండల, కూర్చున్నవారు—రామస్వామిముదర్వాలుగారు, (శ్రీ. పా. పి.)

మదరాసు కార్పొరేషను బాలికాశాలలు.

కార్పొరేషను పాఠశాలలందరి బాలికలు పూనవల్లి శోడునందరి వి. డబ్ల్యు. సి. ఎ. యంగు సమావేశమై బాలికాశాలదర్శనము పొందిరి. ప్లాబర్డుదళముని శేరిడిరి.

(ఎ. ఎ. కె. పి.)

YOUR NAME

AND ADDRESS MUST BE THERE!

Whether you are a resident or a business-man your name and address must be listed in the

ASYLUM PRESS DIRECTORY AND ALMANAC 1930.

Send particulars early for correct listing in Southern India's only Reference Book Rs. 8 a copy Best Advertising Medium Rates on Request.

Publishers:

CHAKRAVARTHI COMPANY, Mount Road, P.O. Madras.

వా స క ష ర బ త్తు

79-1

దగ్గులకు, జలుబుకు, సుప్రసిద్ధమైన నివారిణి

వాసక షరబత్తు మిక్కిలి కఫహరమైనది, రోగ

ములచే గలుగు ఈడ్పులకు గుణమును గలిగించును.

దగ్గును తగ్గించి, స్వేచ్ఛగా కఫమును త్రోవేసి, రొమ్ము

నందు గలుగు బాధను హరించును. రొమ్ముపడిశము

న్యూమోనియా వ్యాధులకు ఇది అమోఘమైన గుణ

మునిచ్చుచున్నది.

ఈ మాదిరిగానున్న అనుకూలములను చూచి మోసపోకుడు.

BENGAL CHEMICAL & PHARMACEUTICAL WORKS Ltd., 15, COLLEGE SQUARE, CALCUTTA.

అమెరికాలో తయారైన సామాన్యమైన తుపాకి

ఈ తుపాకి రు. 250/- లు విలు

వగు తుపాకిని వారియందును.

తయారే దీని నుంచుకొనుటకు తై నె

క్వ ఆనునది అవసరమైనది. గుండు 300 గజములవరకు పోతును. 300 గజములలోపల నున్న పిట్టలను, పక్షులను, దీనితో నులభముగా కొట్టవచ్చును.

ధర ఒక గుండుకలది. రు. 5/-

,, 500 ,, ...

,, 1000 ,, ...

వరుసగా 855 గుండులు రు. 7/-

రు. 9/- ఘట్టాలు రు. 40 వరకు.

రు. 11 ముదలు రు. 12 వరకు.

1000 గుండు ఉచితముగా నివ్వబడును. పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము.

121-1

Address: INTERNATIONAL TRADING Co., 57, Clive Street, Calcutta.

త్వరపడుడు! ధర తగ్గించబడినది!! త్వరపడుడు!!

కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే యున్నవి.

శ్రీ మ దాంధ్ర వ చ న భా ర త ము

(రెండవ సంపుటము మాత్రమే యున్నది)

భీష్మ, ద్రోణ, కర్ణ, శల్య, పౌత్తికవర్ణములు

శతఘంటము వేంకటరంగశాస్త్రిగారిచే

సంస్కృతభారతమునకు సరియైన తెనుగు చేయబడినది.

1600 పేజీలు గలది.

రెండవసంపుటము మునుపటి ధర 8-0-0. ఇప్పుటి తగ్గింపు ధర 2-0-0

అలస్యముచేసిన ఆశాఘంగము కాగలదు.

మేనేజరు:— ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు

వ రా:— పోస్టుకర్షులు ప్రత్యేకము. ఆర్డరుతోపా సకమునామ్మ అడ్వాన్సుగా పంపగోరవచ్చు. నై త్వేష్టేషక సమావేశము వారికి నై త్వములముగా పంపబడును.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 నవంబరు 12-వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

మనుసు తెనాలిది ,, ప 45 కలది రు 12 8 0 18 4 0

నెల్లూరిది ,, డిటో 42 ,, 18 8 0 14 0 0

ధిల్లి ,, డిటో 46 ,, 16 0 0 17 0 0

రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 11 0 0 12 0 0

నవ్వులు ,, ,, 21 0 0 23 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 16 0 0 17 0 0

నెనగలు ,, డిటో ,, 17 8 0 20 0 0

నెనలు ,, డిటో ,, 16 8 0 17 4 0

మినుములు ,, డిటో ,, 17 8 0 18 0 0

ఉలవలు ,, ర 195 ,, 9 8 0 10 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 120 0 0 125 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 19 0 0

శేరునెనగపప్పు బా 1-కి ,, 41 0 0 43-0-0

శేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 115 మిమకనూనె 92

అముదము బా 1-కి 101 0 0 104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి 108 0 0 110 0 0

కూరపసుపు ,, 65 0 0 67 0 0

మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి 105 0 0 122 0 0

ధనియాలు ,, బా 1-కి 28 0 0 88 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంగు ములుగు 1-కి రు 40 50

తెల్లము బా 1-కి రు 28 0 0 49 0 0

అపొక్కుచక్కర బస్తా 1-కి ,, 24 14 0 25 2 0

చింతిపండు బా 1-కి ,, 28 0 0 88 0 0

5. ఇనుము

కట్టారకం బా 1-కి ,, 81 0 0 83 0 0

చిదరం ,, 26 0 0 82 0 0

రవుండు ,, 25 0 0 82 0 0

6. నూలు

నెం 20 తెన్ని సింహంయూ బి రు 7 12 0

నెం 6 ,, కటారి ,, 4 9 0

నెం 24 ,, లాకి ,, 5 10 0

నెం 40 కామ్మరు 10 పా ,, 10 6 0

నెం 20 1/2 కట్టేడి ,, 5 5 0

నెం 40 కామ్మరు ,, 5 5 0

నెం 4 తెన్ని మదీపు ,, 4 8 0

44 కామ్మరు ,, 5 8 0

7. లోహములు

నెండి 100 కులం 1-కి రు 52 6 0 రు 56-4-0

బంగారు కులం 1-కి ,, 21 18 0 22 0 0

నెవరను 1-కి 13 8 0

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 245 0 0 250-0-0

రాగ బా 1-కి ,, 822-0-0 825-0-0

8. రంగులు

అతిమేలు స్వీట్లరులూండు అతిజరయూ సింహంయూబి

పిపా 1-కిగ్రిలు 200 కి రు 47 0 0

,, దీపిరంగు 1 కి 1 10 0

,, 14 రంగులు 1 10 0

,, 28 రంగులు 1 10 0

,, 56 రంగులు 1 10 0

,, 1 అండుర 1 10 0

తప్పకుండా పోస్టుపాస్-బోలెట్ అవగా (టెక్నికల్)

రాంగ్ 8 2

8 4

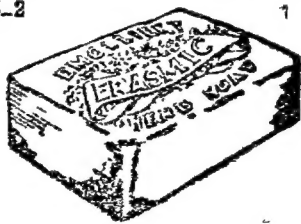

ఈ సబ్బును వాడకున్నచో సహజసౌందర్యమునల స్త్రీగూడ యితరుల నాకర్షింపజాలనిదే యగును. దీనినే నిత్యమును వాడుచున్నచో సామాన్య సౌందర్యముగల యువతియైనను ప్రజల ప్రశంస సధికముగా బడయగలుగును స్త్రీల సౌందర్యమునకు ముద్దు లాలుకు మొగమే ముఖ్యలక్షణము.

Let ERASMIC HERB SOAP

మైన ఈ సబ్బునే యెల్లప్పుడు వాడుడు. ఇది చర్మమునకు సుఖపరుచుటయేగాక చర్మములోని బిచ్చుకలను తొలగించును. సహజ మగు యవ్వనసౌమ్యమహిమనుండది కాపాడును. చర్మమునకు మృదుత్వమును కలిగించును. దీనిని వాడుటవలన చర్మము యెల్లప్పుడు మృదువుగను గుండరముగను యుండును. 45-2

Made in England by the Manufacturers of the famous Erasmic Toilet Preparation

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి వీ. పీ. లు సంపుట సామ్యు పసూలు చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజెంట్లుగా నేర్పరిచినాము. ఆంగ్లేజి భాష పోకర్యములు లేనివారు మా ఏజెంట్లకు వ్రాసి సత్రికలు వగైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కత్ దాద	24-0-0
" ఆరుమాసములకు "	14-4-0	"	12-0-0
" మూడుమాసములకు "	7-7-0	"	6-4-0
" మాసమునకు "	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0

క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దివ్యపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0
వాడపత్రిక "	1-4-0	పాతసంచికలు సంచిక 1-8	1-0-0

సంకల సంపుటకు తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటిత మగుచున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కత్ దాద	6-0-0
ఆర్థసంవత్సరచందా "	3-9-0	"	3-0-0
విడిపత్రిక "	0-12-0	"	0-10-0

భారతి జనుకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాలికో హైదు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. ఓక్కొక్క సంపుటము రెండుభాగములు. మొదలు 9-0-0. వీ. పీ. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

AMRUTANJAN

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము
(ద్వితీయ ముద్రణము) రు. 3-0-0

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6 4

ఆంధ్ర భైరవ్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు 1 (95) చాక్లరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

సువర్ణసుందరరసము సర్వసేవామేహములకు సంజీవికంటిది

ఎటువంటి సవామేహములైన గురుర్ము, ఇకా శక్త మలు అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్ఘణములు లేవు. అశ్మ కులు వాడి మెచ్చియున్నాడు. 60 ఏండ్లు వైద్యులైన అనుభవముగల శ్రీ శ్రీ కేటూరిసుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో తరలబడును.

నెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0.

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల. (కృష్ణా.

వల్లెటూరు గ్రంథమండలి, రాజమండ్రి

అద్వితీయముగ జాతీయ గ్రంథములు మొదలగుచుండుభవ సంవత్సర చందా పోస్టల్ డిపో నంబర్ 1-8-0 ఇదివరలో ము. దీనిని విజ్ఞాపక. పావర్కరు. 0-10-0 మహారాజి ఝాన్సీ లక్ష్మీభాయి అ. 10 షేజీర్ జీవిము అ. 10 ఇతర పుస్తకములువాడ కలవు. కేటలాగు శీరివారికి పంపుదుము.

112-1 ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రి.

ఆంధ్రదేశమున కతిపరిచితులగు వైద్యరాజ భాష్యం వెంకటేశ్వరుగారిచే ప్రత్యేక కథతో శాస్త్రియముగ సిద్ధపరుచబడిన

ఆయుర్వేదసంహితా పృథములు

రిలువగలవి. గుణన తర మొనగి. ఆంధ్రదేశమునందలిను సర్వోత్తముముగ విజయముగాంచుచున్నది కేటలాగునకు వ్రాయుదు

ఆయుర్వేదనిర్ణయము

నింకలూరు, ఆలమూరుపోస్టు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా. 118-2

ద్రుముడుకులమోమమైనమందు

చిద్ర కాలము నుంచి వసుచ మంత్రమును నెరవేరినందుకను దిరివిడతములందుగల ప్రముయింకలమిగిలిన మందెయివెదిన గాల్చు ప్రభుత్వనిహిత యున్నది. ద్రుముడు పుష్పి. గోదావరి, కృష్ణా, మహాభారతము, గురసామొమ్మ, తిరుగుయి ద్వైరము. మొదలు 4-0-0. వి. పీ. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము. రత్నం ప్రకృతిమెడికల్ హాల్, మాడుటూరు, గోదావరిజిల్లా.